

B. A. L. 5053

STAMPE PRIVITOARE LA ISTORIA ROMÂNILOR

DE

IOAN C. BĂCILĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EXTRAS DIN ANUARUL INSTITUTULUI
DE ISTORIE NAȚIONALĂ, VOLUMUL V.

CLUJ
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE „ARDEALUL”
1 9 2 9

Stampe privitoare la Istoria Românilor

de Ioan C. Băcilă

Lucrarea de față nu este altceva decât o bibliografie a gravurilor privitoare la luptele purtate de străini pe pământul României, ori la luptele purtate de Români, gravuri ce-și au însemnătatea lor istorică. Unele se găsesc singurate, scoase în acel timp pentru a comemora o acțiune oarecare, iar altele se găsesc în albume sau în cărți. Așa cum se prezintă, ele fac un tot care poate aduce o contribuție foarte prețioasă la studiul luptelor purtate în Țara Românească, Transilvania și Moldova, sau la studiul cetăților românești.

La început gravurile privitoare la Români sunt puține una este o miniatură din secolul XV, care reprezintă lupta lui Basarab Voevod cu Carol Robert. Mai târziu, când epoca lui Ștefan cel Mare și Petru Rareș face mare vâlvă în Europa, atunci începe să crească interesul pentru noi și se reproduc diferite tipuri militare românești, sau câte o iconografie generală a țării. Apoi, când Mihai Viteazul, în scurta lui domnie cade ca un trăsnet asupra Turcilor și dă vestitele lupte dela Giurgiu, Călugăreni, Târgoviște, scriindu-se istoria acestor lupte, scriitorul Ortelius Hieronymus în *Chronologia* sa din 1604 dă în gravuri reprezentarea acestor lupte.

Epoca lui Mihai Viteazul este bogată în astfel de reproduceri, cu toate că sunt tendențioase, arătându-se că toate aceste victorii se datoresc lui Sigismund Bathori. Dela sfârșitul secolului XVI, începând cu Mihai Viteazul și până în secolul XIX, luptele se continuă din partea Austriacilor cu succes și începând dela Viena, Leventz,

Neu Săufel — unde Muntenii și Moldovenii erau aliații Turcilor alături de Tătari — se coboară pe la cetățile Oradia Mare, Satu Mare și Timișoara. Pe de altă parte emporiile comerciale ale Sașilor și tot odată cetăți, ca Sibiuul, Brașovul, Bistrița, apoi Sighișoara, Alba Iulia, Clujul, își îndeplinesc rolul lor de linii de apărare contra Turcilor. Atenția gravurilor este atrasă asupra cetăților, pe cari le reproduce cu întăriturile și cu unele scene de luptă din jurul lor. Dar nu numai cetățile din Transilvania au atras atenția gravurilor, ci și cele din Muntenia și Moldova ca Bucureștii, Târgoviștea, Suceava și Iași, cari toate își au importanța lor din punct de vedere istoric, ele făcându-ne cunoscui în Europa, arătându-ne ca un factor militar important în răsăritul Europei. În aceste lupte continue între Austriaci și Turci și într-o oare care măsură și Poloni, Românii cari erau cuprinși între aceste puteri, au fost influențați și îndemnați să ia parte la lupte ca soldați cu plată, după cum se arată într-o gravură, făcând parte din trupele auxiliare polone.

La începutul secolului XVIII, când Austriacii continuă ofensiva lor victorioasă contra Turcilor, când se ocupă cetățile Timișoara, Lipova, Orșova, insula Ada-Kaleh, iar pe de altă parte în părțile de răsărit cetățile Benderul, Hotinul și Ismailul atrag o parte din armatele turcești, iarăș crește interesul pentru țările noastre. De atunci avem frumoasele reproduceri ale cetății și planului de cetate a Benderului a lui La Motraye și Tremias Wolff. Secolul XVIII este cel mai bogat în lupte, petrecute toate aproape pe pământul românesc. Sunt luptele Rușilor contra Turcilor la Stănilești (1711), la Cahul în Basarabia (1770), la Giurgiu, Hotin, Larga, Prut, la Tulcea, Babadag și Turtucaia. Mai târziu, în anii 1788—1790, când la războiul Rușilor contra Turcilor s'au alăturat și Austriacii, câmpul de luptă cuprinde aproape toată Moldova. Lupta începe dela Rehatin, se continuă la Hotin, Botoșani și Iași — unde Domnul Alexandru Ipsilanti este luat prizonier. Turcii fiind urmăriți sunt siliți să dea luptele dela Valea Seacă, Feroa-

ni, Adjud, Trotuș, Mărtinești, Focșani, Râmnic și Brăila, unde sunt bătuți și siliți în cele din urmă să se retragă în Dobrogea. În acest timp în Muntenia domnea Nicolae Mavrogheni și domnia lui este importantă pentru noi din punct de vedere militar, dacă nu ca rezultate practice, cel puțin pentru faptul că a adunat oaste — poate cea dintâi din epoca fanarioților — a înarmat-o cu puști și cu tunuri și alături de Turci s'a bătut cu Austriacii. El a cîndat pe la Jiu, Predeal, Focșani, unde erau strânse trupe românești, a luptat contra Austriacilor la mănăstirea Cozia, la trecătoarea Buzăului, bătându-i la Văideni și la Rucăr și înaintînd pe la Vălenii de Munte până la Brașov, pe care-l asediază și dă o proclamație către Brașoveni. Ca să susție toată această oaste, a pus la contribuție și pe boeri amenințându-i cu confiscarea moșiilor, lucru ce a făcut, aducând cu asta o scuturare din toropeala ce a cuprins pe boeri și pe cler. S'a spus că acest Domn a fost un nebun; silea pe preoți să stea în biserică ziua și noaptea; se plimba pe străzile Bucureștilor într'o trăsurică trasă de doi cerb cu coarnele aurite; persecuta pe boieri silindu-i să fugă peste munți în Transilvania; și pe deasupra tuturor, era aliatul Turcilor. În adevăr, numai un „nebun“ putea să facă ce a făcut el: să strângă oaste dintre țărani cari se credeau că nu sunt făcuți pentru așa ceva, să arate vitejia românească și să se lupte cu două mari imperii — cel austriac și rusesc — și acestea de religie creștină. Toate aceste nu le puteau ierta boerii și clerul înalt, cari prin intrigi reușesc să-l facă urgisit la Turci — la aceasta contribuind și înfrîngerile Turcilor — în cele din urmă, Nicolae Mavrogheni, aliatul credincios al Turcilor, fu împușcat în ziua de 11 Februarie 1790 în Bulgaria, la Sumla.

Luptele din anii 1789—1790 au făcut să apară foarte multe gravuri cari reprezintă lupte, vederi și planuri de cetăți, hărți topografice destul de importante prin faptul că ne pun țara în altă lumină.

Gravurile din acest timp sunt adevărate cronicile, căci la legendă se dă explicația foarte pe larg, ceea ce contribuie și mai mult la explicarea gravurii.

În secolul 19 numărul gravurilor se împuținează, pentru-că luptele cele multe nu mai sunt ca în secolul trecut și numai când vr'un călător străin însărcinat cu vre-o misiune militară, sau de dorul unei călătorii în Orient, când trece prin țara noastră, ia schițe, publică vr'un album și în felul acesta ne rămân documentele vremii.

În anul 1828, cu prilejul luptelor între Turci și Ruși, apar câteva gravuri binisor executate, cu vederi de lupte și de cetăți : dar mai cu seamă în anul 1853—1854, când a izbucnit războiul Crimeii, unele gravuri sunt de o execuție de o înaltă valoare artistică.

Mai târziu, când în anul 1877 izbucnește războiul pentru independență, avem foarte multe fotografii cu scene din aceste lupte.

Importanța gravurilor ca material ajutător istoriei a trecut până acum aproape nebagată în seamă.

Ele merită totuși atențiune, întrucât de multe ori sunt o icoană credincioasă din timpul acela, sunt documente iconografice contemporane cu evenimentele, cari pot servi ca material auxiliar pentru viitoarele cercetări istorice asupra trecutului nostru militar.

Nu m'am gândit să fac un studiu amănunțit de istorie militară, ci numai să dau o bibliografie asupra stampelor, cari ne înlesnesc cunoașterea luptelor petrecute pe pământul României și a luptelor purtate de Români în afară de hotarele țării.

Am cercetat toate gravurile și fotografiile, cari mi-au fost la îndemână, dela început până în anul 1877 inclusiv — exceptând fanteziile — neputând merge mai departe din cauza lipsei de material documentar.

Din epoca dela 1913 și cea din 1916—1919 în colecția Academiei Române nu se găsește nimic : numai atunci când cele câteva mii de fotografii, privitoare la anii 1916—19, scoase de Serviciul fotografic al armatei, vor fi dăruite

Academiei Române, care le va pune, ca totdeauna, în mod larg, la îndemâna publicului cercetător, numai atunci aceeași epocă așa de frumoasă și de bogată se va cunoaște mai bine.

Gravurile le-am dat în ordine cronologică și la urmă am dat un indice general în ordinea alfabetică a gravurilor, a numelor, a lucrurilor, hărți și planuri de luptă, cetăți și planuri de cetăți.

Ca o compleare, amintesc la început și albumele, unde sunt reproduse o mulțime de gravuri ce ne interesează și sunt cuprinse în lucrarea de față. Gravurile, fotografiile și albumele se găsesc în colecția Academiei Române — Secția stampelor.

Prescurtări.

B. A. R. = Biblioteca Academiei Române.

No. inv. = Numărul inventarului.

Ioan C. Băcilă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj ALBUME.

Balzer (Anton), Walenta (J). Sammlung der merkwürdigsten Städte und Festungen, welche in den Jahren 1788, 1789 und 1790, von den K. K. Öestereichischen, und Kais: russischen Armee der Pforte abgenommen worden, nach ihrer wahren Lage gezeichnet und illuminirt von *Anton Balzer*, nebst einer Kurzen Beschreibung derselben nach Hof- und andern glaubwürdigen Berichten gesammelt, und zusammengetragen, von *J. Walenta*. Zu finden in Prag bei *Johann Balzer* Kupferstecher und bei Herrn *Caspar Widtmann* Buchhändler Ano 1790.

Béarne (Hector de). Quelques souvenirs d'une Campagne en Turquie. Paris 1828. 1 Volum in folio.

Bodenehr (Gabriel). Das durch den Römischen Adler von den Türcken befreiete Königreich Ungarn. Augspurg c. 1720. 1 Volum oblung (26,5×17 cm.).

Curioses Staats- und Kriegs-Theatrum Dermahliger Begebenheiten in Ungarn. Augsburg. c. 1720.

Alt (Jacob). Zweihundert vier u. sechzig Donau-Ansichten nach dem Laufe des Donaustromes von seinem Ursprunge bis zu seinem Ausflusse in das schwarze Meer. Wien 1826.

Lannge (G. G.). Ungarn und Siebenbürgen in malerischen Original-Ansichten ihrer interessantesten Gegenden, Städte, Bade-

orte, Kirchen, Burgen, Paläste, etc. 80 Blatt. Von G. G. Lange in Darmstadt. Frankfurt a. M. [c. 1830].

Mechel (Cristian). „Vorstellungen und Pläne der merkwürdigsten Begebenheiten des gegenwärtigen Krieges der Oesterreicher und Russen gegen die Türken. Herausgegeben und ihrer Königl. Hoheit dem Herrn Erzherzog Franz von Oesterreich unterthänigst gewidmet von Christian von Mechel der K. K. Akademie in Wien und anderer Mitglied. Zu Basel in der Schweiz bey dem Herausgeber, in Wien bey den Herren Arteria & Comp. und in den vornehmsten Buchhandlungen. MDCCXC. Cum Privilegio. — Nota. Diese Kupferstiche oder vielmehr Gemälde, voraus die erste Abtheilung dieses Werks bestehet sind nach Original-Zeichnungen, die auf Ort und Stelle nach der Natur verfertigt worden, ausgeführt; und welche sich dermalen in der Sammlung Sr. Königl. Hoheit des Herrn Erzherzogs Franz befinden. Der zweyte Theil dieses Werkes bestehet aus den Situations- und Operations-Plänen der wichtigsten Vorfällen dieses Krieges. Sie sind nach ächten Rissen der besten Ingenieur der Armeen der aliirten hohen Mächte gestochen. Das Ganze ist mit Erklärungen und zuverlässigen Berichten aus sicheren Quellen gezogen, begleitet. Gedruckt in Basel bey Wilhelm Haas dem Sohne“.

Peeters (Jacobus), *Korte Beschryvinghe*, ende aen — wysinghe der Plaetsen in desfn Boeck, met hunnen teghen woordighen Standt, pertinentelijck byt — gheueldt, in Oestenryck. Antwerpen. c. 1690. Wolum oblong (28×17.5 cm).

Sigerus (Emil). Siebenbürgisch—Sächsische Burgen und Kirchenkastelle. III Auflage. Druck und Verlag von Jos. Drotleff. Hermannstadt. 1900.

Sigerus (Emil). Aus Alter Zeit. 50 Bilder aus siebenbürgisch-sächsischen Städten. Kunstverlag v. Jos. Drotleff. Hermannstadt. 1900.

— Prin Transilvania. Un voiajiu turistic în 58 tablouri. Editura institutului artistic Ios. Drotleff. Sibiu, 1905.

XX. Der Türkenkrieg in Bildern, oder Vorstellung der wichtigsten Vorfälle, während den im Jahre 1788 entstandenen Kriege vorgefallen sind. Prag und Wien in der von Schönfeldschen Handlung. (24,5×18.5 cm.) c. 1789.

Secolul 14.

1. LUPTA LUI CAROL ROBERT CU BASARAB VOEVOD IN MUNȚII ARGEȘULUI. 1330.

Asupra acestei lupte s'au păstrat două miniaturi în *Chronicon pictum*. Sunt reproduse în Zinkografie (9×12: 9×12) în *Car-*

pații în luptele dintre Români și Unguri de N. Iorga „Analele Academiei Române”. Tomul XXXVIII. Mem. sect. ist.¹⁾.

a) Pe un drum între stânci, cad sdrobiți de bolovani soldații unguri. În planul I se văd trei călăreți fugind, din care unul cu coroana pe cap.

b) O variantă a aceleiași gravuri. Românii sunt pe stânci aruncând bolovani și săgetând, alții stau după stânci. În planul I o ceată de călăreți unguri fug, din cari unul are coroană pe cap și pe scut.

Aceste gravuri sunt foarte interesante căci ne arată costumul ostașilor români din timpul lui Basarab (1330). Aveau căciuli înalte de oaie, pe umeri aveau sarica și ȋtari strâmți în picioare. Părul le cade pe spate. Arme aveau arcul și săgeata.

În colecția Academiei Române se găsește o litografie 73×49 cm. reprezentând această luptă și momentul când contele Desideriu se îmbracă cu hainele regelui. Ea este făcută în 1855 de *Molnar Ios.* și imprimată la Paris. *Lemercier, Charpentier.* Titlul gravurii este: *Dezső Hősi önfeláldozása Királyaért, 1330 évben.*

1531.

1bis. LUPTA DELA OBERTYN.

Zincografie, 10,2×12 cm.

Reprezintă lupta Moldovenilor contra Polonilor la Obertyn în anul 1531.

Moldovenii erau sub comanda lui Petru Rareș și Polonii sub comanda lui Tarnowsky, palatinul Galiției. În mijloc se vede lagărul polon înconjurat de șanțuri, lângă șanțuri sunt carele cu bagaje, legate cu lanțuri și în mijlocul cavelor, trupele polone formate din infanterie, cavalerie și artilerie, cu steagul lor. În fața lagărului înaintează în rânduri strânse, trupe de cavalerie moldovenească, înarmate cu sulii. Înaintea lor este artileria care bombardează pe Poloni. În urmă vin alte trupe de cavalerie. În partea stângă a lagărului înaintează o trupă de cavalerie moldovenească sub comanda lui Petrillo și Golopist(?) În dreapta lagărului se vede ieșirea călăreților poloni din lagăr și lupta lor cu Moldovenii. În fund ard satele. Gwozdziec și Obertyn.

Relativ la această luptă vezi studiul lui I. Ursu *Bătălia dela Gwozdziec și Obertyn (1531)* publicat în „Analele Academiei Române”. Tomul XXXV (1912—13). Mem. sect. ist.

¹⁾ Zincografiile sunt reproduse după *Chronicon pictum* în Istoria jubilară a Ungariei II p. 103 și 104.

c. 1550.

2. WALACHIA.

Gravură în aramă, 22,5×23 cm. anul și numele gravorului lipsește.

Este o foaie luată dintr-o carte [pag. CCLX] apărută pe la a. 1550, care vorbește și despre „Valachia”. Gravura care este o fantezie, avea menirea să facă cunoscută țara noastră, dând o informație scurtă și o iconografie generală asupra Țării Românești. În fund sunt niște munți și o cetate: în dreapta și în stânga două cetăți între ele curgând un râu: în față este altă cetate. Dedesubtul gravurii și pe contrapagină este o notiță istorică asupra țării, în limba latină.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 478. — B IX 62.

3. DIE WALECHEY.

Gravură în aramă 22,5×23,5 cm. anul și numele gravorului lipsește. Gravura este o fantezie și arată cetăți cu case și turnuri cu porți. În stânga curge un râu și în față este o altă întăritură. Deasupra cadrului este titlul „Die Walachey”; pare să fie imitație după gravura de sus, dar nu se aseamănă.

B. A. R. Ist. milit. No. 38. — A I 38.

1558.

4. MILITIS EX WALACHIA VESTITUS¹⁾

Gravură în aramă, 5×9,5 cm.

Este un soldat român din secolul al 16, îmbrăcat cu o manta lungă cu guler încheiată până la piept și cu mânecile duble spre umăr. Pe cap are căciulă cu pană în față, este încins cu sabie și la șoldulstâng are tolba cu săgeți. În mâna dreaptă ține arcul, în picioare are cisme. Lângă el este un soldat ungar. Dedesubtul cadrului este titlul de sus.

Reproduceri. a) Fotografie 8×9,50 cm. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 777. — A. XVIII 40.

1596.

5. GIURGIU.

a) Construirea podului la Giurgiu de Sinan Pașa în 1595. Zincografie, 15×11 cm.

¹⁾ Bruyn, Omnium pene Europae, Asiae, Aphricae atque Americae gentium habitus. pl. 41. Antverpiae 1558. excudebat Michiel Colyn.

Arată cum Turcii construiesc podul peste Dunăre până la Giurgiu. În mijlocul Dunării sunt două insule mici apropiate, pe una este o capelă și pe alta un fort.

b) Infrângerea Turcilor lui Sinan Pașa la podul Giurgiului în Octomvrie 1595.

Zincografie 15×11 cm.

Reprezintă fuga Turcilor pe pod, pe malul românesc este o luptă corp la corp între Turci și Români. Pe Dunăre se văd corăbii.

Amândouă gravurile fac parte din *Pannoniae Historia Chronologica*¹⁾ per Theodorum de Bry. Fracfurt 1596, pag. 106, 121 și sunt reproduse de N. A. Constantinescu, *Cetatea Giurgiu. Originele și trecutul ei*, în „Analele Academiei Române”. Tomul XXXVIII (1915—16 Mem. sect. ist.

c. 1600.

6. A. MIRISZLOI CSATA TERVE.

Reprezintă planul luptei dela Mirislău, între Mihai Viteazul și George Basta în 8/18 Septemvrie 1600. Se dă satul și așezarea trupelor, fiecare grup de soldați este însemnat cu litere; în stânga este un lagăr, în care se văd corturile și în fund niște muni. Gravura este din c. 1600 și reprodusă în cartea lui Mika Sándor Weiss Mihály 1893, pag. 55. Zincografie 15.5×10.5 cm.

7. CĂLĂREȚ MOLDOVENESC.

Fotografie 9.5×12 cm. după friza dela biserica Sfântu Nicolae vechiu din Iași.

Este o sculptură reprezentând un soldat călare cu un buzdugan în mână și îmbrăcat cu o cămașă de zale.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 750. — A XVIII 13

8. EIN HEYDUCK²⁾.

Gravură în aramă, 9.5×14 cm. Numele gravorului lipsește. c. 1600.

Este un soldat îmbrăcat cu o haină scurtă cu pantaloni strâmți și cu un fel de încălțăminte asemănătoare cu opincile. Peste haină are o pelerină lungă cu guler lat și pe cap pălărie

¹⁾ Cartea n'am avut-o pentru cercetare.

²⁾ A făcut parte din colecția Generalului E. Pencovici.

mică ungurească cu pene. În mâna dreaptă ține o secure, în stânga o sabie lungă și pe spate atarnă pușca. După port ar părea un Ungur, dar și în armata română, încă din timpul lui Mihai Viteazul erau haiduci — în înțelesul de soldați pentru hărțuială — și formau un corp deosebit de cealaltă armată. Ungurii aveau această armată, pe care au împrumutat-o și Românii. Uniforma lor era mai mult sau mai puțin asemănătoare.

B. A. R. Tipuri și costume. No. inv. 41. — A I 41.

1604.

9. ABRIS DER BELEGRUNG TERGOVIST, UND DER SCHLACHT, SO VOM PR. VON SIEBENBÜRGEN GESCHEHEN ANNO 1595. Mense Octob: ¹⁾.

Gravură în aramă 26×16 cm. Numele gravorului lipsește. Reprezintă o luptă în fața cetății Târgoviște în 1595. În planul I se vede lagărul principelui Transilvaniei, Sigismund Báthory, întărit cu palisade și cu 4 tunuri, din cari 2 bombardează Târgoviștea. În lagăr se văd corturi, soldați și lângă tunuri butoaie cu iarbă de pușcă. În fața lagărului o trupă de soldați merge contra cetății. În planul II se vede cetatea întărită cu ziduri și printr'o spărtură, făcută în zid soldații intră în cetate: o altă trupă înaintează spre cetate. În partea dreaptă se vede o biserică, mai multe case și munții Piatra Craiului, depe munte cade un vultur mare în tabăra creștină. În planul III se vede Dunărea și peste Dunăre o trupă de cavaleriști fugind. Pe cer se vede soarele, luna, stelele și o cometă. Dedesubtul cadrului este titlul de sus și în partea stângă legenda.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 41. — A I 41.

10. SCHLACHT ZWISCHEN DEM FÜRSTEN VON SIEBENBÜRG: UNND SINAN BASSA MIT EROBERUNG TERGOVIST UN BOGERIST UNND HIRGIO.

Den 22 October Anno 1595.

Gravură în aramă 26,5×17,5 cm. Numele autorului lipsește cum și legenda. Gravură asemănătoare cu cea de sus, având oare cari deosebiri: execuția este mai clară; pe cer soarele este mai mare, asemenea luna stelele și cometa; explicațiile sunt date cu

¹⁾ Gravură din *Ortelius Hieronimus*. Chronologia. Nürnberg 1604, pag. 294. Id. ed. 1615, pag. 292. ed. 1620, pag. 292.

Cf. *Ortelius redivivus et continuatus*. Frankfurt, 1665, pag. 182.

numere și unele și cu numele „Konig Stein“ „Tergovitum“ și „Furst in 7 Birgen Zelt“. Dedesubtul cadrului este titlul de sus¹⁾.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 42: — A I 42:

11. SIGENTLICHER ABRIS DER GEWALTIGEN SCHLACHTEN IN SIEBENBURGEN.

Gravură în aramă. 33×25,5 cm. făcută în anul 1595. Numele gravorului lipsește.

Reprezintă lupta de cavalerie foarte sângeroasă între Români, Turci și Unguri la Călugăreni „Coporien“ în anul 1595. În planul II se vede pe o stâncă cetatea Giurgiu „Girgo“, atacul ei cum și trecerea Dunării de către Turcii, cari sunt bătuți. La această luptă a luat parte Albert Kyrali colonelul artileriei ungurești, Sinan Pașa, dar este curios că despre Mihai Viteazul nu amintește nimic. Este o gravură tendențioasă voind să arate că această victorie este datorită lui Sigismund Bathori, după cum îl arată într'un medalion oval în stânga gravurii. Dedesubtul gravurii, într'un cadru separat este următoarea explicație asupra acestei lupte, scrisă în limba germană, dar aproape necitibilă din cauza literilor aruncate: *Warhaffter Bericht aus dem Leger bey der Vonung Copieren in Walachia wass massen Herr Kyrali Albert Ihr Furst B: in Sibenburgen Feldeobristen daselbst. neben dem Sinan Bassa so des Türkischen Kayser gaintze macht bei sich gehabt, (den 23t Augusti dis 95. Nach rein anseglich schlacht gethan, welcher von frue morgen bis abent gemachet und endlich mit Gottes gnedigen hülff das Feldt erhalten darauf Sinan Bassa nach Verbrachter Schlacht sein volkes Wider gemachet sein ihme damals an der haupt suma 42000 To geblieben abgangen.*“

B. A. R. Ist. milit. inv. 467. — B IX 51.

12. ABRIS DERO SCHLACHT UND VICTORIEN. SO IN SIEBENBÜRGEN GESCHEHEN, den 3 Augusti, Neu Cal: Anno 1601.

Gravură în aramă 32×25 cm. Numele gravorului lipsește.

Gravura este împărțită în 2 părți orizontale. În partea de sus reprezintă lupta dela Gorăslău în 1601 între Mihai Viteazul, George Basta și Sigismund Báthory. Lupta se dă pe o vale între cavaleria românească, imperiali și transilvani; de pe două dea-

¹⁾ În biblioteca Academiei Române No. inv. 43. — A I 43 este o gravură asemănătoare cu același titlu dar pe cer se vede numai cometa.

luri artileria se bombardează reciproc. Dealurile din față au bastioane întărite cu tunuri și pe unul din dealuri este însemnată localitatea „Boresko“. Pe câmpul de luptă se văd săbii. puști și corturi.

În partea II a gravurii se dă intrarea armatei biruitoare în Praga cu steagurile luate dela Sigismund Báthory¹⁾. Deasupra primei părți este titlul de sus și dedesubtul părții a doua este următoarea însemnare: „Nach dem Sigismundus Bathory gewesener Fürst in Sibenbürgen, in die 40.000 starck allerley Volcks beisamen gehabt. Dargen Michael Weyda und Georg Basta Ihre Ka: Maj: Veldöbersten tag. ein ernstlichs treffen zwischen ihnen geschehen). Die unsrigen aber (gott lob) die Victorien erhalten, und dem Sibenbürger bey 11000 man erlegt, die ubrigen in die flucht ver jagt, sein gantzes Leger neben anderer grosen Peuth, sampt 48 grosse stück geschütz, und über 150 fahnen eröbert, von welchen fahnen 110. ihre Ka: Maj: den 14 Augusti, auf das Prager Schlos sind öffentlich Proesentirt und furgetragen worden. Der Unsrigen sind in solchem treffen über 1200 nicht gebliben. Gott sey lob und danck für solchen Sieg“²⁾.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 466, — B IX 50.

13. WAHRE CONTRAFACUR DER VÖSTUNG GROS WARADEIN. IN OBER UNGER. WIE DIE TURKN BELEGERT GEWEST. ANNO 1598.

Gravură în aramă 26×15,5 cm. numele gravorului lipsește.

Reprezintă asediul și bombardarea cetății Oradia Mare de către Turci și Tătari în anul 1598. În fața cetății se vede lagărul turcesc și tătăresc cu soldați și corturi. În partea de sud curge râul Crișul mare și în partea de nord Crișul mic.

Dedesubtul cadrului este titlul de sus și în dreapta este legenda.

Face parte din *Chronologia* de Ortelius Hieronymus. Nürnberg 1604 pag. 416. Idem ed. 1615 pag. 419. Idem. ed. 1620 pag. 416, Ortelius redivivus et continuatus *Ungarische und Siebenbürgische Kriegs* Frankfurt am Mayn 1665 pag. 247.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 48. — A I 48.

¹⁾ Pentru steagurile luate dela Sigismund Báthory vezi cartea lui Mika Sándor *Weiss Mihály* planșele.

²⁾ În Biblioteca Academiei Române (No. inv. 29. — A. I. 29) este și o fotografie, după această gravură, făcută la Nestor Heck în Iași în anul 1890: 19×14,5 cm.

14. IL SUCESSO SEGUITO NELLA VALACHIA TRA
L-PRENCIPE TRAN-SILVANO et Sinan Bassa sotto

li 18 de Ottobre 1595.

Gravură în aramă 20×12,5 cm.

După lupta dela Călugăreni 1595 Mihai Viteazul s'a retras spre munți dincolo de Târgoviște, urmărit de Turci, așteptând ajutorul făgăduit de Sigismund Báthory. Ajutorul sosindu-i, Mihai dă lupta, bate pe Turci și ocupă Târgoviștea. Gravura care reprezintă lupta de cavalerie între armata Principelui Transilvaniei și cavaleria turcească în fața orașului Târgoviște, este tocmai pentru a arăta, poate tendențios rolul ce l'a jucat Sigismund în alianța creștină. În planul I este acea luptă de cavalerie, în stânga sunt corturi de ale lui Sigismund și în dreapta sunt carele și tunurile turcești părăsite „Artoglierie et cariaggi l'asciati da Sinan“. În fund se vede cetatea Târgoviște „Termogisto“ cu ziduri. În fața cetății o trupă de cavaleriști unguri înaintează cu steagurile desfășurate contra Turcilor cari fug în frunte cu „Sinan“ părăsind carele. Artileria transilvăneană bombardează cetatea.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 39—40. — A I 39—40.

15. CONTERFACTUR WIE DIE VÖSTUNG TEMESWAR,
VOM FÜRSTEN AUS SIEBENBÜRGEN BELLEGERT GE-
WEST. ANNO 1596. Mense Iuny.

Gravură în aramă, 26×15,5 cm. Numele gravorului lipsește.

Se dă vederea cetății Timișoara și bombardarea ei la apus de către Albert Király, colonelul artileriei lui Sigismund Báthory, Principele Transilvaniei. La sud se vede lagărul lui Carnitzen și la nord lagărul lui Flotten. În jurul cetății sunt case, cari reprezintă suburbiile cetății, și trupe de soldați cari o asediază. În interiorul cadrului, jos în partea dreaptă, se dă legenda și dedesubtul cadrului titlul de sus. Face parte din *Chronologia* de Ortelius Hieronymus. Nürnberg 1604 pag. 318. Idem ed. 1615 pag. 316. Idem ed. 1620, pag. 316; Ortelius redivivus et continuatus *Hungarische und Siebenbürgische Kriegs* Frankfurt am Mayn 1665 pag. 195.

16. TEMESWAR.

Gravură în aramă, 8,5×7 cm. Numele gravorului lipsește, anul c. 1604.

Se dă vederea cetății Timișoara întărită cu ziduri și în față curge râul Timiș. Gravură asemănătoare cu cea de sus.

B. A. R. Ist. milit. No. univ. 35. — A I 35.

17. *EQUES VALACHUS. EIN REUTER AUSS DER WALACHIA.*

Gravură în aramă, 7×10 cm.

Reprezintă pe un soldat român călare, în profil spre stânga. Soldatul are în mână stângă o sulică și în dreapta un scut în formă de paralelogram ascuțit, pe care se vede în mijloc un leu în picioare (marca Olteniei). Pe margini, scutul are bătute buleane. Călărețul este îmbrăcat cu o manta lungă care acopere și spatele calului; în picioare are cisme cu piteni ascuțiți și pe cap are o căciulă țuguiață cu două pene în stânga. Pe spinare calul are o zea de sârmă prinsă la piept, are frâu lat și de gât atârână un ciucur mare. Coadă este înodată. Deasupra gravurii este scris *Eques Valachus* și dedesubtul cadrului *Ein Reuter auss der Walachi*.

18. *ABBILDUNG DESS HARTEN TREFFENS BEY LEWENTZ. MIT DEN TÜRCKEN DEN 9—19 JULI 1664.*

Gravură în aramă, 25,5×16 cm.

L. S. fecit.

Reprezintă vederea cetății Leventz și lupta din jurul cetății între Austriaci sub comanda generalului de Souches și între Turci. În această luptă Turcii au avut ca ajutoare pe Tătari și Moldoveni. În dreapta cetății era lagărul turco-moldovean și în stânga arată retragerea Turcilor, Moldovenilor și Tătarilor din fața Austriacilor.

Deasupra gravurii, în dreapta, este legenda și dedesubtul cadrului titlul.

Gravura face parte din *Ortelius redivivus et continuatus Ungarische und Siebenburgische Kriegs II*. Frankfurt am Mayn 1665 pag. 351.

1665.

19. *LUPTA DELA LÖWENTZ 10.20 IULIE 1664.*

Gravură în aramă, 27×16,5 cm.

Scena reprezintă o luptă între Turci și Austriaci lângă cetatea Laewentz și râul Raab. În stânga sunt armatele austriace sub comanda generalului *de Souches*, așezate în mase compacte și în dreapta sunt Turcii ajutați de Tătari, Moldoveni și Munteni. În această luptă Turcii sunt bătuți împreună cu aliații lor.

¹⁾ Bruyn, *Diversarum gentium armatura equestris, ubi fere Europae, Asiae, atq. Africae equitandi ratio propria expresa est*. Ioos. de. Boscher. Excude. Amsterdam, 1606.

În gravură arată scris *Turcken, Tartarn, Walachen und Moldawer flucht.*

Gravura face parte din *Hungarische, Siebenbürgische, Moldau-Wallach-Türk-Tartar-Persian- und Venetianische Chronica*, de Johannes Gradelehnus. Frankfurt am Mayn. 1665. pag. 744.

20. ABBILDUNG DESS TREFFENS UND ENTSETZUNG DER STATT LEVENS, DURCH IHRO KAYSERL: MAY: HERRN GENERAL FELDMARSCHAL GRAFFEN LUDWIG RADWIG *de SOUCHES*, MIT DEN TÜRCKEN UND SEINEN ADHAERENTEN DIE TARTARN MOLDAUER UND WALLACHEN SO GESCHEHEN A°. 1664.

Gravură în aramă, 33,5×29 cm. Numele gravorului lipsește.

Este planul de luptă dela cetatea Levenez, lângă râul Gran, arătând așezarea trupelor austriace și turcești, unde erau și Românii alături de Turci. Turcii erau așezați în fața cetății, la aripa stângă erau ienicerii și la cea dreaptă Moldovenii și Tătarii cu contingentele lor de cavalerie. Atacul cel mai înverșunat s'a dat la aripa dreaptă, unde erau Moldovenii.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 659. — C. XV. 12.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

21. LA BATAGLIA APPRESSO DI LEVENEZ DATA DAL GENERALE CESAREO CONTE DE SOUCHES CONTRO TURCHI, TARTARI, MOLDAVI E VALACCHI, CON LA PIENA VITTORIA DEGL IMPERIALI E LIBERATIONE DELLA FORTEZZA. DALL ASSEDIO 1664. ADI 19 DI LUGLIO.

Gravură în aramă, 37,5×30 cm. Numele gravorului lipsește.

Este o hartă reprezentând poziția de luptă și așezarea trupelor austriace și turcești la Levenz, lângă râul Raab. Alături de Turci au luptat și Muntenii și Moldovenii. În partea de sus a gravurii se află titlul și legenda.

B. A. R. No. inv. 660. — C. XV. 13.

22. DIE VESTUNG NEU SÄUFEL.

Gravură în aramă, 25,5×14,5 cm. c. 1664.

La asediul cetății Neu Säufel, lângă râul Neitra, au luat parte și Moldovenii alături de Turci și Tătari. Moldovenii erau așezați în fața cetății lângă o mlaștină, în stânga și în dreapta erau Turcii.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 376. — A VIII 24.

23. SĂTMAR.

a) Abbildung der Vöftung Sacmar in Ungarn. 1665.

Gravură în aramă, 18,5×13,5 cm.

L. S. f.

Dă vederea cetății Sătmăr întărită cu ziduri și așezată pe niște stânci.

b) Zatmar.

Gravură în aramă 17,5×14 cm.

L. S. f.

O vedere a cetății Sătmăr, diferită de cea de sus. Deasupra gravurii este scris *Urbs i fortalitium Zatmaria in Ungaria munitum a Rudolfo II.*

Gravurile fac parte din *Ortelius redivivus et continuatus, Ungarische und Siebenburgische Kriegs II.* Franckfurt am Mayn 1665, pag. F XIX și 212.

1666.

24. CRONSTADT (= BRAȘOV).

Gravură în aramă, 15×11 cm. *H. I. Schollenberger s.*

Este vederea orașului și a cetății Brașov întărită cu ziduri și înconjurată de apă. Deasupra gravurii este titlul și doi îngeri cari țin un scut cu emblema orașului. Face parte din cartea *Das Alt und Neu Teutsche Dacia* von Iohann Tröster. Nürnberg 1666, pag. 394.

25. KLAUSENBURG (= CLUJ).

Gravură în aramă. 13,5×8 cm. *H. I. Schollenberger s.*

Dă vederea orașului și a cetății Cluj, întărită cu ziduri și înconjurată cu apă. Face parte din cartea *Das Alt und Neu Teutsche Dacia* von Iohann Tröster Nürnberg 1666, pag. 449.

26. HERMANSTADT = Sibiu.

Gravură în aramă 15×11 cm. *H. I. Schollenberger s.*

Vederea orașului Sibiu întărit cu două rânduri de ziduri. Deasupra gravurii sunt doi îngeri în sbor, cari țin un scut cu o coroană deasupra. În interiorul scutului sunt două săbii încrucișate peste un romb. Deoparte și de alta a emblemei este scris *Her = man stadt.*

Această vedere a cetății este reprodusă într-o carte din

anul 1666, pag. 364. *Das Alt und Neu Teutsche Dacia* von Iohann Tröster, Nürnberg, 1666.

Această gravură este reprodusă și în cartea lui Mika Sandor Weiss Mihály, 1893, pag. 115.

27. MEDWICH [= Medias].

Gravură în aramă, 10,5×5,5 cm. *H. I. Schollemberger s.*

Vederea cetății Medias, întărită cu ziduri, forma cetății este rotundă. Face parte din cartea *Das Alt und Neu Teutsche Dacia* von Iohann Tröster, Nürnberg, 1666, pag. 408.

Este reprodusă și în cartea lui Mika Sándor Weiss Mihály 1893, pag. 86.

28. MILLENBACH (= Sebeșul săsesc).

Gravură în aramă, 11,5×7 cm.

Dă o vedere a cetății Sebeșul săsesc, care este întărit cu ziduri și înconjurat cu apă. Forma cetății este rotundă. Face parte din cartea *Das Alt und Neu Teutsche Dacia* von Iohann Tröster. Nürnberg 1666, pag. 435.

29. NÖSEN = Bistrița (Transilvania).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gravură în aramă, 11×6 cm. *H. I. Schollemberger sculp.*

Dă vederea orașului Bistrița din Transilvania, întărit cu ziduri. Face parte din cartea *Das Alt und Neu Teutsche Dacia* von Iohann Tröster. Nürnberg 1666, pag. 440.

30. SCHESSBURG [= Sighișoara].

Gravură în aramă, 13×8 cm.

Vederea cetății Sighișoara, întărită cu ziduri, în afară de ziduri se întinde orașul. Face parte din cartea *Das Alt und Neu Teutsche Dacia* von Iohann Tröster. Nürnberg, 1666, pag. 404.

Este reprodusă și în cartea lui Mika Sándor Weiss Mihály, 1893, pag. 79.

1684.

31 ALBA GIULIA.

Gravură în aramă 11×5,5 cm.

Dă vederea cetății și a orașului Alba Iulia, întărită cu ziduri. Gravura face parte din cartea *L'Origine del Danubio*, pag. 102. Norimberge & Bologna 1684, tipărită la Gioseffo Longhi.

1686.

32. TEMISVAR.

Gravură în aramă 10,5×6 cm.

Dă o vedere a oraşului Timişoara, cu întăriturile şi cu marginile oraşului, în faţă curge râul Timiş. Dedesubtul cadrului este legenda. Face parte din cartea lui Simpliciano Bizozeri *Notizia / particolare / della stato passato, e presente / de' regni / d'Vngheria, / Croazia, / e principato / di / Transilvania*, Bologna 1686. La pag. 52 dă şi o mică descriere asupra cetăţii.

33. VARADINO (= Oradia Mare).

Gravură în aramă, 21×6 cm. *M. Attioli f.*

Dă vederea oraşului şi a întăriturilor Oradia Mare şi cu marginile oraşului. În faţă curge Crişul. Dedesubtul cadrului este legenda şi numele gravurului *M. Attioli f.*

Gravura face parte din cartea lui Simpliciano Bizozeri *Notizia / particolare / dello stato passato, e presente / de' regni / d'Vngheria, / Croazia, / e principato / di / Transilvania*. Bologna 1686. pag. 66.

Este reproduşă din cartea *L'Origine del Danubio*. Norimberga & Bologna 1684. Gioseffo Longhi. pag. 98.

34. ZAKMAR (= Sătmăru).

Gravură în aramă, 10,5×5,5 cm.

Dă planul cetăţii Satu Mare, care are forma unei stele cu 10 colţuri şi înconjurată de două râuri. Face parte din cartea lui Simpliciano Bizozeri *Notizia / particolare / dello stato passato, e presente / de' regni / d'Vngheria, / Croazia, / e Principato / di / Transilvania*. Bologna 1686. pag. 77.

1688.

35. HERMESTAT CAPITALE / DELLA TRANSILVANIA.

Gravură în aramă, 19×12,5 cm.

Dă planul fortificaţiilor oraşului Sibiu, în dreapta şi în stânga curge râul Cibin; dă porţile oraşului: poarta Heltau şi Sta Elisabeta, şi Citadela. Dedesubtul cadrului este legenda. Face parte din *L'Ongaria vendicata*, pag. 550. Milano 1688.

36. EIGENTLICHER ENTWURFF DES KOSSACKISCHEN EIN/FALLS IN DER TARTAREY/UNTER DEM TAPFFERN POLEN: GENERALEN KUNIKI MIT ZUZIEHUNG DER WALLACHEN UND MOLDAUER/WODURCH DIE BE=/SAGTE TARTAREY ZWISCHEN DEREN DNIESTER UND DONAW FLUSS VÖLLIG RUINIRT WORDEN. WIE AUCH DIE ABBILDUNG DER HERRLICHEN VICTORI BESAGTER KHRIST/CHER ARMEE, WIDER DIE TÜRCKEN UND TARTARN UNWEIT TILGROTIN ZU/END DES 1683. UND ANFANG DES 1684 STEN IAHR.

Gravură în aramă, 49×29,5 cm. Numele autorului lipsește.

Gravura prezintă o luptă între Poloni, sub comanda generalului polon Kuniki și Cazaci contra Turcilor și Tătariilor în sudul Basarabiei, în unghiul cuprins dela Nistru — dela Cetatea Bender — până la brațul Dunării — Chilia. Se dă Nistru și Marea Neagră. Pe lângă râul Nistru se dă înfățișarea cetăților, întărite cu ziduri ca Bender, Buczavia (?) și Cetatea Albă, toate în flăcări; apoi Chilia, Ismailul „Smailo“, Tilgretin (Bolgrad?). În planul II este o luptă între Poloni, Cazaci și Tătari. În planul I se vede cum Polonii au scăpat o mulțime de captivi, femei, copii, bărbați, Moldoveni sau Munteni, din mâinile Tătarilor, și cum aduc o mulțime de prizonieri Turci și Tătari. Gravura este foarte interesantă pentru-că ne dă o înfățișare generală a sudului Basarabiei dela Bender până la Cetatea Albă și înfățișează o acțiune care s'a petrecut în anul 1684 când s'a dat acea luptă.

Dedesubtul cadrului este titlul de sus și legenda foarte amănunțită ¹⁾.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 598. — CXIII 24.

Reproduceri. a) Gravură în aramă 32,5×21,5 cm. Este aceeași acțiune, dar nu așa de exactă, nu are legenda, în schimb diferite părți are numere. Deasupra gravurii, în cadru, are titlul *Doppeltes höchstimportantes Sieg des Königlich-polonischen Armee in Moldau wider die Tartarn Ab 1686 im herbst Monat.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 452. — B IX 36.

b) Zincografie în revista „Ilustrația“ București. Septembrie, 1922, cu titlul *Soldatul român în armața polonă*, de Ioan C. Băcilă.

¹⁾ În exemplarul Academiei Române partea dela sfârșit a legendei este ruptă.

37. LEICHTE INFANTERIE SOGENANNT E MOLDAUER.
(Secolul 17).

Aquarelă 7×18,5 cm. M[oriz] Ledeli 883; A. Huber K. v. K. Hof. Kamer fotograf. Wien.

Este un soldat moldovean, care făcea parte din trupele polone, luptând cu plată. Este îmbrăcat cu o manta lungă până la genunchi, de culoare gri, la guler și la mâneci are o bucată de postav roșu. Pe cap are căciulă înaltă de oaie neagră, cu fundul de postav roșu, care cade pe spate. În picioare are o încălțăminte de piele, un fel de bocanci și pe picioare sunt încrucișate niște curele. Peste piept se încrucișază două curele care țin un sac mic cu merinde sau muniții și pe spate are o sapă ascuțită; pe umăr ține o pușcă și în mâna stângă o frânghie.

B. A. R. Colecția de tablouri.

Reproduceri. a) Zincografie, în lucrarea lui N. Iorga *Un ofițer Român în oastea lui Carol XII*. „Analele Academiei Române”. Seria II. Tomul XXXIV (1911—12) Mem. sect. ist.

b) Zincografie în revista „Ilustrația” Septembrie 1922, cu titlul *Soldatul român în armata polonă* de Ioan C. Băcilă.

c. 4690.

BCU Cluj / Central Library Cluj

38. BUCHOREST.

Gravură în aramă, 23,5×12 cm.

Reprezintă o vedere a orașului București care este întărit cu ziduri; se văd multe case, minareturi și în fața lui curge Dâmbovița „Dembowicen”. Peste râu sunt două poduri; în față, în dreapta, este un han și în stânga un drum. Este o fantezie. În interiorul gravurii este numele gravorului *I. Harwin fecit*, și dedesubtul cadrului are titlul *Bucharest in Moldavia aan de Revier Dembowicen*. Această gravură face parte din albumul lui *I. Peeters* pl. 67.

39. COLOSWAR VULGO CLAUSENBURG / TRANSILVANIAE
CIVITAS PRIMARIA.

Gravură în aramă, 24×12 cm.

Orașul Cluj întărit cu ziduri, în fund sunt niște dealuri. Dedesubtul cadrului în partea stângă este scris *I. Peeters ex. Ant*. Face parte din albumul lui *I. Peeters* pl. 36. La pagina C No. 36 se dă și o mică notiță asupra orașului.

CRONSTADT (= BRAȘOV).

Gravură în aramă, 24×12 cm.

Orașul Brașov cu întăriturile lui de ziduri, după gra-

vădă se vede că el se întinde și pe niște dealuri. În față se vede câmpul de semănături, case și râul Olt „Alauta” și un drum. Orașul are multe geamii și minarete. În interiorul cadrului, în dreapta este numele gravorului *I. Harrwin fecit* și dedesubtul cadrului este scris *Cronstat aan de Revier de Aluta in Transilvania*. Această gravură face parte din albumul lui *I. Peeters*, pl. 62.

41. HERMANNSTADT (= SIBIU).

Gravură în aramă, 24×12 cm.

Orașul Sibiu întărit cu ziduri și cu șanțuri, în dreapta curge Oltul și în fund se văd munții Carpați. Execuția este foarte bine îngrijită. Jos, în dreapta este numele gravorului *I. Harrwin fecit* și dedesubtul cadrului este scris *Hermanstadt op de Revier de Alauta in Transilvania*. Gravura face parte din albumul lui *I. Peeters* pl. 64.

42. LIPA.

Gravură în aramă, 24×12 cm.

Reprezintă o vedere a cetății Lipova, lângă orașul Arad și râul Mureș, întărită cu ziduri. În fața cetății este o luptă sângeroasă între Austriaci și Turci. Lupta care se petrece în fața cetății, trebuie să amintească lupta care s'a purtat în 1595 când această cetate a căzut în mâinile Austriacilor, în aceeași zi când Mihai Viteazul dădea lupta dela Călugăreni. Dedesubtul cadrului scrie *Lipa aan de Revier de Marocz by Transilvania*. Gravura face parte din albumul lui *I. Peeters*, pl. 60.

43. ROTENTHURM.

Gravură în aramă, 24,5×12 cm.

Reprezintă cetatea Turnu Roșu din Transilvania, dela trecătoarea munților Carpați, așezată pe niște stânci și întărită cu ziduri și turnuri. În fund se vede râul Olt și orașul Sibiu „Hermannstadt”. În interiorul cadrului. *I. Harrwin fecit* și dedesubtul cadrului este scris *Rotenthurn op de Revier Alauta in Transilvana*. Gravura face parte din albumul lui *I. Peeters*, pl. 61.

44. SILISTRIA.

Gravură în aramă, 23,5×11,5 cm.

Cetatea Silistra întărită cu ziduri și înconjurată cu un șanț cu apă, în interiorul cetății se văd multe moschee și mi-

marete. În dreapta este o pădure, în stânga sub niște copaci un cort și câți-va soldați înarmați cu lănci. În interiorul gravurii, jos în partea dreaptă, este numele gravorului *I. Harrwin fecit* și dedesubtul cadrului este scris *SILISTRIA in Bulgaria*. Gravura face parte din albumul lui *I. Peeters* pl. 72.

45. SOCZOW.

Gravură în aramă, 24,5×12 cm.

Reprezintă cetatea Suceava întărită cu ziduri și cu șanțuri. În fund curge râul Siret „Sereth”. În fața cetății, în dreapta și în stânga, un peisagiu. În fund niște munți. Gravură foarte bine executată. Jos în stânga se află numele gravorului. *I. Harrwin fecit* și dedesubtul cadrului este scris *SOCZOW ann de Rever de Sereth in Walachia*.

Gravura face parte din albumul lui *I. Peeters*, pl. 66.

46. TEMISWAR.

Gravură în aramă, 24,5×9,5 cm.

Se dă vederea cetății Timișoara cu suburbiile. În fața cetății este râul Temeș; pe malul râului niște soldați și în fund munți. În interiorul cadrului, jos la stânga este numele gravorului *Gasp. Bouttats fecit*, mai jos numele autorului *I. Peeters, ex. Ant.* și dedesubtul cadrului se dă legenda. Gravura face parte din albumul lui *I. Peeters*, pl. 35 și la pag. C No. 35 dă și o notiță asupra cetății.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 34. — A I 34.

47. TERGOVISCO.

Gravură în aramă, 24×12 cm.

Cetatea Târgoviște întărită cu ziduri și înconjurată cu un șanț cu apă peste care sunt câteva poduri. În cetate se văd geamii și câteva minarete cu semiluna. În dreapta curge râul Jalomița „Launiza” și pe un munte este o întăritură „Castel Kizi”. În fața cetății, în stânga, se vede locul de osândă al condamnaților la moarte: un om pus în țeapă, corpul unui condamnat pe un stâlp de zid și de un pom atârână un lanț cu 4 cârlige și câteva persoane privesc acest loc de supliciu. Dedesubtul cadrului este scris *Tergovisco op de Rever de Launiza in Moldavia*. Gravura face parte din albumul lui *I. Peeters*, pl. 66.

48. WARADIN.

Gravură în aramă, 26×10,5 cm.

Cetatea Oradia Mare întărită cu ziduri, în față curge râul Crișul. În interiorul cadrului, deasupra, este titlul de sus; jos.

În partea dreaptă, este numele gravorului *Gasper Bouttats fecit*; dedesubtul cadrului este legenda și însemnarea *I. Peeters, ex. op. De. Soen. Mert. Ant.*

Gravura face parte din albumul lui *I. Peeters*, pl. 32. La pagina B No. 32 dă și o mică însemnare asupra cetății.

49. WEISSENBURG.

Gravură în aramă, 24×12 cm.

Este o vedere a cetății Alba Iulia întărită cu ziduri și înconjurată cu șanțuri. În fund curge râul Mureșul „Marocza” și în planul I de pe niște stânci 4 soldați fugăresc prin focuri de pușcă niște hoți. Jos în interiorul cadrului este numele gravorului *I. Harrwin fecit* și dedesubtul cadrului este scris *Wissenburg aan de Revier Marocza in Transilvania*. Gravura face parte din albumul lui *I. Peeters*, pl. 63.

50. ZATMAR.

Gravură în aramă, 12×9,5 cm.

Cetatea Sătmar întărită cu ziduri, în față curge râul Someș. Face parte din albumul lui *I. Peeters*, pl. 49, la pag. C No. 49 se dă și o mică notiță asupra orașului.

51. PROSPECT DER STADT BUKAREST IN DER WALLACHEY.

Gravură în aramă 12,5×16 cm. Numele gravorului lipsește.

Reprezintă orașul București întărit cu ziduri așezat la marginea unui râu, pe care se vede plutind niște bărci cu pânză. În fața orașului sunt corturi turcești și soldați turci. Dedesubtul cadrului este titlul de sus.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 4. — A I 4.

52. KÖWAR IN TRANSYLVANIA.

Gravură în aramă, 37×28,3 cm.

I. v. Holst obr: fecit.

Se dă planul cetății Chioaru (Cetatea de piatră) așezată lângă râul Lăpușul, între orașele Gherla și Sătmar. Dedesubtul titlului se dă și câteva explicațiuni în I. italiană asupra cetății cum și legenda.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 449. — B IX 33.

a) Același plan, dar mai mic și fără explicația în limba italiană. Gravură în aramă, 18,5×13,5 cm. — A I 23.

53. NEUESTER PLAN DER KAYSERL. ATTAQUE VON TEMESWAR.

Gravură în aramă 35,5×24,5 cm. Numele gravorului lipsește.

Este planul cetății Timișoara arătându-se locul tranșelor, al bateriilor, șanțurile și mlaștinile din jurul oraului și drumurile cari pleacă din cetate spre Belgrad, Caransebeș, Lipova, Arad, Seghedin, Zenta. În partea dreaptă este titlul și legenda.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 474. — B IX 58.

54. VARADINUM.

Gravură în aramă 45,5×33,5 cm.

Se dă vederea cetății Oradia Mare cu întăriturile, și marginile orașului (case, mori, biserici). La miază noapte se dă vederea cetății Sătmăr „Sakmar” și a râului Crișul „Sereskes”. În interiorul gravurii este următoarea însemnare „Varadium vulgo Gros Wardein, Transilvaniae oppidum, cum munitissimo propugnaculo. In provinciae intoitu secundo, à Mahumeta Turcarum Imp. obsessum et frustra tentatum”, mai jos se dă legenda și numele gravorului *Georgius Houfnaglius*. Această gravură face parte dintr'un atlas, pl. 40.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 476. — B IX 60.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

55. AUSLEGUNG UND TOPOGRAPHISCHER ABRISS DER VESTUNG GROSSWARDEIN / UND WAS VOR OPERATIONES VON DER KÄYSERLICHEN ARMEE VORGENOMMEN WORDEN UND VORBEY GEGANGEN SEYND / VON AN. 1691. DEN 11. OCTOBER / BISS ZU WÖLLIGER EROBERUNG WELCHE DEN 30 MAY DIESES 1692. JAHR MIT ACCORD ERFOLGET.

Gravură în aramă, 28,5×16,5 cm. Numele autorului lipsește.

Se dă planul cetății și a împrejurimilor cum și o mică hartă topografică reprezentând relieful; dedesubtul cadrului este legenda.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 435. — B IX 19.

56. DIE FÜRSTL. WALLACH. RESIDENTZ IASY.¹⁾

Gravură în aramă, 19×13 cm.

Reprezintă cetatea Iași întărită cu ziduri și înconjurată de apă. Dedesubtul gravurii este explicația în limba germană. Mai

¹⁾ O reproducere a acestei gravuri s'a făcut în revista „Arhiva” din Iași, 1914—1918 cu titlul *Cetatea Iașului în anul 1686* (azi palatul administrativ).

jos este scris *Augsburg / gedruckt und zu finden bey Jacob Schöning*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 440. — B IX 24.

57. JASS.

Gravură în aramă, 16×10,5 cm., numele gravorului lipsește, Asemănătoare cu No. 56. Dedesubtul cadrului este legenda.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 20 — A I. 20.

58. GROSWARDEIN.

Gravură în aramă, 20×13 cm.

Arată vederea cetății Oradia Mare, întărită cu două rânduri de ziduri, cum și orașul, întărit cu zid. În fața cetății curge râul Crișul. În interiorul gravurii este titlul, jos în dreapta are o însemnare asupra cetății. Dedesubtul cadrului este numele gravorului *G. Bodenehr* et exc. a. V. Face parte din albumul lui Gabriel Bodenehr.

59. MEDIA ODER MEADIA.

Gravură în aramă, 16×13 cm.

Dă planul cetății Mehadia și cu două drumuri cari pleacă din cetate, unul spre Caransebeș și altul spre Orșova. În dreapta este o notiță asupra cetății și în stânga este legenda.

Gravura face parte din albumul lui Gabriel Bodenehr.

60. ACCURATER PLAN VON MEADIA.

Plan manuscris, 16×13 cm. numele desenatorului lipsește.

Se dă planul cetății Mehadia care este cuprinsă între râul Cerna „Czerna Flus“ și „Krayova Flus“, din ea plecând două drumuri, unul spre Caransebeș și altul spre Orșova. Jos în dreapta este legenda și deasupra legendei titlul. Este o copie după No. 59.

B. A. R. Originale.

61. TEMESWAR.

Gravură în aramă, 49,5×14,5 cm.

Dă vederea cetății Timișoara întărită cu ziduri și înconjurată cu apă. Dedesubtul cadrului etse legenda și o mică însemnare asupra cetății. În stânga este numele gravorului *Gabriel Bodenehr* Sculp. et excud. Aug. Vind.

Face parte din albumul lui Gabriel Bodenehr.

62. TEMESWARER BANNAT.

Gravură în aramă, 27×15 cm. Numele gravorului lipsește. Anul c. 1717.

Este un plan de luptă și tot odată și o hartă, arătând regiunea Dunării din fața Belgradului până la Tisa cu afluenții Dunării. Tisa, Bega, Temiș și Sava, cum și drumul urmat de armata austriacă dealungul Dunării în fiecare zi, dela 10 Iunie 1717—18 Iunie 1717, când a cantonat în fața Belgradului. Sunt însemnate cu litere cantonamentele diferitelor trupe austriace. Face parte din albumul lui Gabriel Bodenehr.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 36. — A I 36.

63. TEMESWAR.

Este planul cetății Timișoara, arătându-se și așezarea trupelor austriace în jurul cetății, cum și relieful, câmpul, drumurile spre Caransebeș, Semendria și Belgrad și râurile Timiș și Bega. Deoparte și de alta a cadrului este o notiță în limba germană asupra acestei cetăți până la anul 1716, cum și legenda. Dedesubtul cadrului, în partea dreaptă, este scris *Augsburg zu finden bey Gabriel Bodenehr. Kupffersterhern*. Face parte din albumul lui Gabriel Bodenehr.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 37. — A I 37.

Secolul XVIII.

64. ORSOWA.

Gravură în aramă, 21×17,5 cm. Anul c. 1734.

Se dă planul cetății Orșova și întărirea din insula Adakaleh, cum și poziția armatelor turcești și austriace. Ca hartă se dă râul Cerna și două drumuri ce pleacă din Orșova spre Mehadia și altul dealungul Dunării în Oltenia. Deoparte și de alta a hărții se dă câteva informații istorice asupra cetății dela 1688—1716, în limba germană. Dedesubtul cadrului, în stânga, este numele gravorului *G. Bodenehr exc. aug. V.* Gravura face parte din albumul lui Gabriel Bodenehr.

B. A. R. No. inv. 26. — A I 26.

65. BENDER.

Gravură în aramă, 35×25 cm. *S. Parker Sculpt. W. Hogarth Inv. et sculp.*

Gravura este împărțită în 2 părți orizontale: în partea de sus în stânga, dă o vedere a cetății Bender și câțiva călăreți suedezi și Turci.

În parte de jos, dă Nistrul cu o cotitură a lui, în regiunea cetății Bender, planul cetății și arătarea campamentelor, întâiul și al doilea, făcute de regele Suediei Carol XII, când s'a refugiat la Bender. Acest plan este pe scara 1000 pași.

Face parte din cartea *Voyage du Sr. A de La Motraye en Europe, Asie, & Afrique*. II. p. 110 Haye. 1727.

1. Tot în colecția de stampe ale Academiei Române se găsește același plan însă și cu vederea casei unde a stat Carol XII.

Gravură în aramă 46×38,5 cm. — Ist. milit. No. inv. 701. — C. XVII. 7.

66. PLAN DE BENDER VILLE DE LA TURQUIE EUROPEANE EN BESSARABIE SUR LE DNIESTER OU CHARLES XII. ROI DE SUÈDE ALLA SE REFUGIER APRÈS AVOIR PERDU LA BATAILLE DE PULTAWA CONTRE LE CZAR PIERRE LE GRAND.

Plan colorat, manuscris, 29,5×14 cm.

Echelle de 360 Toises. Anul c. 1710, numele autorului lipsește.

Se dă planul cetății Bender și puțin relieful, care este schițat numai în partea Nistrului, pe la Căușeni și dealungul râului ce curge pe la Căușeni. Ca localități se dă „Varnița, ou Charles XII dressa son camp en 1709 apres la Bataille de Pultawa”, Lagala și Cășeni „Cazený”; tot odată arătându-se și drumurile ce pleacă din Bender spre aceste 3 localități. În fața Benderului pe râul Tighina este o altă întăritură care ține tot de cetate. Dedesubtul acestui plan este și un plan al cetății Oceaovul dela gura Niprului.

B. A. R. Originale.

67. ACCURATE DELINEATION DER VESTUNG BENDER MIT DERER SITUATION UND VORSTAEDTEN, WIE AUCH IHRO KÖNIGL. MAY. ZU SCHWEDEN ALLDORTIGE CAMPMENT, MIT DER TÜRKISCHE INFANTERIE U. CAVALLERIE 1710.

Gravură în aramă, 56,5×40,5 cm.

Se dă planul cetății Bender cu întăriturile, mahalalele și o porțiune mică din râul Nistru. La răsărit, miazăzi și apus este lagărul turcesc și lângă cetate, la cotitura Nistrului este lagărul regelui Suediei Carol XII. Ca plan topografic sunt arătate înălțimile de lângă Bender, grădinile cu zarzavat, viile, câmpul și drumurile cari pleacă din cetate spre Iași, Constantinopol, Kiew, Oceaow și în alte părți. Spre miază noapte este lagărul regelui Suediei dela 24 Iulie—5 August 1710, în dreapta este campamen-

trupelor dela 24 Iulie—5 August 1709 și în stânga campamentul trupelor din 1710—11, dându-se și numele comandanților. Jos, în dreapta gravurii este o notiță explicative asupra cetății din acest timp (1710); în stânga, într'un cadru dreptunghiular împodobit cu 2 ingeri se dă scara „Scala von 1000 Schritt“ și numele gravorului *Jeremias Wolff excudit Aug. Vindellicoru*. Gravura este bine executată și foarte interesantă.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 578. — C. XIII. 4.

a) O copie după acest plan, dar nu așa de complet, este un plan colorat, manuscris, 35,5×52,5 cm. intitulat *Plan von Bender wie bei solchen Ihro Königl: Majestät in Schweden nach der verlohrenen Schlacht bei Pullava campieret um die Türken und Tartarn zugleich mit zugegen gestanden. Anno 1710*. Se dă planul cetății, a orașului Bender și lagărul regelui Suediei Carol XII, dela 24 Iulie—3 August 1710 și lagărul armatei turcești. Numele autorului lipsește.

B. A. R. Originale.

68. PLAN VON DER VESTUNG BENDERN AM DNIESTER FLUS, ZWISCHEN DER MOLDAU, WESTLICHEN NOGAY UND BESSARABIEN AN EINEN MORAST GELEGEN

Gravură în aramă, colorată. 22×17,5 cm.

Este un fragment de hartă, arătând planul și poziția cetății Bender, lângă Nistru, cum și o parte din raiaua Benderului, dela râul Botna până mai sus de satul Varnița, în fața satului de peste Nistru, Olmăssu. La sudul râului Botna este Basarabia „Bassarabien“, dincolo de satul Varnița, Moldova „Moldau“ și peste Nistru, Tătarii Nogai „ein theil des westlichen Nogay Tartarey“. Pentru cetate se dă planul întăriturilor cetății, tranșeele din fața ei, cum și o mlaștină. Gravura este făcută cu ocazia luptelor lui Carol XII cu Rușii, când a fost bătut și a fost silit să se retragă la Bender. Se dă și vechile linii de întărire ale Suedezilor, la marginea lagărului.

Dedesubtul cadrului este titlul de sus, iar în partea dreaptă este inițiala gravorului L.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 1. — A I 1.

69. [PLANUL LUPTEI DELA STĂNILEȘTI ÎNTRE RUȘI ȘI TURCI 1711.]

Gravură în aramă, 35,5×25,5 cm. *D. Lockley Sc.*

Dă regiunea râului Prut, cât a ținut locul de luptă, cu așezarea trupelor rusești și turcești deoparte și de alta a Prutului.

Fiecare poziție ocupată de una din trupe este însemnată cu litere.

Gravura face parte din *Voyage du Sr A. de La Motraye, en Europe, Asie & Afrique*. A La Haye chez T. Johnson & J. Von Duren. 1727. La pag. 15 dă acest plan și la pagina 16 dă și explicarea literelor din plan.

70. PLANUL LUPTEI DELA STĂNILEȘTI ÎNTRE
RUȘI ȘI TURCI 1711.

Gravură în aramă, 17,5×25 cm. Wm Hogarth sculpt.

Arată planul și poziția luată de Turci și Ruși în această luptă, lângă râul Prut. În medalion se dă Țaru Rusiei, Petru I și Vizirul Baltagi Mehemet, comandatul Turcilor.

Gravura face parte din cartea *Voyage du Sr A. de La Motraye en Europe, Asie, & Afrique*. II. pag. 19. Haye. 1727.

71. ACTION BEY DER PRUTT ZWISCHEN DENEN
TÜRCKEN UND MOSCOWITEN 1711.

Gravură în aramă 38,5×30 cm. Numele gravurului lipsește. Scara pe 1/2 milă.

Arată planul și poziția luată de Turci și Ruși în această luptă la Stănilești între Țarul Rusiei, Petru cel Mare și Turci. Fiecare grup de armată este numerotat. Este planul de luptă, dându-se regiunea Prutului în această parte cu câteva drumuri, păduri și dealuri, nu se dă nici un sat.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 459. — B IX 43.

72. PLAN DE L'AFFAIRE DU PRUTH ENTRE LES RUSSES
COMMANDÉS PAR LE CZAR PIERRE I. EN PERSONNE ET
LES TURCS, LES TARTARES, LES MOLDAVES, QUELQUES
SUEDOIS AUX ORDRES DU G. V. BALTAGI MEHEMET PACHA.

Plan colorat, manuscris, 35,5×27 cm. Scara, și numele gravurului lipsește. Anul c. 1711.

Este planul luptei dela Stănilești din 1711, purtată între Ruși sub comanda Țarului Rusiei, Petru cel Mare și Turci, sub comanda lui Mehemet Pașa și Vali Pașa.

Se dă numai o porțiune din râul Prut unde s'a petrecut acțiunea, așezarea trupelor rusești și turcești, cum și planul înțăririi trupelor rusești, înconjurarea lor și bombardarea acelui loc de bateriile turcești. Jos, în dreaptă se dă explicarea așezării trupelor și cum a urmat atacul.

B. A. R. Originale.

73. WARNITZA.

Gravură în aramă, 17,5×25 cm.

Arată așezarea trupelor suedeze sub Comanda regelui Suediei Carol XII la Varnița, un sat lângă Bender, unde regele și-a făcut al treilea campament. Dar din cauza certurilor între Turci și Suedezi, în ziua de 1 Februarie 1713 s'a iscat o luptă între ei, care a avut consecință plecarea regelui de acolo spre Suedia. Se dă și porțiunea fluviului Nistru, cât ține satul.

Face parte din cartea *Voyage du Sr A. de La Motraye en Europe, Asie, & Afrique*, II pag. 136. Haye 1727.

1773.

74. CHILIA.

a) Kilianova.

Gravură în aramă, 21×15 cm.

Dă vederea cetății Chilia Nouă. Este făcută de Kleeman 1768 și gravată de I. C. Berndt sc. Vienae. Gravura este anexată la cartea *Reisen von Wien über Belgrad bis Kilianova durch die Butschiack-Tartarey über Chavschan Bender, durch die Nogen-Tartarey in die Crimm, dann von Kaffa nach Konstantinopel, nach Smirna und durch den Archipelagum nach Triest und Wien, in den Jahren 1768, 1769. und 1770.* Leipzig, 1773, pag. 41

b) Kilia nova am ausfluss der Donau 3 Stunde vom Schwarzen Meer.

Gravură în aramă, 20×12,5 cm., asemănătoare cu a. Kleemann delinea vit; I. Balzer sc.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 22. — A I 22.

75. PLAN DE LA BATAILLE ET DE LA VICTOIRE REMPORTÉE PAR LES RUSSÉS SUR LES TURCS COMMANDÉS PAR LE GRAND VIZIR PRÈS DE LA RIVIERE KAGUL EN BASSARABIE, LE 21 JUILLET 1770.

Gravură în aramă, 26,5×18 cm. Gravé par P. F. Tardieu. Scara este dată în verste rusești (2) și în legi franceze (1).

Este planul de luptă dela Cagul, dându-se numai râul Cagul și relieful din această regiune și drumul lui Traian. În acest plan sunt însemnate cu litere fiecare trupă și fiecare poziție ocupată de Ruși. Armata rusească era sub comanda generalului Romanzoff și sub el mai erau generalii Bauer, Plemenikof, contele de Bruce, Prințul Repnin, contele Soltikof și Prințul Dolgoruki. În partea dreaptă a cadrului se dă explicațiunile pozițiilor

luate de armatele rusești și a ordinei de bătaie între Ruși și Turci.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 445. — B IX 29.

76. DIE ZWEYTE EROBERUNG DER TÜRKISCHEN
STADT UND VESTUNG GIURGIEWO 1771.

Gravură în aramă, 18,5×13,5 cm. Numele gravorului lipsește.

Reprezintă bombardarea cetății Giurgiu, dându-se și vederea cetății. În față este Dunărea cu insula din fața Giurgiului, în dreapta niște călăreți Turci fugind și peste Dunăre se vede un lagăr cu corturi. Dedesubtul cadrului este titlul de sus.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 18. — A I 18.

77. [REGIUNEA GIURGIU—SILISTRA].

Gravură în aramă, 30×18,5 cm. Numele gravorului lipsește.

Este o hartă colorată care arată acțiunea de luptă făcută de generalul rus Romanzoff în anul 1773 Iunie 27, spre Silistra. ca să sprijine pe generalul Weissmann care lupta cu Turcii la Kaitaji, lângă Silistra. Se dă și regiunea Dunării dela Giurgiu până la Silistra, relieful și câteva sate din jurul Silistrei. Sus în partea de mijloc, într-un cadru, este următoarea însemnare „A. 1773. d: 29: Iuni. Wurde das unter Osman Pascha bey Silistria stehende Türkische corps von dessen Russen angegriffen und geschlagen. Da in zwischen die Russische Haupt Armee unter Comando des Grafen von Romanzow, die Jaloniza und die Donau selbststen passirte, und über das kleine Flüsgen Galiza gieng und sich auf denen Anhöher bey Gurobaly lagerte, um den General Weisman zu unterstützen, welcher bey Kaitadschy von den Seraskier Niamuk Pascha angegriffen wurde, die Türcken wurden zwar allda geschlagen, allein der General Weismann verlohrt sein Leben dabey.“

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 469. — B IX 53.

78. PLAN DE LA FORTERESSE DE CHOCZIN EN MOL-
DAVIE, AVEC LES ENVIRONS DE 300 TOISES À LA
RONDE, LEVÉ APRÈS LA PRISE DE CETTE PLACE
EN 1769.

Gravură în aramă, 60,5×45,5 cm.

Se dă planul foarte amănunțit al cetății Hotin cu împărțirile cetății: magazii, cazărmi, băi, întărituri, etc., apoi relieful din jurul cetății, Nistru și o mică parte din fața Hotinului, în Podolia. Este unul din planurile cele mai bune ale cetății Hotin.

Deasupra gravurii este titlul de sus; jos, în stânga, este legenda și dedesubtul cadrului este numele gravorului *I. V. Schley. Sculp. direr.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 586. — C XIII 12.

79. FÜRST GALLIZIN, EIN ÜBERWINDER DER
TÜRCKEN BEY CHOZIM D. 18 SEPT.: 1769.

Gravură în aramă, 22×16 cm.

Scena prezintă pe Prințul Gallizin lângă trofee turcești: un tun, steaguri și arme. În stânga trofeelor este o luptă între Ruși și Turci și în dreapta un grup de turcoaice și zidurile cetății Hotin. Gravura reprezintă o alegorie a victoriei Rușilor contra Turcilor. Dedesubtul cadrului este titlul de sus și următoarea însemnare: *Die Rechte bringt die Fulcht dem stolzen Muselmann. Die Linke, loechelt Huld den Nymphen Orients.*, mai jos, în stânga, este numele autorului *D. Chodowieczki*, inv. și în dreapta numele gravorului *I. E. Nilson, exc. Aug: V.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 8. — A I 8.

Reproduceri: a) ACTION PRES DE CHOZIM LE XVIII
SEPT.: MDCCCLXIX.

Gravură în aramă, 22,5×16,5 cm.

Asemănătoare cu cea de sus și făcută tot de *D. Chodowiecki*: f. Dedesubtul cadrului este titlul de sus și următoarele 4 versuri, puse pe 2 coloane:

*Gallizin porte un coup funeste
A l'Empire Ottoman, qu'il prive de Soldats;
Et plus d'une captive, ou maintien si modeste,
De ses vainqueurs va peupler les Etats.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 10. — A I 10.

b) Il Felt Maresciallo Principe di Galliczin occupa Cochtzim dopo replicate vittorie ottenute sopra i Turchi.

Gravură în aramă, 22×16 cm. Este aceeași acțiune ca sus, dar personagiile nu seamănă.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 11. — A I 11.

80. VICTOIRE REMPORTEE SUR LES TURCS LE 1-er
AOUT 1770. PAR L'ARMÉE RUSSE AUX ORDRES DU
GENERAL FELD-MARECHAL COMTE DE ROMANZOFF.

Gravură în aramă 22,5×16 cm.

Scena reprezintă lupta sângeroasă dela Larga între armata rusească, sub comanda generalului Romanzoff și armata tur-

cească; unde Turcii sunt bătuți. În stânga se vede generalul Romanzoff conducând lupta, înconjurat de Statul său Major și lângă el niște steaguri turcești. În planul II este lagărul turcesc cu corturile și asaltul soldaților în mase adânci; în fund sunt dealuri. Deducându-se din titlul de sus și în dreapta este numele gravorului *Inr. et Gravé par D. Chodowiecki*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 444. — B IX 28.

81. ERÖFFNUNG DER FEINDSELIGKEITEN DER KAISERL. RUSSISCHEN ARMEE GEGEN DIE TÜRKISCHE DURCH DEN ÜBERGANG ÜBER DEN PRUTH.

Gravură în aramă, 20,5×14 cm. Anul și numele gravorului lipsește.

Gravura reprezintă trecerea Rușilor peste Prut pe două poduri de vase. Acțiunea se petrece c. între anii 1760-1792, în timpul războaielor dintre Ruși și Turci, cari toate s'au petrecut aproape pe teritoriul românesc. În planul I, la stânga, se vede infanteria cu steagul în frunte, la dreapta o trupă de Cazaci; în planul II trecerea Rușilor pe două poduri de vase, peste Prut. În fund este un sat și dealuri.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 458. — B IX 42.

82. PLAN DE L'ATTAQUE DU RETRANCHEMENT, DU CAMP, ET DE LA FLOTTE DE TURCS PAR LE G-AL WEISMAN, PRÈS DE TULTSCHI, LE 30 JUIN 1771.

Gravură în aramă, 11×16 cm. *Gravé par P. F.*

Tardieu. Scara 2 verste și 1 leghe.

Este o hartă în care se dă regiunea Dunării între orașul Tulcea și Ismail, cu brațul Dunării și lacurile Kohorului și Ialpug și râul Somova. Se arată și poziția luată de armata și flota rusească contra Turcilor. Armata rusească era sub comanda generalului Weissmann având sub comanda lui alți ofițeri. Acțiunea de luptă era dela Ismail la Tulcea și râul Somova; o parte din armată a mers cu corăbiile pe Dunăre și alta dealungul Dunării sub comanda generalului Cerenikof și colonelii Stricher, Sievers, Soltikov și Vogt. Avant garda era comandată de locotenentii Lunin, Buldakov, Beatlong și Melin, având ca armată auxiliară pe cazacii Zaporojeni. În partea stângă a hărții este o lungă legendă, foarte amănunțită. Execuția este foarte bună.¹⁾

¹⁾ Într'un alt plan gravat în aramă, arată atacul Tulcei la 4 Aprilie 1771 și al Isacei la 27 Aprilie 1771 făcut tot de generalul Weissman. Planul este mărit până la Isaccea. În stânga este o legendă asupra acestor atacuri. B. A. R. — Ist. Milit. A. I. 44.

Gravură în aramă, 23×16 cm. — B. A. R. Ist. milit. No. inv. 711. — C XVII 17.

83. [REGIUNEA TULCEA—BABADAG].

Gravură în aramă, 35×20 cm. Numele gravurului lipsește, anul c. 1771.

Hartă colorată, în care se dă regiunea Tulcea—Babadag și Dunărea între Isaccea și Tulcea, unde s'au purtat luptele Rușilor, sub comanda generalului Weissman contra Turcilor, arătându-se și ordinea de bătaie și poziția luată de Turci și de Ruși. Turcii au fost bătuți la Tulcea, de aici s'au retras la Babadag și apoi la Isaccea. Este o completare a hărții No. 82. Ca localități se dau Tulcea, Isaccea, Ismail, Babadag și câteva sate dealungul Dunării. Se dau și râurile din această parte și munții, dealurile, pădurile și drumurile. Jos în dreapta este legenda.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 475. — B IX 59.

84. BATAILLE ET VICTOIRE A TURTUKAY 1773.

Gravură în aramă, 16×11,5 cm.

Reprezintă bombardarea orașului Turtucaia, trecerea Dunării de Ruși cu bărcile și asaltul contra cetății, care este întărit cu palisade și cu ziduri. Peste Dunăre se vede armata rusească în caré-uri. Dedesubtul cadrului este titlul de sus, în dreapta numele autorului *Weibert del.* și în stânga al gravurului *Kässner sc.* 1775. Execuția este foarte fin lucrată.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 47. — A I 47.

1789.

85. EINMÄRSCH DER K: K: TRUPPEN IN ALT-ORSOVA DEN 12-ten FEBR. 1788.

Hartă colorată, 16,5×12,5 cm. Scara 600 *Klafteri*, anul c. 1789, numele autorului lipsește.

Se dă regiunea Dunării dela Orșova până la râul Bahna, cu relieful — cum și partea corespunzătoare din Serbia, râurile Cerna și Bahna și drumurile ce duc dela Orșova spre Mehadia dealungul Dunării.

În partea Banatului se dau munți și o vedere a cetății Timișoara „*Temeswar*“. Pe Dunăre se dă planul întăriturii cetății Carolina din insula Ada Kale „*Festung Neu Orsova*“. Pe lângă relief se dă și așezarea trupelor austriace și marșul lor sub co-

manda generalilor Pappilla și Vecsey. Această gravură face parte din colecția „Vorstellung der Kriegsgeschichte“ pl. 5.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 27. — A I 27.

86. PLANN / DER AM 31-ten AUGUSTY 788 BEY BESCHESTY
IN DER MOLDAU ZWISCHEN DENNEN K. K. TROUPPEN
UNTER ANFÜHRUNG DER HERRN OBRISTLIUT. KIPIRE
VON FEINDLICHER SEITE UNTER ANFUHRUNG DES TAR-
TER CHANN UND TURKISCHEN PASSA IBRAYM NASIR
FORGEFFALLENE AFFAIRE.

Plan, manuscris, 17,5×19 cm. cadrul total 34×23 cm. Nu-
mele autorului lipsește.

Plan vertical împărțit în două, arătând poziția luată de
trupele austriace și cele turcești în jurul satului Belcești, lângă
râul Bahlui, dându-se și relieful din această regiune. În dreapta
este planul, în stânga o lungă legendă și dedesubtul hărții titlul
de sus. Această hartă a fost reproducă de V. A. Urechia Istoria
Românilor. Seria 1786—1800. Tonul III.

B. A. R. Originale.

87. BESITZNEHMUNG DER STADT BOTUSCHAN.

Gravură în aramă, 18,5×12,5 cm.

Arată cum trupe de infanterie și cavalerie austriacă intră
în orașul Botoșani, după respingerea lui Ibrahim Nașir Pașa de
către colonelul Fabri cu ajutoarele sale, căpitanul de cavalerie
Sereni și maiorul Revay. În fund se vede orașul întărit cu zi-
duri. Dedesubtul cadrului este titlul.

Face parte din colecția *Der Türkenkrieg in Bilder* pl. 12.

88. DIE BESTÜRMUNG DER FESTUNG BRAILOW.

Gravură în aramă, colorată cu mână, 26×17 cm.

Gravura reprezintă cetatea Brăila întărită cu ziduri și cu
tunuri și bombardarea ei de către Ruși, care o aprind. În fața
cetății este o luptă între cavaleria, infanteria rusească și tur-
cească, la această luptă luând parte și flota de războiu rusească.
Pe zidurile cetății se urcă cu scări Rușii. Execuția este primitivă.
Dedesubtul cadrului este titlul de sus și în dreapta este numele
editorului *Wien bey Franz Barth*. Gravura face parte dintr-o
serie publicată în acel timp, are No. 179.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 418. — B IX 2.

89. CARTE VON FOKSCHANI, ADGIUD UND TRATRUSCH.

Hartă colorată, 22×17 cm. Numele desenatorului lipsește.

Această hartă, care este cât se poate de completă, dă regiunea din Moldova cuprinsă între Focșani, Adjud și Trotuș, cu relieful și satele. Ea a fost ridicată de Austriaci pentru cunoașterea amănunțită a acestei regiuni, în lupta ce au purtat-o Austriacii cu Turcii la 27 Maiu—20 Iunie 1788. Tot pe hartă se arată ordinea de bătăc, marșul și așezarea trupelor austriace și turcești. Sus, în dreapta, este titlul împreună cu niște steaguri turcești, un tun, o pușcă, o tolbă cu săgeți. Jos, în stânga, este o scenă ce reprezintă o luptă între Turci și Austriaci. Pe un deal este o mănăstire și pe poarta mănăstirii trupele austriace împușcă într-o trupă de turci infanteriști, iar jos în vale husarii urmăresc pe cavaleriștii turci. Această hartă vrea să arate urmărirea mai departe a Turcilor, după lupta dela Adjud, unde Turcii sunt fugăriți de Austriaci până la Focșani. Colonelul austriac Horwath merge dela Adjud până la Focșani, unde bate 400 de Turci. Apoi Austriacii se retrag, mai având o încăerare cu Turcii la Odobești, la satul Petrescani, lângă orașul Trotuș, apoi la satul Bulca (20 Iunie) între orașul Trotuș și Adjud.

Dedesubtul cadrului este legenda în 3 rânduri în limba germană, mai jos în limba franceză.

Această hartă face parte din colecția *T. E. v. Trattner K. K. Buch. Wien*, planșa IX.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 430. — B IX 14.

90. CARTE VON CHOTIM UND DER UMLIEGENDEN GEGEND 1788.

Hartă colorată, 22,5×17 cm. Scara 1 milă.

Dedesubtul cadrului este legenda în l. franceză și germană.

Se dă raiaua Hotinului cu cetatea și cu o mică parte din Podolia, arătându-se pozițiunile ocupate de diferite trupe austriace sub comanda Prințului de Coburg. Se dau cotiturile Nistrului lângă Hotin, câteva sate din raiaua Hotinului, apoi dealurile, drumurile și pădurile din partea Bucovinei. Harta face parte din colecția *Trattner. Wien bei T. E. Von Trattner K. K. Buch.* planșa VIII.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 428. — B IX 12.

91. AUSSICHT DER VESTUNG CHOTIM VON DER BRAHAER SEITE WIE SIE AM 10-ten SEPT: 1788 BESCHOSSEN WURDE.

Gravură în aramă, colorată, 30×17 cm. *Bey Löschenkohl in Wien.*

În satul Braha, peste Nistru, în fața Hotinului se văd 2 baterii de tunuri, cari bombardează cetatea Hotin. În stânga sunt niște case și un grup de infanterie austriacă în marș, lângă un cort câțiva ofițeri stau la masă și beau. În dreapta sunt ghiulele, butoaiele cu iarbă de pușcă și un car cu muniții. Peste Nistru se vede cetatea Hotinului, cu întăriturile sale de ziduri și tunuri, în stânga și în dreapta cetății este câte un lagăr turcesc. Este o gravură bună care redă exact poziția cetății Hotin.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 13. — A I 13.

92. [BOMBARDAREA CETĂȚII HOTIN ÎN ANUL 1788 IULIE—AUGUST.]

Gravură în aramă, 32,5×20 cm. Numele gravurului lipsește.

Scena reprezintă bombardarea cetății de către trupele austriace sub comanda Prințului de Coburg și de către trupele rusești sub comanda generalului Baron de Soltikow. În fața cetății, în stânga sunt bateriile și armata austriacă, în dreapta bateriile și armata rusească. În spatele cetății curge Nistrul și peste Nistrul se vede cetatea Camenița. Deasupra gravurii are următoarea însemnare în limba franceză și în limba germană: *Chozim une Fortresse dans le Moldav en les limites Polonoises au Fleuve Dniester, de la Fortresse Polonoise Caminick vis a vis 16 lieues Hongroises de Iassy vers Nord, et pendant quelques années tres fortifiee par des Turcs*. Dedesubtul cadrului se dau câteva explicații în limba germană asupra cetății și asupra așezării cetății.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 427. — B IX 11.

93. [PREDAREA CETĂȚII HOTIN 1788. SEPTEMBRIE.]

Gravură în aramă, 29,5×16 cm. Numele gravurului lipsește.

Scena reprezintă înmânarea capitulării cetății Hotin, de către 6 ofițeri turci din Statul Major, care se petrece în fața cortului Prințului de Saxa Coburg. În dreapta sunt soldați cari dau onorurile, în stânga corturi și o baterie de tunuri. În fund, în stânga, este cetatea Hotin cu steagul alb al păcii și în dreapta, lagărul armatei austriace. Dedesubtul cadrului este următoarea notiță în limba germană asupra acestei capitulații: *Als am 18 Sept. 1788 die Turkische Besatzung in der Moldau Festung Cotschim die Weisse Fahne aufsteckten, erschien den 19 Sept: in dem Kaiserl: Kängl: u: russisch Kayserl. Lager 6 Türkische Stabsofficire, mit welchen der comandirende General Prinz von Sachsen Coburg, u: den russisch. Kayser: Comandi-*

renden General, die Capitulation mit dem in der Festung comandirenden Bascha Osman schlossen, nach welchen die Türkische Garnizon den 29 Sept: der freye Abzug gestattet wurde, unter dessen aber die Thore den Kayser. Truppen Eigehändiget wurde.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 424. — B IX 8.

94. EINFALL DER KEYSERLICHEN IN DIE KONSTANTINOPOLEN VOSTADT ZU CHOTYM.

Gravură în aramă, 18×13 cm.

Scena reprezintă o încăierare între Turci și Austriaci, în mahalaua Hotinului numită a Constantinopolului, în ziua de 12 Iulie 1788. În fund se vede cetatea Hotinului întărită cu ziduri.

Face parte din colecția *Der Türkenkrieg in Bilder*. pl. 30.

95. WEGNAHME DES TÜRKISCHEN VICTUALIEN TRANSPORTS BEY CHOTZIM.

Gravură în aramă, 17,5×12,5 cm.

În ziua de 24 Maiu, Austriacii sub comanda colonelului Karaiczai, capturează de la Turci 4 care cu provizii, 23 de cai și 28 de boi, destinați pentru garnizoana turcă din Hotin. În planul I se vede capturarea proviziilor, în planul II o luptă și cetatea Hotin.

Face parte din colecția *Der Türkenkrieg in Bilder*. pl. 25.

96. 1. CARTE VON GALATZ UND BRAILOW WORAUF DIE SIEGE DES RUSS: KAIS: G-al DORFELDEN VON 16 APRIL UND 1 MAIJ 1789 VORGESTELLET SIND.

Hartă colorată, în aramă, 23×17,5 cm. Scara 1 milă germană.

Se dă regiunea Dunării între Brăila și Galați cu o parte din Siret până la Măcineni, împreună cu satele dealungul Siretului, fiind schițat și relieful din Moldova din această parte. Se arată și ordinea de bătaie a armatelor rusești sub Ibraim Pașa. În stânga este un stâlp, pe care este scris titlul de sus, iar deasupra ca ornamentație este un steag rusesc, două tuiuri turcești, o tobă, o ghiulea de tun și o cască de cavalerist cu 3 penc.

2. CARTE DER BEY PHARAONI VORGEFALLENEN ATTAQUE DES K. K. OBERST CARAICZAI AM 19 APRIL 1789.

Hartă, 9×8 cm. arătând poziția trupelor austriace și turcești la satul Faraoani (Județul Bacău) lângă râul Bistrița.

Dedesubtul cadrului se dă explicațiunea luptei în limba germană și franceză.

Aceste 2 hărți sunt pe o singură foaie și fac parte din colecția *T. E. v. Trattner K. K. Buch. Wien. Planșă XVI.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 431. — B IX 15.

96 a. PLAN VON GALATZ UND BRAILOW WORAUF DIE
SIEGE DES RUSS. G. DORFELDEN V. 16 AP. U. 1 MAI
1789. VORSTELT.

Gravură în aramă, colorată, 21×13 cm.

Face parte din colecția *Balzer-Walenta* pl. 18.

97. DIE TÜRCKISCHE STADT GALATZ.

Reprezintă asaltul dat de trupele rusești asupra orașului Galați, care este întărit cu ziduri și cu tunuri. În dreapta o baterie de tunuri bombardează cetatea și o aprinde. În stânga infanteria rusească dă asalt cetății, urcându-se cu scări pe ziduri. Deasupra gravurii, în medalion circular este împăratul roman Valentinianus II și deoparte și de alta a medalionului este următoarea însemnare: *Die Türkische Stadt Galatz wurde den 1 Maij Ano 1789, von den Kayserl. Russischen Truppen mit Sturm eingenomen, die besatzung war 6000. mann stark 2000 blieben auf dem Platz, die übrigen samt den Ibrahim Bascha wurden gefangen.* Dedesubtul gravurii, în dreapta, este numele gravorului *G. Hister* fecit și în stânga este numele editorului *zu finden bei Gottlob Ekart.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 432. — B IX 16.

98. 1. CARTE DER ATTAQUE BEI BOTUSCHANI ZWISCHEN
DEN K. K. TRUPPEN UNTER COM-DO DES OBERST FABRY
UND DEM IBRAHIM NASIR PASCHA DEN 19 MÄRZ 1788.

Hartă colorată 9,5×18 cm.

2. CARTE DER UMLIEGENDEN-GEgend VON YASSY AUF
WELCHER DAS BEI LARGA AM 18 APRIL 1788 VORGE-
FALLENE TREFFEN ZWISCHEN DEN K. K. TRUPPEN UN-
TER COM-DO DES OBERST: FABRY UND DEM IBRAHIM
NASIR PASCHA, ANGEZEICHNET IST. DIE K. K. TRUPPEN
BESETZTEN SODANN DIE STADT YASSY.

Hartă colorată 13×12,5 cm.

2. ANSICHT DER HAUPTSTADT YASSY IN DER MOLDAU.

Gravură în aramă colorată, 13×5,5 cm. Este vederea orașului Iași.

Pe o foaie sunt cuprinse aceste două hărți și vederea orașului Iași, toate separat. Cele două hărți reprezintă acțiunea luptelor între Austriaci și Turci, 19 Martie — 18 Aprilie 1788, începând luptele dela Botoșani, unde Turcii au fost bătuți, urmăriți spre Iași și bătuți la satul Larga (Iași), când Austriacii au ocupat orașul, Turcii fiind siliți să se retragă spre Ismail. Ca o încoronare a acestui succes se dă și vederea orașului Iași. Hărțile se completează una pe alta și arată regiunea din locurile de luptă, cu reliefurile, dealurile, râurile, satele, drumurile, cum și ordinea de bătaie a trupelor austriace și turcești. Dedesubtul cadrului se dă explicația în limba franceză și germană. Face parte din colecția *T. E. V. Trattner. K. K. Buuch. Wien. Planșă VII. Cadrul total 22,5×18 cm.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 439. — B IX 23.

Reproduceri: a) O reproducere exactă a acestei stampe este o foaie manuscris. Dedesubtul cadrului, în stânga, mai reprezintă un turc călare, trupe austriace și o baterie de tunuri bombardând un oraș. Pe un steag este scris *Gezeichnet von Matti: Willa Stiftung des K. K. Waisenhaus Win den 9-ten Decembry 1789.* 22,5×18 cm.

B. A. R. Originale.

99. ERSTE CANONADE AUF CHOTZIM.

Gravură în aramă 17,5×12,5 cm.

Reprezintă bombardarea cetății Hotin (15 Maiu) de două baterii austriace de peste Nistru, din satul Braha. În primul plan se vede lagărul austriac cu corturi, două baterii și câțiva husari. În planul al II este cetatea Hotin întărită cu ziduri și apărată de Turci. În fața cetății curge Nistrul și în fund se văd niște munți. Dedesubtul cadrului este titlul de sus. Face parte din colecția *Der Türkenkrieg in Bilder 1788.* pl. 24.

Reproduceri: a) Aquarelă 31×17 cm. Numele autorului lipsește. Este o reproducere exactă a gravurii de sus.

B. A. R. Originale.

100. DER HOSPODAR VON DER MOLDAU WIRD GEFANGEN, UND DER BASCHA VON CHOCZIM GESCHLAGEN.

Gravură în aramă, 18×12,5 cm.

Dă o vedere a cetății Iași, care este întărită cu ziduri. În

fața cetății, pe un câmp, se dă o luptă între Turci și Austriaci. Face parte din colecția *Der Türkenkrieg in Bilder*. pl. 19.

101. PLAN / VON DER MOLDAVISCHEN HAUPTSTADT
IASSY UND IHRER GEGEND.

Hartă colorată, manuscris, 38×34,5 cm.

Este o hartă care dă regiunea din jurul Iașilor, cu relieful foarte amănunțit; se vede orașul Iași cu împrejurimile lui, Tătărași, Galata, Socola, Cetățuia, dealurile din jurul orașului, Socola, Copou, Aron Vodă, Hulboka, etc. cum și poziția armatelor rusești, austriace, turcești și tătare.

Turcii după ce au fost bătuti la Larga, 18 Aprilie 1788, s'au retras prin Iași, spre Ismail. Această hartă este o completare a hărții No. 98.

Această hartă a fost reproduse de V. A. Urechia, *Istoria Românilor*. Tom. III.

B. A. R. Originale.

102. DIE TÜRKISCHE FESTUNG IASSI.

Gravură în aramă, 30,5×18,5 cm. Numele gravurii lipsește.

Reprezintă o luptă între cavaleria austriacă, sub comanda colonelului Fabrii și cavaleria turcească, în jurul orașului Iași în anul 1788, unde Turcii sunt învinși. Se vede orașul Iași, întărit cu ziduri, care are o mulțime de biserici și o trupă de infanterie austriacă intrând în oraș. În lagărul austriac se văd care cu provizii și tunuri. Deasupra gravurii, în medalion circular, este Impăratul roman Iovianus, deoparte și de alta a medalionului este scris în limba germană: *Die Türkische Festung Iassy, welche durch den Obristen Fabrii, nach dem er am 18 April den feind bei Larga geschlagen und in die flucht getrieben, am 19 dieselbe eingenommen, bey welcher auch der Moldanische Fürst Ipsilandi gefangen wurde. Anno 1788.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 438. — B IX 22.

103. CARTE / DES ERFOCHTENEN SIEGES BEI / MARTI-
NESTIE DER K: K: UND R. K. VEREINIG / TEN ARMÉE
UNTER COM-do: DES PR: / VON SACHSEN COBURG UND GE-
NE / RAL SUWAROW ÜBER DEN GROS / WEZIER KUDS-
CHUCK HASSAN / PASCHIA MIT 100.000 TURKEN. / DEN
22 SEPTEMBER 1789.

Gravură în aramă, colorată. 23,5×17 cm.

Gravura este împărțită în două. Sus este o hartă 23,5×9

cm. care reprezintă regiunea între Brăila, Râmnic, Focșani și Siret. Se dau raurile, satele și așezarea trupelor austriace, rusești și turcești. Trupele rusești și austriace erau așezate între râul Râmna și Râmnic, având ca limită apuseană orașele Focșani și Râmnicul-Sărat, iar ca limită răsăriteană râul Siret. Armata turcească era așezată între râul Râmnic, Buzău și orașul Brăila.

Dedesubtul hărții este o gravură, colorată, 23,5×8 cm. care reprezintă lupta între Turci, Austriaci și Ruși. În planul I armatele înaintează în caré-uri, în stânga cavaleria austriacă pătrunde într'un lagăr turcesc, unde se văd care, tunuri, cămile. În planul II sunt retransamentele turcești și în fund lagărul turcesc cu corturi. În această luptă Turcii sunt bătuți și se retrag spre Brăila lăsând în părăsire 3 lagăre, 80 de tunuri, 100 de drapele și 5000 de morți.

Gravura face parte din colecția *T. E. v. Trattner K. K. Buch. Wien*. Planșa XX.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 450. — B IX 34.

104. BATAILLE DE MARTINESTIE LIVRÉE LE 22 SEPTEMBRE 1789.

Gravură în aramă, colorată, 41,5×26,5 cm.

Reprezintă lupta întâmplată între Austriaci și Turci la Martinești, lângă o pădure, unde Turcii sunt zdrobiți și fug în dezordine. În prima linie luptă cavaleria austriacă, apoi vine infanteria în caré-uri, având în față câte un tun. Toate caré-urile formează un mare semicerc. Se mai văd carele cu muniții, artileria care merge în trap ca să-și ocupe poziția de luptă : pe jos sunt răniți și morți din ambele părți. Dedesubtul cadrului în stânga este numele desenatorului. *Nach der Natur gezeichnet von I. Petrich v. K. K. Genie Corp.* și numele gravurului *Ausgeführt und gestochen von C. Schütz*. Mai jos este coroana habsburgilor, și este scris, în limba franceză și germană : *Bataille de Martinestie livrée le 22 Septembre 1789. Prince Frederic Josie, Duc de Saxe Cobourg Saalfeld / commandant General de toutes les Troupes en Hongrie et Colonel / aux Armées de Sa Majesté l'Empereur et Roi. par ses très. humbles et très obeissans Serviteurs Artaria Comp. à Vienne et Mayence chez Artaria Comp.* Gravura este foarte interesantă.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 596. — C XIII 22.

105. LA REPRESENTATION DE LA BATAILLE 1789 LE 22 SEPT.

Gravură în aramă, 31×20 cm.

Scena arată lupta între Austriaci, Ruși și Turci la râul

Râmnic, lângă orașul Râmnicul Sărat, unde Turcii au fost bătuți. În planul I este o luptă de cavalerie între Austriaci și Turci, în planul II luptă de infanterie și artilerie. Peste râul Râmnic se văd urmele unui pod distrus și pe celalalt mal este lagărul cu corturi al armatei turcești. Armata austriacă era sub comanda prințului de Saxa Coburg, cea rusească sub generalul Suvarov și cea turcească sub Marele Vizir.

Deasupra gravurii este explicația și legenda în limba franceză, dedesubtul cadrului explicația și legenda în limba germană. Mai jos este numele gravorului *Ioh: Mart: Will exc. A. V.* Face parte dintr-o serie de gravuri apărute în acel timp, are No. 44.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 609. — C XIII 35.

106. GEFAHR TROHENDER EINFAL DER TÜRKEN BEY DEN OITOSCHER PASSE DEN 1-ten SEPTEMBER 1788.

Gravură în aramă, 36×20,2 cm.

Scena reprezintă o luptă între Turci și Austriaci la pasul Oituz, Turcii se coboară de pe un munte cu câini și Austriacii sunt întăriți în niște redanuri. Comanda trupelor austriace o avea colonelul v. Horwath, locotenentul Burgarisch, sublocotenentul Pettauen, cari înaintează prin pasul Gyilkos; se văd și doi ofițeri luați prizonieri — căpitanul Cristiani și un alt ofițer. Trupele din redanuri erau sub comanda lui Franz Saukop.

În această luptă Turcii au fost siliți să se retragă spre Grozești și Bogdănești cu tunuri și cu carele cu bagaje. Deasupra cadrului este titlul și legenda în limba franceză, dedesubtul cadrului, în dreapta, numele gravorului *I. M. Will exc. A. V.*, mai jos titlul și legenda în limba germană. Gravura este interesantă.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 599. — CXIII 25.

a) Mai este o gravură asemănătoare cu cea de sus, dar mai mică. Dedesubtul cadrului, în stânga, este numele gravorului *I. Markin sc. Vienne* și titlul cu legenda în limba germană.

Gravură în aramă, 25×16,5 cm.

A făcut parte din colecția Generalului E. Păncovici.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 25. — A I 25.

107. TÜRKEN-DESERTIREN VON ORSOWA.

Gravură în aramă, 18×13 cm.

Se dă vederea cetății Orșova, întărită cu ziduri și turnuri, totodată e înfățișată și o luptă între Turci. O parte din Turci din garnizoana Orșovei fug cu o barcă la Austriaci, cari sunt

pe celalalt mal al Dunării și îi primesc. Face parte din colecția *Der Türkenkrieg in Bilder*, pl. 20.

108. DIE BEY DEM KLOSTER BONGRATZ 6 GEFANGENE
IANITSCHAREN.

Gravură în aramă, 17×12,5 cm.

În ziua de 27 Februarie 1788 o patrulă de soldați, din regimentul I de Secui din Transilvania, sub comanda căpitanului Weinbrecht prind în apropierea mănăstirii Pângărați, șase ieniceri turci. Scena arată cum soldații austriaci leagă pe Turci, în fund se vede mănăstirea. Face parte din colecția *Der Türkenkrieg in Bilder*, pl. 10.

109. LAGER BEY PODU BEYSEDEI.

Plan colorat, manuscris, 33×44,5 cm. Numele autorului lipsește. Cuprinde regiunea Bacău, râul Bistrița și Valea Mare, dându-se relieful, drumurile și poziția luată de trupele austriace dela 25 Aprilie — 5 Maiu 1789, cari erau compuse din 3 divizii sub comanda colonelului Barco și alte 3 divizii sub comanda lui Lövenehr.

Acest manuscris a fost reproduc. de V. C. A. Urechia Istoria Românilor, Seria 1786—1800, Tom. III.

B. A. R. Originale.

110. PLAN VON DER HAUPTSCHLACHT AN DEM RIMNICK
FLUSS DEN 22-ten SEPTBR. 1789. ZWISCHEN TIGUL KUKU-
LUI UND MARTINESTIE. VEREINIGT UND GEMEIN-
SCHAFTLICH GEGEBEN VON DEM K. K. GALLITZISCHEN
TRUPPE CORPS, UNTER COMMANDO DES GENERALS DES
CAVALLERIE PRINZEN VON SACHSEN COBURG UND DER
KAYSS: RUSSISCHEN DIVISION, UNTER COMMANDO DES
GENERAL EN CHIEF VON SUWAROW GEGEN DEN HASSAN
BASSA VORHER COMMANDANT ZU WIDDIN DERMAL
GROSS VIZIER DER OTTOMANISCHEN PFORTE. UND WO-
BEY BESACTER GROSS WIZIER MIT SEINER 90 BIS 100.000
MANN STARKEN ARMEE GÄNZLICH GESCHLAGEN UND ZUR
EILFERTIGSTEN FLUCHT GEZWUNGEN WORDEN.

Hartă colorată, manuscris, 37×29 cm. *Masstab von 1200. ord. Schritten oder 4800 Klaftern*. Numele autorului lipsește.

În această hartă se dă porțiunea cuprinsă între râul Râmnic și Râmna și a satelor Zorești — Târgu Cucului, cu relie-

ful foarte amănunțit, unde a fost lupta dela Mărtinești, arătându-se așezarea trupelor austriace, rusești și turcești cum și mișcarea și ordinea de luptă foarte amănunțită.

În partea stângă a planului, dedesubtul titlului este o lungă legendă și deasupra hărții altă legendă, ambele privitoare la ordinea de luptă. Armata austriacă era sub comanda contelui de Saxa Coburg, având sub comanda sa pe generalul Karaiczai, iar Rușii erau sub comanda generalului Suvarov.

B. A. R. Originale.

111. MERKWÜRDIGER, KÜHN GEWAGTER, MIT RÖMISCHEN HELDENMUTH ERKÄMPFTER SIEG DES K. K. FELDMARSCHALLS PRINZ V. KOBURG, VEREINIGET MIT DEM RUS: KAIS: COMMANDIERENDEN GENERAL V: SUWAROW, MIT 21.000 MANN, / ÜBER DIE 100.000 STARKE ARMEE DES KUDSCHUK HASSAN PASCHA, GROSSWEZIER DER OTTO-MANISCHEN PFORTE, AM RIMNIKFLUSS IN DER WALLACHEY DEN 22 SEPTEMBER, 1789.

Gravură în aramă, colorată cu mână, 38×23,5 cm.

Reprezintă lupta Rușilor și Austriacilor contra Turcilor la râul Râmnic, lângă satul Mărtinești. În planul I este o luptă de cavalerie, în planul II luptă de cavalerie și infanterie contra Turcilor într-o pădure, comanda având-o colonelul Kinmaijer. În această luptă Turcii sunt învinși și se retrag cu Marele Vizir peste râul Râmnic spre Mărtinești. În dreapta este lagărul din Târgu Cucului, de unde atacă pe Spahii, generalul austriac Karaiczai. În stânga este râul Râmnic și lagărul turcesc cu corturi și întărit cu șanțuri. Dedesubtul gravurii este titlul de sus și legenda, în dreapta numele gravurii *I. Mark* Sc. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 464. — B IX 48.

112. VORSTELLUNG DES HERRLICHEN SIEGES. / WELCHEN DIE K. K. TRUPPEN UNTER DEM COMMANDO DES H. FELMARSCHALLS PRINZEN VON SACHSEN-COBURG GE-MEINSCHAFTLICH MIT KER K. / RUSSISCHEN DIVISION DES H. GENERALEN EN CHEF SOUWAROW, AM 22 SEP-TEMBER 1789. IN DER WALLACHEY AM FLUSSE RIMNIK, ZWISCHEN TIRKU-KUKULI / UND MARTINESTIE ÜBER DAS TÜRKISCHE HEER VON 80 BIS 100.000 MANN UNTER AN-FÜHRUNG DES GROSSVEZIER KUDSCHUCK HASSAN PASSA, ERFOCHTEN HABEN.

Gravură în aramă, colorată ¹⁾, 24,5×16 cm.

¹⁾ Mai este o gravură, la fel, dar necolorată. (B. A. R. Ist milit. No. inv. 461. — B IX 45.

Reprezintă o luptă crâncenă între Turci, Austriaci și Ruși la râul Râmnic (Județul Râmnicul Sărat) între satele Târgu Cucului și Mărtinești. În planul I este un atac al cavaleriei austriace contra Turcilor, după cavaleria care era înarmată cu sulii, puști și pistoale, vin batalioanele în caré-uri, având la fiecare lature câte un tun. În această luptă Austriacii erau sub comanda Prințului de Coburg, ajutat de generalul Karaiczai și colonelul Kienmayer, Rușii erau comandați de generalul Suvarov și Turcii de Marele Vizir Cuciuc Hasan Pașa. În această luptă Turcii au fost bătuti complet. Dedesubtul cadrului în stânga, este numele gravorului *C. Schütz fecit* și titlul de sus. Mai jos este legenda și numele editorului *zu finden in Wien bey Artaria Compagnie cum Priv. S. C. M.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 460. — B IX 44.

113. ATTAQUE AUF DEM PASS ROHATIN.

Gravură în aramă 18×13 cm.

Este o luptă între Turci și Austriaci la pasul Rohatin, spre Transilvania și Bucovina. În dreapta, pe un munte este o întăritură cu ziduri, în stânga o pădure. În această luptă Austriacii erau comandați de maiorul Plank și căpitani Pottier și Odonowan. Lupta este numai schițată. Face parte din colecția *Der Türkenkrieg in Bilder*, pl. 21.

114. ATTAQUE VOR DEM TÖMÖSER PASS.

Gravură în aramă, 18×12.5 cm.

Reprezintă o luptă între Turci și Austriaci la pasul Te-meș în ziua de 30 Aprilie. Austriacii erau comandați de maiorul Strojanich, locotenentul Siceș și sublocotenentul de Grace. Lupta este numai schițată. Face parte din colecția *Der Türkenkrieg in Bilder*, pl. 22.

115. PLAN DER AFFAIRE BEI WALESACKA DEN 19-ten APRIL 1789 ZWISCHEN DEM TÜRKISCHE SERASKIER HAGY SOITARY UND DEM K: K: DETACHEMENT DES HERRN OBRISTEN BARON KARAICZAY.

Hartă colorată, manuscris, 36×48.5 cm. Scara 3000 Schritte. Numele autorului lipsește.

În această hartă se dă regiunea între Valea Seacă, Secuieni și Faraoani — sate în județul Bacău, lângă râul Bistrița — cu relieful foarte amănunțit (munții, drumurile, satele și podurile peste râuri), cu o parte din râul Siret și Bistrița și cu

așezarea și mișcarea trupelor austriace și turcești. În stânga este titlul de sus și dedesubt legenda.

B. A. R. Originale.

116. PIM BASCHA VON CZERNEST WIRD SAMT DEM
VICEAGA GETÖDTET.

Gravură în aramă, 17,5×12 cm.

Scena reprezintă o luptă între Turci și Austriaci la pasul Vulcan, în ziua de 27 Martie, unde este omorât în luptă Bim Pașa de Cernești și un agă. Austriacii erau comandați de maiorul Kettner.

Face parte din colecția *Der Türkenkrieg in Bilder*. pl. 14.

117. ORSOVA FORTEZZA SOPRA D'UNA ISOLA DEL DANUBIO
FRA L'ASPRIS-MO. MONTE HEMUS DUE / MIGL.
LONTANA DALLE PORTE FERRO.

Gravură în aramă, 21,5×13,5 cm.

Arată Dunărea cu insula Ada Kaleh și în insulă planul cetății Carolina, legată de malul sârbesc printr'un pod. La Orșova „Orsova Vechio“ se dă o scenă de încăerare între Austriaci și Turcii cari fug lăsând în părăsire care, tunuri și cor-turi. Dedesubtul cadrului este titlul de sus; mai jos, în stânga este numele autorului ...de Honstein cap. d'Ingegnier și în dreapta numele gravorului G. Filosi.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 28. — A 1.28.

118. DIE BELAGERUNG DER TÜRKISCHEN FESTUNG
NEU-ORSOVA.

Gravură în aramă, 30×18,5 cm.

Scena reprezintă bombardarea insulei Ada Kaleh sau Orșova nouă, de către Austriaci, de pe Dunăre și de pe terito-rul austriac. Insula are fortificații întărite cu ziduri și de jur împrejurul zidurilor, șanțuri. Pe celalalt mai se văd munții Alionului, Vârciorova „Wetscherowa“, 2 fortificații, Orșova și valea râului Cerna „Schupaneker thal“. Această acțiune se pe-trece în anul 1789—90 (24 Noemvrie 1789 — 16 Aprilie 1790). Multe din aceste locuri sunt însemnate cu litere, cari sunt ex-plicate în legendă. Dedesubtul cadrului, în dreapta, este nu-mele gravorului G. Hister sculpsit și în stânga numele edito-rului zu finden bei G. Ekart. Deasupra gravurii este împăratul

roman Valentinianus, în medalion circular. Deoparte și de alta a medalionului este titlul și legenda în limba germană. Trupele austriace erau sub comanda Feldmareșalului Laudon.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 455. — B IX 39.

119. PLAN DE LA ILLE DE ORSOVA NOME CARLES FRID.

Plan manuscris colorat, 18×15,5 cm. Anul c. 1790, numele auturului și legenda lipsește.

Se dă planul întăriturii din insula Ada Kale numită de Austriaci Neu Orsova sau Carolina.

B. A. R. Originale.

120. PLAN / VON DER NEUER / BAUTEN FESTUNG / AUF DER INSUL / ORSOVA.

Plan manuscris, colorat, 45,5×31 cm. Anul c. 1790, numele desenatorului lipsește.

Este planul cetății din insula Ada Kale, asemănător cu No. 119.

B. A. R. Originale.

121. DAS TREFFEN BEI ADSCHUD IN DER MOLDAU D. 14-ten 8-br. 1788. — COMBAT D'ADSCHUD EN MOLDAVIE, LE 14 8-br. 1788.

Gravură în aramă, colorată, 42×28,5 cm.

Reprezintă o luptă între Turci și Austriaci la râul Troțuș și Siret, unde armata austriacă este în caré-uri, întărite cu sârmă și între caré-uri este cavaleria. Pe malul Troțușului Turcii sunt respinși și pe celalalt mal artileria turcească bombardează pe Austriaci. Armata austriacă este în 3 caré-uri mari, de infanterie sub comanda colonelului Kepiro, care avea și o companie din regimentul grănițăresc român dela Năsăud; a Generalului-Major de Schmerzing și a Generalului Major Fabry, care avea și un batlioni din regimentul grănițăresc român dela Năsăud. La această luptă a luat parte și cavaleria sub comanda Locot-Colonel Conte de Nemes, majorul Nowacky d'Erdedy și a căpitanului Piocreck. În fund se vede parcul de cavalerie austriac înconjurat de care, lupta între cavaleria turcească și austriacă și orașul Adjud. După luptă Turcii se retrag spre Focșani. Gravura este foarte bine executată și reprezintă o vedere interesantă a luptei.

Dedesubtul cadrului, în stânga, este numele desenatorului C. Schütz delincaut, în dreapta numele gravorului Chr: d

Mechel excudit Basileae 1788, și mai jos titlurile de sus și explicația asupra acestei lupte în limba franceză și în limba germană. Legenda este dată pe o foaie separată cum și o relație exactă asupra acestei lupte. Foaia este împărțită în două, în stânga explicația este în limba germană și în dreapta în limba franceză. Gravura face parte din colecția *Mechel* pl. 11.

122. ÜBERGABE DER TÜRKISCHEN HAUPTFESTUNG BENDER AN SEINE DURCHLAUCHT DEN HERRN FELDMAR-SCHALL FÜRSTEN VON POTEMKIN TAWRITSCHESKOI
AM 4/15 NOVEMBER 1789.

Gravură în aramă 35,5×23 cm.

Este o scenă istorică în care se arată predarea cetății Bender. Sub un cort, cu marca rusească, stă Prințul Potemkin, înconjurat de ofițeri superiori, între cari generalul Engelhart, primind pe delegații turci din Tighina - Bender, cari îi prezintă cheile cetății în semn de predare. Alături de cort soldații ruși dau onorurile cuvenite. În fund sunt tunurile îndreptate spre cetate, soldați și cetatea cu zidurile. Dedesubtul cadrului este titlul de sus, legenda și în dreapta numele gravorului *Ioh: Mart: Will. exc. A: V.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 580. — C. XIII 6.

123. AUSMARSCH DER TÜRKEN AUS BENDER AM 15-ten
DEC. 1789.

Gravură în aramă, colorată. 37×27,5 cm. Numele gravorului lipsește.

Gravura este în legătură cu cea de sus, scena reprezentând ieșirea Turcilor din Bender cu bagaje. În frunte este o trupă de Ruși cu muzică, comandați de un ofițer, după ei vine muzica turcească, apoi infanteria fără arme și la urmă căruțele cu bagaje. Acest cortegiu are din distanță în distanță soldați ruși cu baioneta la armă. În fund se vede cetatea Bender cu zidurile și lângă cetate niște sate. Execuția este bună și foarte interesantă prin reprezentarea cetății Bender cu întăriturile și costumele Rușilor și ale Turcilor.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 579. — C. XIII 5.

1790.

124. PLAN DE LA FORTERESSE DE BENDER AVEC LA
SITUATION D'AUTOUR.

Gravură în aramă, 37,5×28 cm.

Este planul cetății Bender, foarte interesant, făcut după rupelele dela 1 Noemvrie 1790. Se dau cele 7 porți ale cetății: poarta

Constantinopolului, Orhei, Varna, poarta apei, Kamenita, Tobak și mica poartă a apei; apoi mai dă magazinele, arsenalul, cazarmele, moscheiele, mahalalele etc., etc. Toate aceste sunt însemnate cu litere și au explicația în legendă. Peste Nistru se dă planul unor baterii, cari trebuiau să bombardează cetatea în ziua de 1 Noemvrie și planul podului de vase tot peste Nistru făcut în ziua de 4 Noemvrie 1790. Dedesubtul planului, în stânga, este următoarea inscripție: *Dédié A Son Altesse Monseigneur le Prince Gregoire Alex. de Potemkin le Tauricien Feldmaréchal des armées de S. M. I. de toutes les Russies par ses très humbles et très soumises serviteurs Artaria Comp.* Dedesubtul cadrului este titlul de sus, o explicație asupra cetății și în dreapta numele gravurului *Gravé par Seb. Mansfeld 1790.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 577. — C XIII 3.

125. PLAN DER FESTUNG BENDER 1789.

Gravură în aramă, colorată, 21×31 cm.

Este un plan al regiunii fluviului Nistru, dela gura râului Bâcu, până mai jos de orașul Tighina. Se dă relieful acestei regiuni, planul cetății Bender cu întăriturile și citadela, drumurile cari pleacă din cetate spre Iași, Constantinople și prin împrejurimi, cum și așezarea trupelor rusești în jurul Benderului.

Sus, la dreapta, este o scenă de încăierare între Ruși și Turci, în stânga se vede un lagăr cu corturi și jos este titlul. Dedesubtul cadrului este următoarea însemnare în limba germană „Nach dem die Russ. Truppen unter com-do des General Kamenskij in 3 colonnen die Türken bei Gangura und bei Salkuza den 20Decemb. 1788. Überfallen, und in die Flucht geschlagen, Wobeij von den Finden 390. nebst dem Sohn des Chan auf dem Platz geblieben“.

Face parte din volumul *Balzer-Walenta* pl. 17.

126. ANSICHT DER STADT BOTUSCHAN. DIE K. K. TRUPEN UNTER COMANDÖ DES OBERST FABRIJ RÜCKTEN MIT KLINGENDEN SPIELE DEN 22-TEN MÄRZ 1788. IN DIESE STADT EIN; WORAUS DIE TÜRKEN NACH IASSIJ FLOHEN.

Gravură în aramă, colorată, 21×13,5 cm.

Reprezintă o luptă la Botoșani, între Austriaci sub comanda colonelului Fabri și Turci. În dreapta este o trupă de cavalerie austriacă ieșind dintr-o pădure și fugărind o trupă de cavalerie turcească. În stânga este orașul Botoșani întărit cu ziduri, în care intră Austriacii. Jos în stânga este numele

gravorului *Anton Balzer* del., dedesubtul cadrului este titlul. Gravura face parte din colecția *Balzer-Walenta*, pl. 3.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 417. — B IX 1.

127. PROSPEKT DER BESITZNEHMUNG BUKAREST DER
HAUPTSTADT IN DER WALLACHEY VON DEN K : K : TRUP-
PEN UNTER / COMANDO DES F. M. PRINZEN VON
SACHSEN COBURG AM 10 NOVEMBER 1789.

Aquarelă, 24×16,5 cm.

Reprezintă vederea orașului București întărit cu ziduri și înconjurat de șanțuri cu apă, în fața orașului curge râul Dâmbovița și pe malul celalalt al râului, în fața unei biserici, boerii dau pe o pernă cheile orașului, Prințului de Saxa Coburg înconjurat de statul Major. Se văd trupe de cavalerie și infanterie austriacă intrând în oraș și în partea sudică a orașului, avantgarda austriacă sub comanda Colonelului Kienmaier, fugărește pe Turci. Dedesubtul cadrului este titlul de sus și o scurtă legendă. În partea dreaptă a cadrului sunt două steaguri austriace, un tun, ghiulele de tun, o tobă și doi infanteriști austriaci. Pe steaguri este scris *Gezeich / net von / Ios. Ant / ter Stift / ung // des K : K : Waisenhaus / in Wien den 11 Iän / 790.* Deșenul destul de bine făcut, este o copie după o gravură în aramă din acel timp.

B. A. R. Originale.

129. EINNAHN DER TÜCKISCHEN FESTUNG BUKAREST AN
DER DONAU IN DER WALLACHEI DEN 10 NOVEMBER: 1789.

Gravură în aramă, colorată, 39,5×30 cm. numele gravurului lipsește.

Scena reprezintă intrarea prințului de Saxa Coburg în București. Pe o stradă largă, în frunte merg plutoane de soldați austriaci, pe urmă vin călări boerii români, îmbrăcați cu giubele și ișlice, după ei vine Prințul de Coburg, având doi servitori din partea boerilor, și ofițeri. În dreapta și în stânga se văd casele orașului, 2 străzi și o geamie cu două minareturi. Dedesubtul cadrului este titlul de sus.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 581. — C XIII 7.

129. EINNAHM DER TÜRKISCHEN FESTUNG BUKAREST AN
DER DONAU IN DER WALLACHEI DEN 10 NOVEMBER: 1789.

Gravură în aramă, 40×20,5 cm.

Reprezintă intrarea Prințului de Saxa Coburg în București. La porțile orașului lângă o bisericuță îi iese înainte cle-

rul, boierii și negustorii, pe cari îi primește Prințul cu suita lui lângă un cort. În planul II trupe de cavalerie și infanterie austriacă merg spre oraș în timp ce artileria bombardează orașul. Mai departe se vede orașul întărit cu ziduri și Turcii retrăgându-se în dezordine pe colinele din spatele orașului. Lângă oraș se vede Dunărea „Donau Fluss“. Deasupra cadrului se dă titlul de sus și explicația acestei acțiuni în limba franceză, iar dedesubtul cadrului în limba germană. Mai jos este numele gravorului *I. M. Will exc: A. V.* Gravura este o fantezie, pe preoții români îi face ca pe catolici.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 419. — B IX 3.

130. PROSPEKT DER EINAHME U. BESITZNEHMUNG DER
HAUPTSTADT BUKAREST IN DER WALACHEIJ, VON DEN
K. K. TRUPPEN, UNTER COMANDO DES F. MARSCHAL
PRINZ V. SACHSEN KOBURG AM 10 NOV. 1789.

Gravură în aramă, 30,5×18,5 cm.

Reprezintă pe Prințul de Saxa Coburg cu Statul Major primind deputațiunea orașului București, compusă din clerici și boeri — îmbrăcați turcește cu șalvari și turban — cari îi prezintă pe o pernă cheile orașului. În planul II se văd trupe de infanterie austriacă intrând în oraș, care este întărit cu ziduri și în fața lui curge Dâmbovița. Afară din oraș, pe niște dealuri, o trupă de cavalerie austriacă sub comanda Locot. Colonel v. Kinmeier gonește pe Turci.

Deasupra gravurii este Impăratul roman Gratianus, în medalion circular, și o notiță asupra acestei acțiuni. Dedesubtul cadrului, în stânga, este scris *zu finden bey G. Ekart.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 4420. — B IX 4.

131. FEIERLICHER EMPFANG DES K. K. FELDMARSCHAL-
LEN PRINZEN V. COBURG SAMT DER GENERALITÄT VON
DER GEISTLICHKEIT IN DER WALLACHEY BEI BUCKAREST
AM 10-ten NOVEMB: 1789.

Gravură în aramă, colorată, 37,5×25,7 cm.

Reprezintă pe Prințul de Saxa Coburg, la porțile orașului București, împreună cu Statul major — compus din Feldmareșalul Baron v. Lövenehr, Generalii Majori Schmerzing și Aufsess, Colonelul v. Fischer, Baron v. Kienmayer, Maiorul Hartmüller, Inginerul Foron, locotenentul Feszkij și Sublocotenentul Tsainadij — fiind primit de popor, preoți și mitropolit, 2 bărbați îi prezintă pe două tăvi cheile cetății. În stânga se văd zidurile cetății cu turnuri și în oraș o moschee și două minare-

turi. Deasupra porții este stema turcească, un scut având în mijloc semiluna, deoparte și de alta a scutului câte două steaguri și deasupra scutului un turban.

Gravura este foarte bine executată și destul de îngrijită.

Dedesubtul gravurii, în stânga, este numele gravorului *Mark sc.*, mai jos titlul și legenda.

B. A. R. Ist. milit.

132. DER SIEG BEI KALLAFAT.

Gravură în aramă, colorată, 20×13 cm. Anul c. 1790, numele gravorului lipsește.

Scena reprezintă o încăerare într-o ceată de călăreți Turci și Austriaci la Calafat, unde Turcii sunt bătuți. În dreapta se văd cavaleriștii turci retrăgându-se, un lagăr cu corturi și cetatea Vidin. Dedesubtul cadrului este următoarea notiță în limba germană: *Der Sieg bei Kallafat, Welcher den 26 Juni 1790 der Her. Gen. Klairfe über die Türken erfochten hatte. Die Oestereicher erlegten gegen 2000 und eroberten das ganze Feindliche Lager.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 447. — B IX 31.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

133. VORSTELLUNG DER BATALIE BEIJ WIDIN IN DER WALACHEI¹⁾ ZWISCHEN K. K. UND DEN TÜRKISCHEN / TRUPPEN UNTER DER ANFIHRUNG DES K. K. GENERAL KLARFEIJT DEN 26 IUNIJ A. 1789.

Gravură în aramă, 29,5×19 cm. anul c. 1790 numele gravorului lipsește.

Reprezintă o luptă sângeroasă între Austriaci sub comanda generalului Klarfejti și Turci pe câmpia Calafatului, unde trupele de cavalerie turcească sunt înconjurate de austriaci. O parte din armata turcească din Vidin a trecut Dunărea și încearcă să scape alte trupe, cari sunt întărite în redute, dar generalul Burglach alergând în ajutorul căpitanului *Hessenhomburg* oprește înaintarea lor. În această luptă Turcii au pierdut tot lagărul și au avut 1500 de morți. Diferite personaje și locuri sunt însemnate cu litre explicate în legendă. Deasupra gravurii, în medalion circular, este împăratul bizantin *Anastasius*; deoparte și de alta a medalionului, este titlul și legenda.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 446. — B IX 30.

¹⁾ O variantă a acestei lupte se găsește în altă gravură cu acelaș titlu. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 704. — C XVII 10.

134. CARTE DES SCHARMÜTZELS DER K. K. TRUPPEN UNTER COM-*do* DES OBRISTLEUT. BEY OHNWEIT CALEFAT IN DER WALACHEY DEN 12 APRIL 1790.

Hartă colorată, 16,5×11,5 cm. numele autorului lipsește.

Se dă regiunea dintre Calafat și satul Motăței „Nozoei” cum și cotul Dunării dela Calafat și cu drumul ce merge spre Caracal. Se arată poziția trupelor austriace, cari erau sub comanda locotenentului Colonel Bey, cum au reușit să pue mâna pe un caic turcesc cu tunuri. La această luptă au luat parte și Români voluntari, alături de Austriaci. Jos în dreapta, o mică gravură arată cum Austriacii au pus mâna pe caic, luând tunurile și ducându-le cu ei. Dedesubtul cadrului este legenda.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 14. —A I 14.

135. [LUPTA DELA CALAFAT, 26 IUNIE 1790].

În harta ridicată de Austriaci¹⁾ în anul 1790, foaia 7 care reprezintă regiunea Calafatului, dă și așezarea trupelor austriace de infanterie și cavalerie în fața orașului. Se dă și planul cetății Vidin, în dreapta Vidinului era lagărul lui Nicolae Mavrogheni, Domnul Munteniei și în stânga al Seraschierului Iusuî Pașa. În acest timp trupele turco-române trec Dunărea pe corăbii, pe o insulă în fața Calafatului, apoi la Calafat, sînd pe Austriaci să se retragă spre Fântâna Banului.

Hartă manuscris, care se găsește în colecția Academiei Române.

136. EMPFANG DES PRINZEN FRIEDRICH VON SACHSEN COBURG UND DER K. K. TRUPPEN VON DEN MITROPOLITEN UND DEN SÄMMLICHEN BOJAREN VOR BUKAREST. AM 10-ten NOV. 1789.

Gravură în aramă, colorată, 21×13,5 cm.

Arată cum clerul român cu prapuri și cu cădelnițe iese înaintea Prințului de Coburg, la marginea orașului București.

¹⁾ Militarische Carte, der kleinen oder oesterreichischen und grossen Valachei, welche beide zusammen aus 394 Sectionen bestehent, und wehrend dem Waffenstillstand zwischen der K: K: und der türkischen Armee von Monat September 1790 bis Ende May 1791 durch den Generalquartiermeisterstaab unter der Direction des Obristen Specht geometrisch aufgenommen, und in das reine ausgezeichnet worden. Diese Carte ist in den halben Massstaab der wiener Zoll zu 2000 Schritt in 108 Blaettern zusammengesetzt.

În dreapta o trupă de infanterie și cavalerie austriacă, dă onorurile; în stânga se vede orașul și trupe de cavalerie austriacă intră în oraș. Dedesubtul cadrului este titlu și numele desenatorului *Anton Balzer*. Face parte din colecția *Balzer-Walenta* pl. 29.

137. PLAN ODER DIE VORSTELLUNG DES SIEGES BEI FOKSAN DER K. K. UND RUSS. KAIS. VEREINIGTEN ARMÉE UNTER COM.-do DES GENERAL PR. COBURG UND G. SUWAROW ÜBER 30000 TÜRKEN UNTER DEM DERWISCH MECHMET BASCHE SERASKIER DEN 30 UND 31 JULIUS 1789.

Hartă colorată, 21×13 cm. Scara 1. milă germană.

Harta dă regiunea din Moldova, cuprinsă între Adjud-Siret și Focșani, cu relieful, satele, râurile și cu arătarea pozițiilor ocupate de armatele rusești sub comanda generalului Suwarow, a celor austriace sub comanda Prințului de Coburg și a celor turcești sub comanda lui Mehmet Pașa. Trupele ruso-austriace concentrate la Adjud, trec Trotușul pe trei poduri și înaintează în trei coloane până la Mărășești. De aici avantgarda austriacă, sub comanda colonelului Karaiczai și a baronului Kinmaier, merge până la râul Putna, la satul Țifești, unde aprinde lagărul turcesc al lui Osman Pașa. Trec apoi râul Putna respingând pe ienicerii turci și înaintează până la întăriturile dela Focșani—mănăstirea sfântul Samuil—unde se dă lupta. Turcii sunt bătuti și siliți să se retragă spre Râmnic și Brăila.

Dedesubtul cadrului este legenda și în stânga planului este titlul. Face parte din albumul *Balzer-Walenta*, pl. 21.

138. DER SIEG BEI FOKSAN ÜBER 30000 TÜRKEN DURCH DAS K. K. PRINZ KOBURGISCHE TRUPPEN KORPS IN VEREINIGUNG DER RUSSISCH KAIJSERL. DIVISION DEN 31 IUL. 1789.

Gravură în aramă, colorată, 21×13 cm.

Arată lupta Rușilor și Austriacilor contra Turcilor în fața orașului Focșani. Înainte sunt trupele de infanterie în caré-uri, apoi vin trupele de cavalerie. În fund se vede orașul Focșani, în dreapta mănăstirea S-tul Samuil aprinsă și retragerea Turcilor spre Buzău, Brăila și Râmnic. Dedesubtul cadrului este titlul și legenda.

Face parte din albumul *Balzer-Walenta*, pl. 22.

139. LA BATAILLE AUPRES DE FOSCHAN LE 1, 2, 3.
Aug. 1789.

Gravură în aramă, 36×25,5 cm.

Gravura reprezintă o luptă sângeroasă între Austriaci și Turci lângă orașul Focșani, unde Turcii au fost bătuti. În fund se vede orașul și în fața orașului armata, lgărul turcesc cu corturile și lupta. În planul I, în stânga, este Prințul de Saxa Coburg, comandantul armatei austriace și în dreapta Derviș Mahomet Pașa, comandantul armatei turcești; câțiva soldați austriaci aduc în căciuli aur răsturnându-l pe o pânză în fața comandantului lor. În această luptă Turcii au pierdut 1500 de morți, 16 drapele, toată artileria, proviziile, lagărul și toată muniția; în oraș s'au găsit 4000 de măsurii de grâu. Dedesubtul cadrului în stânga este explicația acestei lupte în limba franceză, și în dreapta este în limba germană; mai jos numele gravorului *Ioh. Mart. Will exc. A. V.* Gravura face parte dintr-o serie de gravuri apărute în acel timp, are No. 43.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 591. — C XIII 17.

a) Bataille bey Fokschan zwischen dem Gen. der Caval: Prinz Fried: v. Sachsen Coburg u: dem Dervisch Mehmet Bascha Seraskier von 3 Rossschweisen am 1, 2 und 3-ten Aug: 1789.

Gravură în aramă, 36×25,5 cm. Asemănătoare cu cea de sus, dar cu mici deosebiri, fiind și colorată. Dedesubtul cadrului este titlul de sus cu o mică însemnare asupra luptei și numele gravorului *Löschenkohl in Wien.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 592. — C XIII 18.

140. PLAN VON DER SCHLACHT BEY FOCKSAN DEN
31 JULIUS 1789.

Hartă colorată, 36,5×27 cm. Scara 3 Mile.

Numele desenatorului lipsește.

Această hartă, care este și un plan de luptă, cuprinde regiunea Brăila—Buzău—Focșani—Trotuș, dându-se relieful foarte amănunțit, cum și pozițiile luate de trupele austriace, rusești și turcești dela Trotuș până la Râmnic. În partea Munteniei se dă și marșul trupelor turco-române dela Văleni până la Temeș, voind să ocupe Brașovul: aceste trupe erau sub comanda lui Nicolae Mavrogheni. În lupta dela Focșani, Turcii erau în număr de 30.000 sub comanda lui Derviș Mahomet Pașa, care a trecut Milcovul și Putna spre Adjud și Austriacii erau sub comanda Prințului de Coburg, cari s'au unit cu Rușii ce veneau dela Bârlad, sub comanda lui Suvarov. La 28 Iulie, Austriacii au început

înaintarea spre Adj. silind pe Turci să se retragă; la 30 au trecut Trotușul mergând până la Mărășești; la 31 au trecut Putna înaintând până la Focșani, unde dau lupta și bat pe Turci lângă mănăstirea Sf. Samuil. În această luptă a fost ucis și colonelul austriac Baronul v. Auersberg. Sus, în dreapta, este titlul de sus cu o relație asupra acestei lupte și jos se dă legenda. Dedeșubtul cadrului, în stânga, este inițiala gravorului * L.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 589. — C XIII 15.

141. GLORREICHER SIEG ÜBER 30.000 TÜRKEN BEI FOK-SAN, DURCH DAS K. K. PRINZ KOBURGISCHE TRUPPEN-KORPS IN VEREINIGUNG DER RUSSISCH-KAISERL. DIVISION DEN 31 JUL IN JAHR 1789.

Gravură în aramă, colorată, 25×16 cm.

Gravura reprezintă lupta Rușilor și Austriacilor contra Turcilor, cari s'au întărit în fața orașului Focșani. Rușii erau sub comanda generalului Suwarow și Austriacii sub comanda Prințului de Coburg. Infanteria înaintea și înaintea ei cavaleria, în urmă vin carule cu munițiuni și artilerie. În dreapta este Prințul de Coburg și în stânga generalul Suwarov. În planul II se vede orașul Focșani și în fața lui lagărul turcesc întărit cu palisade, lângă Focșani este mănăstirea Sfântu Samuil, care este bombardată și aprinsă. În această luptă Turcii, fiind învinși, au trebuit să se retragă, o parte sub comanda lui Derviș Mehmet Pașa spre Buzău, alta sub comanda lui Osman Pașa spre Râmnicul Sărat și Ienicerii spre Brăila. Dedeșubtul cadrului este titlul de sus și legenda în limba germană, în dreapta este numele gravorului *I. Markin sc. Vien.*

Execuție bună și îngrijită, legenda însemnată cu litere. Face parte dintr-o serie de gravuri scoase la Viena cu această ocazie, foaia No. 10.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 462. — B IX 46.

a) Siege aupres de Foksan vers les 3000 Turcs per les Truppes de Prince Koburg et la Division des Imperiales Russienes le 31. Jul: 1789. desiné per Ingenieur Imperiale.

Gravură în aramă, 36×21 cm; identică cu cea de sus. Deasupra gravurii este titlul: legenda numerotată dedeșubtul cadrului și însemnarea *Gezeichnet durch einen Kaiserl: Ingenier.* în dreapta numele gravorului *I. M. Will, exc. A. V.* Face parte dintr-o serie de gravuri apărute la Viena în acel timp, No. 65.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 593. — C XIII 19.

a) Mai este o gravură necolorată din aceeași colecție și execuție. (B. A. R. Ist. milit. No. inv. 463. — B IX 47).

142. PLAN A LA VUE DU PASSAGE DE LA PUTNA LA NUIT DU 31 JUILLET AU 1 D'AOUT ET DE LA BATAILLE DE FOCZAN GAGNÉE PAR LES TROUPPES IMPERIALES AUX ORDRES DE S: A: LE PRINCE DE SAXE COBURG UNI A UN DETACHEMENT IMPERIALE RUSSE AUX ORDRES DU GENERAL EN CHEFF COMTE DE SOUWAROFF SUR L'ARMEE OTTOMANE LE 1 D'AOUST 1789.

Hartă colorată, manuscris, 23,5×35,5 cm. Numele autorului lipsește.

În această hartă se arată regiunea între râul Putna și râul Milcov, cu relieful foarte amănunțit, ordinea de bătae și poziția luată de armatele austriace, rusești și tucrești arătând mișcarea fiecărei armate. Armata austriacă era sub comanda prințului de Saxa Coburg având sub comanda sa pe colonelul Karaczai. Linge, Generalul Spleyn, Barco și Levenor. În această luptă Turcii au fost bătuți fiind siliți să se retragă o parte spre Râmnic și altă parte spre Brăila, lăsând în părăsire 300 de care.

B. A. R. Originale.

143. VORSTELLUNG DES HERLICHEN SIEGES WELCHEN DIE K. K. TRUPPEN UNTER DEM COMMANDO DES H. FELMARSCHALLS PRINZEN VON SACHSEN COBURG. GE- MEINSCHAFTLICH MIT DER K. RUSS. DIVISION DES H. GENERALEN EN CHEF SOUWAROW, AM 22 SEPTEMBER 1789. IN DER WALACHEY AM FLUSSE RIMNIK, ZWISCHEN TIR- KU-KUKULI UND MARTINESTIE ÜBER DAS TÜRKISCHE HERR VON 100.000 MANN UNTER ANFÜHRUNG DES GROSS- VEZIERERS KUDSCHUCK HASSAN PASSA ERFOCHTEN HABEN.

Gravură în aramă, colorată, 21×13 cm.

Reprezintă lupta dela Râmnic între Turci, Ruși și Austriaci. Armatele ruso-austriace înaintază în caré-uri și în formă de unghiu contra Turcilor, care sunt bătuți. Tunurile sunt așezate la colțurile caré-urilor. În fund se vede lagărul turcesc cu artileria și corturile și satul Mărtinești. Dedesubtul cadrului este numele desenatorului *Anton Balzer* del., al gravorului *Vin. Grüner* sc., titlul și legenda. Face parte din colecția *Balzer—Walenta* pl. 23.

144. VORSTELLUNG DER GROSSEN BATALIE BEI GIORGE- WO HAUPTSTADT IN DER WALACHEY VON 2 BIS DEN 8 JUNY A. 1790.

Gravură în aramă, 34,5×21,5 cm.

Gravura reprezintă o luptă între Turci și Austriaci la

Giurgiu, unde Turcii sunt bătuți și lagărul lor ocupat; se văd corturi, tunuri, care cu provizii, cai, cămile. Austriacii erau sub comanda Prințului de Coburg, General Major Baron Thurn și sublocotenentul Glaser. În fund se vede orașul întărit. Dede-subtul cadrului este titlul de sus și următoarea însemnare în limba germană, asupra acestei lupte: *Unsere Truppen brachten sie anfangs zum weichen, wurden aber durch den Sucurs des Prinzen unterstütz, und erhielt das Schlachtfeld an Todten hatten wir 282 und worunter sich den Gen-r Maj: Graf von Thurn und der Unterlettenante Glaser, der verlust der Türken bestehtin 1000 Mann.* Mai jos este numele gravorului Joh: Martin Will ex: Augsburg.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 433. — B IX 17.

115. PREISWIRDIGE EINNAHM DER STADT UND FESTUNG
CHOTYM VON K. K. UND RUSISCH KAIS. TRUPPEN DEN
29-ten SEPTEMBER 1788.

Gravură în aramă, colorată, 25,5×16 cm.

Gravură foarte interesantă și foarte bine executată, reprezentând ieșirea Turcilor din Hotin sub comanda lui Osman Pașa și Achmet cu 2700 de căruțe și 16857 de soldați. La această ieșire asistă Prințul de Saxa Coburg, generalul rus Soltikov, colonelii austriaci Karaitzai, Mezaros și alți ofițeri. Pe poarta Iașilor și a Benderului ies Turcii încărcăți cu bagaje și pe altă poartă intră Austriaci, cari au înfipt steagul pe turnul cetății, steagul a fost înfipt de Majorul austriac Roos. În planul I se vede o piață improvizată, de unde Turcii își cumpără alimente dela Austriaci, în fund este Nistrul cu lagărele rusești și austriace. Dede-subtul cadrului, în dreapta, este numele gravorului I. Markin sc. Vienn, mai jos este titlul și legenda.

B. A. R. Ist. milit. No inv. 425. — B IX 9.

a) Mai este o gravură la fel, dar necolorată. B. A. R. No inv. 426. — B IX 10.

b) O variantă a luării Hotinului, este o gravură în aramă, 50×46 cm. — Ist. milit. No. inv. 837. — D XX 27.

146. PROSPECT DER FESTUNG CHOCZIM AM RECHTEN
UFER DES DNIESTERS GELEGEN, VON DEN VEREINIG-
TEN KAISERL: KÖNIGL: UND RUSSISCH KAISERL: AR-
MEEN 1788, BELAGERT, UND DEN 18-TEN HERBSTM-t
NEMLICHEN JAHRS DURCH CAPITULATION EINGE-
NOMMEN.

Gravură în aramă, colorată, 42,5×28,5 cm.

Reprezintă bombardarea cetății Hotin, din localitățile de peste Nistru, Braha și Zwaniecz, unde sunt așezate turnurile au-

striace. Peste Nistru se vede Hotinul cu fortificațiile sale de turnuri și ziduri, trupe de soldați turci și austriaci, cum și alte tunuri cari bombardează cetatea. Gravura este foarte bine executată. Dedesubtul cadrului este numele desenatorului *C. Schütz* delineavit, al editorului *Chr. a. Mechel* și titlul în limba franceză și germană. Gravura face parte din colecția *Mechel*.

147. SITUATIONS- UND OPERATIONS PLAN / VON DER BELAGERUNG / DER BERÜHMTE FESTUNG *CHOCZIM* ODER *CHOTIN* / IN DER MOLDAU AN DEM DNIESTER GELEGEN / DURCH DIE VEREINIGTE OESTERR. UND RUSS. ARMEE, DIE ERSTE UNTER DEN BEFEHLEN DES H-RRN GEN: DER CAVALL: FÜRSTEN VON SACHSEN COBURG. DIE ZWEITE COMMANDIERT VOM GRAFEN VON SOLTIKOF.

Gravură în aramă, colorată, 57×42 cm.

Este o hartă, pe scara 3000 de pași, ridicată în 1788 de Cartierul general austriac și desenată de căpitanul *Rehm*. Dă regiunea Nistrului cu cele două cotituri, de lângă Hotin, relieful foarte amănunțit și poziția ocupată de trupele austriace și rușești din anul 1788, Maiu până la 10 Octomvrie 1788. Deasemenea mai dă și pozițiile ocupate în 1739 de Feldmareșalul *Münich*, și cele din 1769 de Principele *Gallitzin*. Harta este foarte bine executată și cu minuțiozitate alcătuită.

În partea dreaptă este titlul în limba germană și legenda în limba germană și franceză. Dedesubtul cadrului este titlul în limba franceză. Harta face parte din colecția *Mechel*.

148. PLAN DE LA VILLE DE CHOTCZYM EN MOLDAVIE.

Plan colorat, manuscris, 26×26,5 cm. Numele desenatorului lipsește. Echelle de 200 Toises.

Se dă planul orașului și al cetății Hotin. Sus în dreapta este titlul și următoarea însemnare: *ce plan de Chotzyn et de ses Environs est reduit d'après l'original envoyé a la cour par S. E. M-gr Venceslas Rzewuski Palatin de Cracovie et General de Camp de la Republique. 1788. A Paris chez Mondhare et Jean, rue St Jean de Beauvais pres celle des Noyers: jos în dreapta are următoarele date descriptive și istorice asupra Hotinului: Remarque historique sur cette Ville. Les Tures la regardent comme le Boulevard de leur Empire contres les ! Polonois et les Russes. Ses Fortifications consistent dans un Rempart revetu de Pierre de Taille de la hauteur de près de 7 Toises, un Fossé de 8 Toises de large et un souterrain, dont les Murs sont également revêtus en*

Pierre de Taille. / La Ville à 2 Portes l'une du côté de Terre, et l'autre du côté du Dniester. Presque toutes les Maisons sont en Bois

Chotczym est célèbre par trois Victoires que les Polonois remportèrent sur les Turcs en 1621, 1673, et 1683. În dreapta cadrului, în alt cadru dreptunghiular se dă regiunea dela Cameneț Podolsca la Cernăuți cu titlul *Les Environs de Chotczym*, unde dă Nistrul și Prutul lângă Cernăuți și cetatea Hotinului. Relieful este deabia schițat. 13×26,5 cm. Echelle. Lieux communes de France de 25 au Degré. Werstes de Russie de 104 au Degré.

B. A. R. Originale.

149. PLAN VON CHOTIM UND DER UMLIEGENDEN GEGEND 1788.

Hartă colorată, 21×13,5 cm. Numele gravorului lipsește.

Harta arată poziția trupelor austriace în zilele de 12—24. Maiu 1788 și dedesubtul hărții, în dreapta, se dă o scenă de luptă între câțiva cavaleriști turci și infanteriști austriaci. Dedesubtul cadrului este titlul și legenda în limba germană. Face parte din colecția *Balzer—Walenta*, pl. 12.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 12. — A I 12.

150. EROBERUNG DER STADT UND FESTUNG CHOTYM VON K. K. UND RUSISCH KAISERL. TRUPPEN DEN 29-TEN SEPTEMBER 1788.

Gravură în aramă, colorată, 21×13 cm.

Scena reprezintă ieșirea Turcilor din Hotin cu bagaje și intrarea trupelor austriace în cetate. În fund se vede cetatea cu fortificațiile și în fața cetății câțiva soldați turci cumpără alimente, iar în stânga, trupele austriace intră în cetate.

Face parte din albumul lui *Balzer—Walenta* pl. 11. (Vezi și No. 145.)

151. ISMAIL, AVEC LE PROJET D'UNE CITADELLE ET DE BATTERIES CAZUMATIER, DU COTÉ DU DANUBE.

Plan colorat, manuscris, 44×41 cm.

Anul c. 1790, numele desenatorului lipsește.

Se dă planul cetății Ismail și porțiunea Dunării cât ține cetatea.

B. A. R. Originale.

152. EINNAHME DER FESTUNG ISMAEL.

Gravură în aramă, 25×16 cm.

Infățișează luarea cetății Ismail în Basarabia de către Ruși din mâna Turcilor în anul 1790 Decembrie 22. Cetatea este ata-

cată pe uscat de generalul Suvarow și pe apă de flota amiralului Ribbas și de artileria colonelului Principele Carol de Ligne. În planul I se văd corăbii rusești și debarcarea Rușilor, în planul II este cetatea întărită cu ziduri și asaltul dat de Ruși asupra cetății; în fund se vede lagărul rusesc cu corturile. Execuția este foarte bine îngrijită. Dedesubtul cadrului, în stânga, este numele gravorului *C. Schütz del. & sculp. 1791* și următoarea explicație în limba germană, asupra acestei lupte: *Einnahme der Festung Ismael Welche am 22 Decemb: 1790. von einer aus 28000 Mann bestandenen russischen Armée unter den Befehlen des General en Chef Grafen von Souwaroff von 5 Uhr Früh, bis 1 Uhr Nachmittag bestürmet, erobert, und die aus 36.000 Mann ausgewählter Streiter von den Armée des Grossveziers bestandene Besatzung bis auf 11.000 Mann Gefangene niedergemacht worden ist.* Mai jos este legenda.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 441. — B IX 25.

153. PLAN DU SIÈGE D'ISMAIL.

Plan, 16,5×16,5 cm.

Se dă planul întăriturilor cetății Ismail, relieful și așezarea trupelor rusești și turcești în fața cetății. Nu are legendă.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 21. — A I 21.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

154. VORSTELUNG DER VON SEITEN BELAGERTEN TÜRKISCHEN FESTUNG ISMAIL VON DEN KAYSERL., RUSSISCHEN TRUPPEN.

Gravură în aramă, 30×18,5 cm. anul c. 1790, numele gravorului lipsește.

Atacul Rușilor contra cetății Ismail făcut din trei părți, pe Dunăre sub comanda generalului Ribbas și din două părți pe uscat — generalul Hudovitz în dreapta și Samoykowin în stânga. În fața cetății sunt trei baterii de tunuri, cari bombardează cetatea întărită cu ziduri, tunuri și contraforturi, cortul generalului rus și trupe de infanterie rusească, gata de atac. Deasupra gravurii este împăratul roman Theodosie, în medalion circular, deoparte și de alta a medalionului este titlul de sus și legenda.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 443. — B IX 26.

155. ISMAIL.

Gravură în aramă, 30×18,5 cm. Numele gravorului lipsește.

Reprezintă o luptă între cavaleria și infanteria rusească — sub comanda generalului Suvarov — și Turci în anul 1790. Este

o variantă a gravurii de sus. In planul I artileria rusească bombardează pe Turci, în planul II se vede cetatea întărită cu ziduri. Deasupra gravurii, în medalion circular, este Împăratul Iustinus I; deoparte și de alta a medalionului este următoarea notiță asupra acestei lupte: *Vorstellung des blutigen geföcht's bey der Einnahme und bestürmung der Türkischen Festung Ismail / unter Komando und anführung des Russischen General Suwarow mit einer Macht von 36.000 / den 22 Dec. 1790 früh von 5 bis 1 Uhr nachmittag welches 8 stunden gedauert. Russischer verlust / wird auf 14.000 Mann gerechnet, der Eiwohner in der Stadt kamen 12.000 ums leben das Tür / -kische Militär nicht gerechnet, von welchen keine zuverlässige nachricht eingegangen.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 443. — B IX 27.

156. ANSICHT DER HAUPTSTADT JASSY IN DER MOLDAU / WELCHE, NACH DEM VORGEFALLENEN TREFFEN BEY LARGA DEN 18. APRIL 1788. VON DEN K. K. TRUPPEN, UNTER COMANDO. / DES OBERST FABRY BESETZT WURDE.

Gravură în aramă¹⁾, colorată, 21×13 cm.

După lupta dela Larga, Austriacii au ocupat orașul Iași silind pe Turci să se retragă spre Ismail. Scena reprezintă vederea orașului Iași, întărit cu ziduri, înconjurat de un șanț cu apă și legat cu un pod de celalalt mal al apei. În fața orașului sunt soldați austriaci, tunuri și infanteriști, cari intră în oraș și pe celalaltă parte a orașului Turcii se retrag în fugă. Dede-subtul cadrului este titlul de sus și numele desenatorului *Anton Balzer* del.

Face parte din albumul *Balzer-Walenta*, pl. 4.

157. PLAN DER BERÜHMTE SCHLACHT BEY MARTINES-TIE. / in Welcher die Vereinigte Kaiserl: Königl: und Russ: Kaiserl: Armée unter den Befehlen / des Prinzen von Sachsen Koburg und General Suwarow über die grosse 100.000 Mann / starke Türkische Armée unter Anführung des Gros Veziers Kudschuck Hassan Pascha / den 22-ten Septemb-r 1789. einen vollkommen Sieg erfochten.

Gravură în aramă, colorată, 39,5×29 cm.

Este o hartă, care dă regiunea cuprinsă între râul Râmnic și localitățile Odaia, Târgu Cucului, Mărtinești și Zo-

¹⁾ O gravură în aramă 19×11,5 cm. reprezentând numai vederea orașului Iași întărit cu ziduri, este și în albumul lui G. Bodenehr. — Ist. milit. No. inv. 766—767. — A XVIII 29—30.

rești. Pe hartă se arată foarte amănunțit relieful cum și pozițiile luate de trupele austriace, rusești și turcești și întăriturile dela Mărtinești și de lângă satul Odaia. În această luptă Turcii sunt bătuți lăsând în părăsire 100 de steaguri, 6 mortiere, 7 tunuri de calibru mare, 64 de tunuri de câmp și foarte multe muniții și bagaje.

Harta face parte din colecția *Mechel*. Dedesubtul cadrului este titlul în limba germană și franceză.

158. DIE BLUDIGE SCHLACHT / BEY MEHADIA.

Gravură în aramă, 27×16,5 cm. Anul c. 1790, numele gravurului lipsește.

Scena reprezintă o luptă sângeroasă între Turci și Austriaci, cari ocupă un lagăr turcesc și capturează corturi, tunuri, steaguri și care cu provizii. Sus în interiorul cadrului este titlul.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 24. — A I 24.

159. FESTUNG ORSOWA, WIE SOLCHE VON DEN K. K. TRUPPEN BELAGERT WIRD.

Gravură în aramă, colorată. 21×13 cm.

Dă o vedere a insulei Ada Kaleș și a cetății din insulă, înțărîtă cu ziduri. Pe Dunăre, corăbiile austriace bombardează cetatea; în fund, peste Dunăre, este muntele Alionul și Orșova. Dedesubtul cadrului este titlul și legenda. Face parte din colecția *Batzer—Walenta* pl. 28.

159 a) KARTE DES TÖMESER UND POSANER PASS IN SIEBENBÜRGEN.

Zincografie, 17,5×15,5 cm. (aceiași mărime ca originalul).

Este o hartă cu regiunea cuprinsă între satul Comarnic și râul Buzău — în Muntenia — și trecătoarea Temeș și satul Zizin din Transilvania, arătând poziția luată de trupele austriace în luptele din anul 1788 (24 Martie—19 Iulie) contra Turcilor. Luptele au început întâi la mănăstirea Sinaia în ziua de 24 Martie. Austriacii fiind comandați de locotenentul Geiz, apoi la 14 Aprilie la pasul Buzăului sub comanda căpitanului Walter și Teleky și la 14 Iunie, 19—20 Iulie sub comanda colonelului Schültz.

Jos, în interiorul hărții se dă o scenă de luptă între Turci și Austriaci în fața unei mănăstiri (Sinaia?) și dedesubtul cadrului este legenda.

Gravura face parte din colecția de planșe colorate *Vorstel-*

lung der Kriegs-Geschichte in Kupferstichen zwischen den drey Kaiserhoeften, foaia 7. și desenată de Jo. Chr. Winkler, Kohl, Ponheimer și I. C. Weinrauch.

Reprodusă de N. Docan *o povestire în versuri încă necunoscută despre Domnia lui Mavrogheni* pl. I. „Analele Academiei Române” Seria II. Tomul XXXIII (1911) Mem. Sect. lit.

159 b) L'ATTAQUE REPOUSÉE TOUT AUPRÈS LE
PASSAGE BOZAN LE 14 JUIN 1788.

Zincografie 17,5×11,5 cm. (originalul are mărimea 33,5×21,5 cm.

Reprezintă lupta între Turci și Austriaci la trecătoarea Buzăului, în ziua de 14 Iunie 1788. În dreapta, trupe de cavalerie turcească merg pe malul unei ape, pe celalalt mal artileria austriacă bombardează pe Turci și în fund trupe de infanterie austriacă merg la atac; dintre ofițerii austriaci s'au distins maiorul Ernst și locotenentul Benko. Dedesubtul cadrului este o mică însemnare asupra acestei lupte, în limba franceză și germană, mai jos este numele gravorului *Joh. Mart. Will* exc. A. V.

Reprodusă de N. Docan *O povestire în versuri încă necunoscută despre domnia lui Mavrogheni*, pl. II. „Analele Academiei Române” Seria II. Tomul XXXIII (1911) Mem. Sect. lit.

Gravura este o completare a celei de sus (No. 159 a).

160. CARTE DES SCHARMÜTZELS BEY DED ROHATINER
SCHANZ AM 24-TEN APRIL 1788.

Gravură în aramă, 16,5×12,5 cm. *J. C. Weinrauch del et Sc. Wien.*

Hartă colorată reprezentând porțiunea dealungul Nistrului dela Hotin până la Rohatin, cu ordinea de bătae a armatelor austriace și turcești. Se dă planul cetății Hotin cum și localitățile unde au fost aceste lupte, se mai dau râurile, pădurile drumurile. În partea Poloniei se dau numai satele de lângă Nistru. Armata austriacă era sub comanda Prințului de Coburg, având ca ajutoare pe colonelul Karatzai, maiorul Plank și căpitanul Pottier. Dedesubtul hărții este o gravură care arată lupta între infanteria austriacă și cavaleria turcească, în stânga o baterie austriacă atacă un convoiu turcesc. Această gravură este o completare a hărții. Dedesubtul cadrului se dă legenda în limba germană; sus în dreapta este o hartă în cadru deosebit cu titlul *Carte des Scharmützels bei Dollani den 13 Maii 1788.* 7,5×5,5 cm.

Gravura face parte din colecția „Vorstellung der Kriegsgeschichte”, planșa No. 12.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 465. — B IX 49.

161. VORSTELLUNG DES ANGRIFFES UND GÄNZLICHEN NIEDERLAGE, DES IN DER WALLACHEY BEY PROTSENY UND VAIDENY STEHENDEN FEINDLICHEN CORPS VON 10.000 MANN, / UNTER ANFÜHRUNG DES PASCHA VON 2. ROSSSCHWEIFEN KARA MUSTAFFA: DURCH DIE K. K. TRUPPEN VON 5562 MANN, UNTER COMMANDO DES H: FELD = / ZEUG M: FÜRST V. HOHENLOHE, DEN 7. UND 8. OCTOBER 1789.

Gravură în aramă ¹⁾, colorată, 25×16 cm.

Reprezintă o luptă sângeroasă corp la corp între Turci și Austriaci la Văideni și Porceni în județul Gorj în anul 1789, Austriacii fiind comandați de prințul Von Hohenlohe și Turcii de Kara Mustapha. În primele rânduri înaintând cavaleria austriacă șarjează pe Turci, în urmă vine infanteria în rânduri strânse. În fund se vede râul Jiu „Schyll“ și satele Porceni „Protseny“ și Văideni așezate lângă râul Jiu. Interesanți sunt infanteriștii îmbrăcați cu fier și având puști cu crăcane. Diferite locuri și personajii au numere, cari sunt explicate în legendă. Deducându-l din cadrul, în stânga, este numele gravurii C. Schütz inv. et fecit 1789 și titlul de sus, mai jos este legenda și numele editorului zu finden in Wien bey Artaria Compagnie, cum Priv. S. C. M.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 456. — B IX 40.

162. REPRESENTATION DE LA BATAILLE ARRIVÉ LE 7 ET 8 OCT. ENTRE LES TROUPES IMPERIAUX SOUS LE COMANDEMENT DU GENERAL GRAND MAITRE DE L'ARTILLERIE PRINCE DE / HOENLOH ET L'ARMÉE DES TURCS DE 20.000 HOMES SOUS LE COMANDANT KARA MUSTAPHA BACIA DE DEUX QUEVES DE CHEVAUX.

Gravură în aramă, 29×20,5 cm.

Este o reprezentare a luptei dela Porceni și Văideni, dar cu totul deosebită de cea de sus. Turcii împreună cu Românii au vrut să treacă în Transilvania pe la Hăteeg spre Sibiu, dar au fost respinși. Scena în planul I reprezintă o luptă de cavalerie, în planul II este altă luptă unde Turcii părăsesc lagărul cu corturi, tunuri și trec râul Jiu. Deasupra gravurii este titlul de sus, în limba franceză și germană, dedesubtul cadrului este legenda și numele gravurii J. M. Will. A. V.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 614. — C XIII 40.

¹⁾ Mai este o gravură în aramă dar necolorată. (B. A. R. Ist. milit. No. inv. 457. — B IX 41.

163. VORSTELLUNG DES ANGRIFFES UND GÄNZLICHEN NIEDERLAGE, DES IN DER WALLACHEY BEY PROTSENY UND VEIDENI STEHENDEN FEIND = / LICHEN CORPS VON 10.000 MANN, UNTER ANFÜHRUNG DES PASCHA VON 2. ROSSSCHWEIFEN KARA MUSTAFFA DURCH DIE K. K. TRUPPEN VON 5563 MANN, UNTER COMMANDO DES H. FELDZEUG M: FÜRST VON HOHENLOHE, DEN 7. UND 8. OCTOBER, 1789.

Gravură în aramă, colorată, 21×13 cm.

Reprezintă lupta dela Porceni și Văideni între Turci și Austriaci. Scena se aseamănă cu No. 161.

Face parte din colecția *Balzer—Walenta*, pl. 27.

164. CARTE DER GLÜCKLICHEN EROBERUNG DER ZWEI TÜRKISCHEN FESTUNGEN TULSCHA UND / ISATSCHKE DURCH DAS LEICHTE RUSSISCHE GESCHWADER DES GENERAL RIBAS. DEN 6. U. 7 NOV: 1790.

Gravură în aramă, colorată, 16×12 cm. Numele gravorului lipsește.

Este un plan colorat, fără scară, arătând porțiunea Dunării între Isaccea, Tulcea și Ismail, sudul Basarabiei cu 6 sate dealungul Dunării, insulele din această porțiune și poziția armatelor rusești în fața Ismailului. Dedesubtul planului, dar în același cadru, se dă în gravură acțiunea luptei; în dreapta bombardarea cetății de artileria rusească, o trupă de cavalerie în marș și în stânga cortul și comandantul rus cu Statul Major conducând operațiunile de luptă. Pe Dunăre se dă luptă între flota rusească sub comanda generalului Ribas și cea turcească, într'un canal al Dunării între Tulcea și Isaccea, silind pe Turci să se retragă spre Isaccea urmăriți de o parte din flota rusească sub comanda căpitanului Achmatow.

Gravura împreună cu planul se completează una pe alta dându-ne o idee mai clară asupra luptei. Dedesubtul cadrului este legenda. Face parte dintr'un atlas. pl. 74.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 473. — B IX 57.

165. PLAN DER BERÜHMTEEN SOGENANTEN VETERANISCHEN HÖHLE.

Gravură în aramă, 41,5×30 cm.

Hartă arătând porțiunea Dunării și o parte din Banat, lângă clisurile Dunării. Relieful este arătat foarte amănunțit, asemenea și așezarea trupelor austriaco și turcești. Lupta s'a dat în jurul cavernei Veteraniene, așezată lângă Dunăre, în 1788

August 10. Detașamentul austriac sub comanda Majorului Stein a trebuit să se predea din lipsă de muniții. Jos în stânga este planul cavernei și în dreapta vederea cavernei cu întăriturile. Dedesubtul cadrului este titlul în limba franceză și germană. Face parte din colecția Mechel.

166. RICHTIGER PLAN / VON DEM ORTE DES
FRIEDENS-CONGRESSES. [c. 1772].

Hartă colorată, 16×24 cm. numele autorului lipsește.

Arată poziția trupelor celor trimiși pentru pace — corturile baronului Orlow, Obreskow, Internațiul împăratului, trimișii regelui Prusiei, ambasada cavalerilor și trimișii Turcilor — lângă râul Milcov și orașul Focșani, dând puțin și relieful. Sus, în dreapta, este titlul și legenda.

B. A. R. Ist. miit. No. inv. 15. — A I 15.

c. 1810.

167. SILISTRIA.

Cromolitografie, 34×22 cm. *J. Vollweider* c. 1810.

Se dă o vedere a orașului Silistra întărit cu ziduri crenelate și cu forturi. În față curge Dunărea. Gravura foarte bine executată, este de pe la începutul secolului al 19. Dedesubtul cadrului este titlul și numele editorului, Carlsruhe-Verlag v. *J. Veith*.

B. A. R. Ist. milit.

168. UNE DES RUINES DE LA VIELLE TOUR ROUGE
SUR LA RIVIERE D'ALT.

Litografie 46×34,5 cm. gezeichnet v. *Steinfeld*. Aufgenommen von *Neuhauser* c. 1810.

Se dă o vedere a fortăreței Turnu Roșu, care este o ruină. În dreapta munți, în stânga Oltul, lângă fortăreață se odihnesc un grup de oameni cu puști.

B. A. R. Ist. milit. — C XVII 19.

1822.

169. TÜRKISCHE TREUE.

Gravură în aramă, 23×14,5 cm. anul c. 1822, numele gravorului lipsește.

Reprezintă o luptă între Turci și Eteriştii greci rămași dela Ipsilante în București cu căminarul Sava. Lupta este pe o stradă în fața consulului austriac Fleischhacker, care a fost jefuit de Turci. Pe stradă se văd morți, răniți, pistoale etc. Dedesubtul

cadrului este titlul de sus și următoarea notiță explicativă: *Der Treulose caminar Sawa der die türkische Parthei wieder ergriffen und Ypsilanti verrathen hatte, zog mit seinen 500 Arnauten in Bucharest ein um sich / mit dem Bimbaschi zu vereinigen. Unterwegs lockte er noch gegen 150 versprengte Hetäristen an sich und versprach ihnen Amnestie, aber er überlieferte sie den / Türken, die sie lebendig spießten. Doch ihm wurde vergolten! Da er den 19-ten August in die Wohnung des Bimbaschi trat, und seinen Dank holen wollte, wurde der / Treulose von den Treulosen erschossen. Die Türken stürzten über die Arnauten her mordeten, sengten und brennten. Selbst die Wohung des Oestereichischen Consuls Fleischhacker wurde geplündert und der Russische Consul musste flüchten.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 46. — A I 46.

170. PLAN DE LA BATAILLE DE DRAGACHAN ENTRE LES TURCS ET L'ARMÉE D'IPSIANTİ LE 7/19 JUIN 1821.

Plan de luptă, 12×19 cm.

Lithog. de C. Motte.

Se dă regiunea Oltului dela Drăgășani până la Turnu-Roșu în Transilvania, cu relieful dealungul Oltului și cu localitățile Drăgășani, Râmnic, Cozia, Căineni și Lotru, cum și poziția luată de trupele grecești și turcești. Această gravură este la începutul cărții: *Nouvelles observations / sur la Valachie, / sur ses productions, son commerce, / les moeurs et coutumes des habitants et sur son Gouvernement; / suivies / d'un Précis Histoique des evenement qui se sont passés dans / cette province en 1821, lors de la révolte de Theodor et de / l'invasion du prince Ipsilanti.* Par F. G. L[aurencon]. — Paris, 1822.

La pagina 100 se dă descrierea trupelor, cari au luat parte la luptă.

171. ZWEITÄGIGER HELDENKAMPF VON 97 GRIECHEN GEGEN 1500 TÜRKEN IM WALLACHISCHEN KLOSTER SLATINA DEN 25 u. 26 JULY 1821.

Cromolitografie 23,3×14,3 cm. Numele autorului lipsește.

Arată lupta între Eterişti Greci și Turci în curtea mănăstirii Slatina, cari împuşcă în Turci de pe ferestre și de pe acoperişul mănăstirii. Toți Grecii sunt îmbrăcați în uniformă rusească și pe cap au pălărie cu pene de cocoș și cu cap de mort. Dedesubtul cadrului este titlul de sus și o notiță explicativă asupra acestei lupte, în limba germană.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 31. — A I 31.

1826.

172. FESTUNG NEU ORSOVA MIT DEN FORT.

Litografie 35,5×25 cm.

Dă un peisagiu al Dunării lângă insula Ada Kale, cum și vederea insulei cu întăriturile ei de ziduri, forturi, etc. Pe malul drept al Dunării este un alt fort.

2-te. ANSICHT DER FESTUNG NEU-ORSOVA MIT DEM FORT ELISABETH.

Litografie 35,5×25,5 cm. von F. Wolf. *Erminy* del. Este o altă vedere a fortificațiilor din insula Ada Kale.

Amândouă litografiile fac parte din albumul lui *Iacob Alt*. pl. 208, 209.

173. FESTUNG BRAILA.

Litografie 34,5×25 cm. Lith. A. v. Saar. *Erminy* del.

Arată întăriturile cetății Brăila. În planul I sunt niște călăreți turci și un post de observație turcesc. În planul II sunt întăriturile. În dreapta este Dunărea și câteva corăbii.

Face parte din albumul lui *Iacob Alt* pl. 257.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

174. FESTUNG KILLIANOVA AM SCHWARZEN MEER.

Litografie, 34,5×24,5 cm. A. v. Saar. *Erminy* del.

Dă o vedere a întăriturilor Chiliei, cari sunt pe o stâncă lângă Dunăre și se continuă și pe malul Dunării. Cetatea este întărită cu ziduri. Face parte din albumul lui *Iacob Alt*.

175. FESTUNG UND DORF SCHURTSCHUL.

Litografie 34,5×25 cm. A. v. Saar. *Erminy* del.

Se dă o vedere a întăriturilor și a orașului Giurgiu; în față curge Dunărea.

Face parte din albumul lui *Iacob Alt*. pl. 250.

176. STADT UND FESTUNG HIRSOVA.

1-te UND 2-te ANSICHT.

2 litografii 34,5×24,5 cm.; 35×25 cm. A. v. Saar. *Erminy* del.

Sunt două vederi ale orașului și ale cetății Hârșova. Cetatea este lângă Dunăre pe o stâncă, are ziduri și turnuri cre-nelate.

Face parte din albumul lui *Iacob Alt* pl. 253, 254.

177. FESTUNG SILISTRIA.

Litografie 24,5×24,5 cm. A. v. Saar. Erminy del.
Arată întăriturile cetății și ale orașului Silistra.
Face parte din albumul lui Iacob Alt pl. 251.

178. FESTUNG TURNUL.

Litografie 35×25 cm.
Este o vedere de pe Dunăre a întăriturilor turcești dela Turnu-Măgurele. Se vede orașul și zidurile cetății. Face parte din albumul lui Iacob Alt pl. 242.

1828.

179. CASERNE ZU BABADAGH. / (FUR 2000 MANN) 1828.

Litografie 19,5×12,5 cm.
Este o schiță a cazărmii din Babadag zidită în 1816 de Sultanul Mahmud. În mijlocul curții era o fântână destul de mare, prin care curgea apa prin mai multe cișmele, de jur împrejur. În schiță se dă perspectiva fântânii cu inscripția în limba turcă, vederea cazărmii, planul zăbrelelor dela ferestre și traducerea inscripției turcești în limba germană: *Sultan Mahmud der Siegreiche hat diesen Brunnen erbaut; trink von diesem | wasser das wie Sorbet ist und ruhe dabei Namen Gottes an. Der Allmächtige | möge die Tage des Padischa Verlängern: Stille deinen Durst indem Du von die = | sem Wasser trinkst das gleich ist dem von Semsem. 1231. (1816).* Dedesubtul cadrului este titlul de sus, în stânga numele gravorului *Aufg. v. A. M.* și în dreapta al desenatorului *inetalov. v. Ilse.*

B. A. R. Ist. milit.

180. LA CASERNE DE BAGHBAGHDAGH.

Litografie 27×17 cm.

Este vederea cazărmii și a fântânii cu cismele din mijlocul curții. Se dă și inscripția arabă de pe fântână. Face parte din volumul de stampe *Quelques souvenirs d'une campagne en Turquie* 1828. Hector de Béarn. Hector de Béarn a fost trimis de guvernul francez să însoțească armata rusească în campania din 1828, ce o făcea contra Turcilor. Cu ocazia aceasta a făcut și această schiță.

Litografia aceasta cu cea de sus se completează una pe alta

181. BENDER.

Litografie 26,5×17 cm.

Este o vedere a oraşului şi a cetăţii Bender. În fund se zăreşte cetatea cu zidurile.

Face parte din volumul de vederi al lui Hector Béarn *Quelques souvenirs d'une campagne en Turquie 1828*. pl. No. 8.

182. DIE SCHLACHT BEI BOGLESTA IN DER KLEINEN WALLACHEI, AM 26 SEPTEMBER 1828.

Gravură în aramă, colorată, 22,5×14,5 cm.

Reprezintă lupta între Ruşi, sub comanda generalului Geismar, şi Turci sub comanda Seraskierului din Vidin şi al Paşei din Albania. În planul I este un atac al infanteriştilor turci şi ruşi, în al II atacul cavaleriei ruseşti contra celei turceşti şi în al III luarea unei întărituri de Ruşi. Lupta s'a dat la satul Boglesta, Băileşti (?), în Oltenia, pe câmpul de luptă se văd morţi, răniţi, puşti, pistoale. Gravura este bine executată şi interesantă prin uniforma Turcilor şi a Ruşilor¹⁾.

Dedesubtul cadrului este titlu de sus şi o notiţă asupra acestei lupte, în limba germană. În dreapta este numele gravorului *Wunder fe: şi mai jos Nürnberg bei Fr. Campe*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 2. — A I 2.

183. ERSTÜRMUNG DER FESTUNG BRAILA DEN 15 IUNY 1828.

Gravură în aramă²⁾, 22,2×14,5 cm.

Scena reprezintă un atac al Ruşilor contra cetăţii Brăila. În planul I este Prinţul Mihail cu Statul Major conducând operaţiunile de luptă şi soldaţi ruşi, mergând prin tranşee spre cetate. În planul al II baterii ruseşti şi flota rusească de pe Dunăre bombardează cetatea, iar în planul III se vede cetatea în flăcări şi soldaţi ruşi urcând zidurile. Dedesubtul cadrului este titlul şi o notiţă explicativă asupra acestei lupte, în limba germană, în stânga este numele desenatorului *Geissler fen: Del: şi în dreapta al gravorului Wunder fe. Mai jos scrie Nürnberg bei Fr. Campe*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 3. — A I 3.

¹⁾ A făcut parte din colecţia lui G. Sion.

²⁾ A făcut parte din colecţia lui G. Sion.

184. CONSTANȚA.

a) Kustengé.

Litografie 27×17 cm.

Se dă vederea portului Constanța spre mare, întărit cu ziduri crenelate. Spre uscat are un pod ridicător, care face legătura cu uscatul.

b) Vue de Kustengé, prise de la mer.

Litografie 26×15 cm.

Este o altă vedere a Constanței. Se disting numai zidurile.

Amândouă litografiile fac parte din *Quelques souvenirs d'une campagne en Turquie 1828* Hector Béarn. pl. 42, 47.

185. ERÖFFNUNG DES RUSSISCH = TÜRKISCHEN
FELDZUGS 1828.

Gravură în aramă, 20×14,5 cm. Numele gravurului lipsește.

Gravura reprezintă trecerea Dunării de armata rusească pe două poduri de vase în Dobrogea între Isaccea și Tulcea, în urma manifestului pentru războiu, dat de Țarul Nicolae în anul 1828 Aprilie 26. Se vede multă infanterie, artilerie și care cu muniții. Dedesubtul cadrului este titlul de sus cu o notiță explicativă asupra acestei acțiuni, în limba germană. Mai jos, în dreapta, este scris *Nürnberg bei Fr. Campe*. Gravura este foarte bine executată. A făcut parte din colecția lui G. Sion.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 45. — A I 45.

1829.

186. EINNAHME VON SILISTRIA DEN 30. JUNY 1829.

Gravură în aramă, colorată, 20×15 cm.

Reprezintă intrarea trupelor rusești în Silistra. Frunzașii Turcilor din oraș prezintă comandantului rus înconjurat de Statul Major, cheile cetății, pe o pernă. În fund este cetatea Silistra cu ziduri având 4 turnuri și în interiorul cetății se vede o geamie turcească cu un minaret. În stânga este Dunărea și mai multe corăbii, în dreapta numele gravurului *Wunder fc.* Dedesubtul cadrului este titlul de sus și următoarea notiță: *Nach einer hartnäckigen Vertheidung, fiel endlich Silistria, das Hauptbollwerk des türkischen Reichs. Die Sieger eroberten 220 Kanonen; und in ihre Hände fielen zwei Pascha's von 3 Rossschweifen, 1800 Gefangene,*

100 Fahnen, die Ganze Donauflotte, nebst unermesslichen Vorräthen an / Kriegs bedürfnissen. Mai jos, în dreapta, scrie Nürnberg, bei Fr. Campe.

B. A. R. No. inv. 30. — A I 30.

C. 1830.

187. ALTSTADT UND FESTUNG KRONSTADT.

Gravură în aramă, 16×11 cm. *L. Rohbock* delt. *J. Richter* sculpt.

Arată o parte din orașul Brașov cum și cetatea care este pe un munte. Face parte din albumul lui *G. G. Lange*.

188. FESTUNG FOGARAS.

Gravură în aramă, 16×10,5 cm. *L. Rohbock* delt. *I. M. Kolb* direct. *Knopfmacher* sculpt.

Arată vederea castelului din Făgăraș întărit cu ziduri și înconjurat cu un șanț cu apă. În fund se vede o biserică și câte-va case. Execuția este foarte bună și îngrijită. Face parte din albumul lui *G. G. Lange*.

189. FESTUNG DEVA MITTAGSSEITE.

Gravură în aramă, 16×11,8 cm. *L. Rohbock* delt. *G. Heisinger* sculpt.

Arată vederea orașului Deva și cu cetatea, care este pe un munte, întărită cu ziduri și turnuri. Face parte din albumul lui *G. G. Lange*. pl. 26.

190. BURG ROSENAU.

Gravură în aramă, 16×10,5 cm. *L. Rohbock* delt *J. Umbach* sculpt.

Dă vederea orașului Râșnov cu întăriturile, pe un deal, n'a mai rămas decât un turn, castelul și zidurile, toate în ruină. Face parte din albumul *G. G. Lange*. c. 1830.

191. STADT SCHAEßBURG.

Gravură în aramă, 16×11 cm. *L. Rohbock* delt. *G. M. Kurz* sculpt.

Dă vederea orașului Sighișoara cu întăriturile pe un deal. Face parte din albumul lui *G. G. Lange*.

195. FESTUNG UND DORF SCHURSCHIU.

C. 1835.

192. DOROBANTZ, DISTRICTS DE ROMANATZ-TIRGOVIST-SLATINA, D'APRÈS M. M. BOUQUET.

Zincografie 11,5×12 cm. în *Album Moldo-Valaque* „L'Illustration“ 6 décembre 1848, pag. 21.

Sunt trei dorobanți, luați după desenurile lui Bouquet. *Reproduceri*. Litografie 10×11 cm. Stab. lith. G. Vonnberg. Bukarest.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 755. — A XVIII 18.

193. DOROWANDEN. DISTRICT DELEORMAN (KLEINE WALLACHAI).

Cromolitografie 21×15,5 cm.

Sunt trei dorobanți — doi pe jos și unul călare — îmbrăcați olteneste. Pe cap au căciulă mică rotundă cu fundul roșu și cu un ciucur tot de culoare roșie, în față. Peste cămașe au un pieptar albastru cu roșu și peste pieptar o haină scurtă până la brâu, frumos lucrată cu găitane, cu mânecile desfăcute lăsând să se vadă mâneca largă a cămășii. Sunt încinși cu brâu, unde sunt înfipte pistoale și iatagane. Pantaloni împodobiți cu găitane roșii și albastre sunt lungi și dela genunchi până la călcâiu sunt mai larg și desfăcuți la spate — cât ține cisma. Un dorobant are o pușcă, unul un biciu. Lângă ei, în stânga, este o cruce și în dreapta un hoț în obezi. Desenul este făcut de căpitanul austriac *Carol Begenau*, vestit cartograf, care a făcut prin anii 1835—38 harta Olteniei și a Munteniei — numai porțiunea Dunării. — Cu această ocazie a luat după natură și pe acești dorobanți.

Dedesubtul cadrului este titlul de sus, numele autorului N. d. N. gez. V. Capt. C. Begenau, al litografului Lith. v. Schwabe, și al imprimeriei Druck. v. J. Wendland in Berlin, mai jos scrie Verlag v. Eigenth. V. F. Sala & Cie in Berlin.

B. A. R. Ist. milit.

194. DARABANTZ. [1835].

Cromolitografie 19×28 cm. [Bouquet].

Dorobant din părțile Târgoviștei, îmbrăcat cu o haină scurtă până la brâu, de postav roșcat cu două dungi vinete pe margini, la mâneci și la umăr. Este încins cu un brâu lat roșu și peste brâu o încingătoare îngustă de piele unde sunt înfipte două pistoale. Are pantaloni albi cu găitane în față, pe margini și la genunchi. Mai jos de genunchi panta-

Ionii se lărgesc foarte mult lăsând să se vadă numai vârful cismeii și are cusături mari punctate în formă de piramidă până în dreptul glesnei. Pe cap are căciulă mică rotundă, neagră cu un ciucur galben. Dorobanțul este în profil spre dreapta, cu mâna dreaptă la brâu și cu stânga rezemat de o pușcă. Dedesubtul gravurii este titlul de sus.

B. A. R. Tipuri și costume. No. inv. 883. — B XXVI 10.

195. DOROBANTZ. (DISTRICT DE SLATINA).

Cromolitografie 24×31 cm.

Dorobanț îmbrăcat cu o manta lungă de culoare neagră, care se încheie la piept printr'un șnur, pe margini are două dungi roșii, de asemenea și gulerul mantalei are pe margini câte o dungă roșie. Este încins cu un brâu, unde sunt înfipte două pistoale și un hanger. Peste manta are un ilic scurt, frumos împodobit cu găitane de culoare roșie, galbenă și albastru deschis. Pe cap are o căciulă mică rotundă de culoare neagră, cu fundul de postav galben, în dreapta un ciucur mare galben îi cade în față. Dorobanțul este în picioare, în față, cu mâna dreaptă pe hanger și cu stânga în buzunarul mantalei. În picioare are cisme. În fund se vede o biserică. Este foarte bine executat.

Face parte din colecția *Galerie Royale de Costumes. Costume Valaque* pl. 9. Dedesubtul cadrului este titlul de sus, numele pictorului *M. Bouquet* pinxt, Imp. *D'Aubert & Cie; Janet Lange* lith.

B. A. R. Tipuri și costume. No. inv. 882. — B XXVI 9.

196. DOROBANTZ. (DISTRICT DE ROMANATZ.) [1835].

Cromolitografie 24×30,5 cm.

Dorobanț în picioare, văzut din spate, în fața lui o biserică. Imbrăcat cu o haină scurtă cu mâneci, deasupra are un cojocel scurt cu blană la gât și cu mânecile desfăcute. Cât ține spatele cojocul este foarte frumos înflorit cu linii în formă de liră, cu albastru, galben și roșu. Mânecile cojocelului sunt făcute din postav negru împodobit cu 2 romburi de culoare albastră, galbenă și roșie. Ele sunt astfel făcute că se pot prinde la mână să acopere haina, sau cad la spate formând o podoabă foarte plăcută la vedere. Este încins cu un brâu roșu, unde este înfipt un hanger și un pistol. Pantalonii sunt de lână albă cu găitane albastre, la genunchi este legat cu un șnur roșu împletit, care se învârteste în

jurul piciorului de patru ori, și în picioare are cisme scurte. Pe cap are căciulă rotundă cu un ciucur lung. Desenul este foarte bun. Face parte din colecția *Galerie Royale de Costumes. Costumes Valaque* pl. 2. Dedesubtul cadrului este titlul de sus, numele pictorului *M. Bouquet* pinxt, al imprimeriei *Imp. D'Aubert & Cie.* și al litografului *Janet Lange* lith.

B. A. R. Tipuri și Costume. No. inv. 885. — B XXVI 12.

Reproduceri. a) Aceiași poziție a dorobanțului, numai că nu este biserica, făcută de *L. Guerdet*. Face parte din colecția *Muzée de Costumes* No. 204. *Turquie Egypte*. 44.

Cromolitografie 10×15 cm.

B. A. R. Tipuri și costume. No. inv. 3. — A I 3.

b) Acelaș dorobanț, însă văzut din față, făcut, de *L. Guerdet*. Face parte din colecția *Musée de Costumes* No. 187. *Turquie Egypte* No. 37.

Cromolitografie 10×15 cm.

B. A. R. Tipuri și costume. No. inv. 4. — A I 4.

c) Acelaș dorobanț ca la (a), dar într'o mișcare de atac, făcut de *E. Duverger*.

Cromolitografie 8,5×14 cm.

B. A. R. Tipuri și costume. No. inv. 884 — B XXVI 11.

1837.

197. INFANTERIE VALAQUE DÉFILANT AU PAS DE COURSE. BUKHAREST (VALACHIE) 16 JUILLET 1837.

Litografie ¹⁾ 34×18,5 cm. *Raffet* 1837.

Soldați în plutoane de câte trei rânduri, în frunte cu ofițerii, defilează în fața ofițerilor superiori și a publicului. Soldații sunt îmbrăcați cu mantale lungi, cu pantaloni albi și în spate au ranițe. Pe cap au o chivără înaltă cu pampon și în fața chivării este vulturul muntean. Puștile le țin într'o mână parcă ar fi gata de atac.

Dedesubtul cadrului este titlul de sus, în stânga numele editorului *Gihaut frères*, Paris și în dreapta al imprimeriei *Auguste Bry*. Paris. Face parte din albumul lui *Anatole de Demidoff Voyage dans la Russie méridionale et la Crimée par la Hongrie, La Valachie et la Moldavie en 1837.* § Valachie pl. 17.

B. A. R. Ist. milit.

¹⁾ A făcut parte din colecția lui G. Sion.

1848—49.

198. UEBERFALL DES UNGARISCHEN LAGERS IN DER
BUKOWINA DURCH DIE K. K. TRUPPEN UNTER
OB: URBAN.

Gravură în aramă, colorată cu mâna, 26×17,5 cm.

Arată capturarea lagărului unguresc din Bucovina de către trupele colonelului austriac Urban, în anul 1848. În planul I este o încăierare între Unguri și Austriaci, în fund este lagărul cu corturile și niște munți. Dedesubtul cadrului este titlul de sus și în dreapta este scris *Wi: bey Ioh. Kratschmer, Neubau 154.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 421. — B IX 5.

199. DIE SCHLACHT BEI HERMANNSTADT DEN 13-ten
MÄRZ 1849.

Litografie, 32×22,5 cm.

Reprezintă o luptă a soldaților unguri, lângă Sibiiu, sub comanda generalului Bem; se văd trupe de cavalerie și artilerie ocupând poziție de luptă. În stânga este generalul Bem conducând operațiile de luptă și lângă el explozia unei bombe. Dedesubtul cadrului, în stânga este numele litografului *Lith. v. H. Gerhart neue Wieden Kettenbrückg No. 827 in Wien.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 437. — B IX 21.

200. DIE ERSTÜRMUNG VON HERRMANNSTADT DURCH
DIE K: RUSSISCHEN, UND K: K: ÖSTR. TRUPPEN
IM JULY 1849.

Gravură în aramă, colorată cu mâna, 26×17 cm.

Reprezintă atacul orașului Sibiiu și bombardarea lui de către trupele austriace în anul 1849 luna Iulie. Gravura este făcută la Viena la *A. Pyka.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 436. — B IX 20.

201. [LUPTA DELA SIBIIU ÎNTRE UNGURI ȘI AUSTRIACI
ÎN 1848 IANUARIE 21.]

Litografie 32,5×23,5 cm.

Scena reprezintă o luptă corp la corp între Unguri și Austriaci lângă Sibiiu. În fund se vede orașul, munți și o casă cu niște pomi. Gravura face parte din buletinul armatei XX. *Armee-Bulletin.*

Dedesubtul gravurii este numele editorului *Verlags Eigenth. v. J. Höfelich; Stadt Bazar No. 427, Vervielfältigung vorbehalten.*

Dedesubtul cadrului este o explicație asupra acestei lupte, în limba germană.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 583. — C XIII 9.

1852.

202. ALBUMUL OȘTIRII.

O broșură oblongă (29×21 cm.) Litografia lui *Bilz și Danielis* în București, 1852.

Broșura conține 13 planșe frumos colorate cu diferite costume ale armatei din Țara Românească (Muntenia), având și un mic istoric al fiecărei arme în parte. Deasupra titlului este vulturul cu crucea în cioc și cu o coroană pe cap, în ghiare ține sceptrul și o sabie, alături de o ramură de stejar și de laur. Dedesubt sunt steaguri, arme, chivăre, puști, săbii, tunuri, ghiulele, toate de ale armatei românești. Albumul conține următoarele planșe.

Foaia 2. *Șeful oștirii*, reprezentat prin doi ofițeri călări.

Planșa I. Stabul Domnesc (26×14,5 cm.)

Foaia 4. Muzica stabului (23×12 cm.) reprezentată prin 4 muzicanți, unul cu piculina, cornul, fligorn, fagot și tamburul major cu bățul lung caracteristic, pentru dirijarea muzicei. Toți au uniforme la fel, pieptul și mânecile pline de brandenburguri late, cari par niște pavăze. Au chivăre înalte cu vulturul în față și un pampon mic terminat cu o măciulie roșie.

Planșa II. Stabul Oștirei. (24,5×14 cm.). Trei ofițeri călări cu uniforme aproape la fel, șepcile sunt ca la amirali cu penaj colorat în roșu, galben și albastru. Altul are chivără de metal ascuțită cu vulturul în față.

Planșa III. Infanteria (22×15 cm.) reprezentată printr'un ofițer, stegar care are drapelul, subofițer soldat și un toboșar. Uniformele sunt aproape la fel, deosebire numai de grad. Steagul este în trei colori, roșu, galben și albastru, la galben este vulturul și la albastru o inițială *I. B.*, deasupra inițialei este o coroană și dedesubtul inițialei două ramuri încrucișate. Uniforma toboșarului este ca la muzica Stabului.

Planșa IV. Cavaleria (24×13 cm.) reprezentată printr'un ofițer și subofițer, cari sunt călări, și cu uniforme aproape la fel, deosebirea este numai bogăția brandenburgurilor și ciucurii dela centura ofițerului. Haina este scurtă până la brâu, prinsă cu nasturi de pantalon, de culoare albastră și cu o platoșe albă de postav la piept. Pe cap are o chivără rotundă cu vulturul în față și deasupra un pedestal rombic de culoare roșie.

Planșa V. Artileria (82×13,5 cm.) Tun de bronz cu niște roate greoaie, având șase cai, înainte sunt doi călăreți și în

urma tunului este o căruță cu două roate trasă de trei cai. Soldații, cari sunt lângă tunuri, au uniforma albastră, pe cap chivăre ascuțite cu penaj bogat și sunt încinși cu săbii scurte.

Planșa VI. Pompierii (18×13,5) reprezentați printr'un ofițer, subofițer, soldat și gornist. Uniformele se aseamănă, numai gradul le diferențiază, ele au formă de frac și sunt de culoare albastră, cu roșu la guler, la mâneci și în față. Pe cap au casca de pompier. Uniforma gornistului este ca la muzica Stabului. Subofițerul are sabia și pușcă, iar soldatul numai pușcă.

Planșa VII. Salupele canoniere (17×12,5 cm.). Un ofițer, subofițer și un soldat. Uniformele se aseamănă, sunt de culoare albastră și pe cap au o chivără în formă de trunchiu de con, cu vulturul în față. Ofițerul are sabie, subofițerul pușcă și soldatul o ramă de vâslit.

Salupele canoniere au fost înființate în anul 1845 de George Bibescu și erau la Brăila, Gura Ialomiței. Turnu și Calafat.

Planșa VIII. Școala ostășască (14×11 cm.). Ofițer, subofițer, soldat. Ofițerul este cu chivără de metal ascuțită cu vulturul muntean în față și cu penaj alb, soldatul și subofițerul au chivăre în formă de trunchiu de con, cu un pampon mic de culoare roșie, iar în față o ghirlandă de frunze de stejar cu inițiale *I. B.*

Planșa IX. Grănicerii (16,5×12 cm.) Grăniceri de munte și de Dunăre (ofițeri și soldați) ofițerii au haină lungă, epoleți, chivără trunchiată cu vulturul în față și un mic pampon. Ofițerii de grăniceri de munte au epoleți și vipușca verde, pe când cei de Dunăre le au roșii. Soldații au haine lungi, căciulă mică rotundă cu un ciucur la dreapta, în picioare au opinci și călțuni până la genunchi, înfășurați cu curele. Colorile distinctive le au ca și ofițerii.

Planșa X. Dorobanții Poliției (25×16,5 cm.) ofițer, subofițer și soldat, cari au uniformă asemănătoare, deosebite numai epoleții. Haina și pantalonii sunt de culoare albastră cu vipușcă roșie, pe cap au căciuli mici rotunde cu blană pe la margini și fundul de postav roșu cu linii albe. Soldatul este îmbrăcat la fel, numai căciula este simplă și în mână are o sulită cu un steag mic de culoare roșie și spintecat.

Planșa XI. Dorobanții de Județe. (25,5×12,5 cm.). Ofițer, subofițer și soldat toți călări. Uniforma asemănătoare cu a dorobanților de poliție, numai că vipușca uniformei este verde și fundul căciulii asemenea verde, subofițerul are o pușcă cu baionetă în mână și soldatul o are pe spate.

1854.

203. SCHLACHT BEI CETATE / AM 7-T JÄNNER 1854¹⁾.

Litografie 21,5×15,5 cm.

Arată o luptă între infanteria turcească și cea rusească în satul Cetate.

Dedesubtul cadrului este titlul de sus, în dreapta numele litografului *Lith. v. C. Lancedelli* și în stânga al tipografiei *Gedr. bei M. Baecker*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 6. — A I 6.

204. DAS GROSSE GEFECHT BEI CZETATE
(AM 6 JÄNNER 1854)

Litografie 26,5×19,5 cm.

Scena reprezintă o luptă între Turci și Ruși pe străzile satului Cetate. Infanteria și artileria turcească atacă și împușcă de prin case pe Ruși, cari merg la atac. În dreapta și în stânga sunt case și un turn de biserică. Dedesubtul cadrului este titlul de sus și în stânga este numele editorului *H. Gerhart, Wien*. În dreapta gravurii este numele desenatorului *Albrecht*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 429. — B IX 13.

205. SCHLACHT BEI GIURGEVO.

Cromolitografie 31,5×22 cm.

Reprezintă o luptă între cavaleria turcească și infanteria rusească, unde Rușii sunt bătuți. Dedesubtul cadrului este numele editorului *A. Joh. Schonberg*, mai jos titlul și o însemnare asupra acestei lupte.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 434. — B IX 18.

206. TREFFEN BEI GIURGEVO AM 7 JULY 1854.

Litografie 22×16 cm.

Scena reprezintă o luptă între Turci și Ruși la Giurgiu, în fund se vede Dunărea și câteva bărci cu soldați și tunuri. Dedesubtul cadrului este titlul, în stânga numele litografului *Lith. v. C. Lancedelli* și în dreapta al tipografului *Gedr. bei M. Baecker*.

Gravura face parte dintr'un album. pl. XVIII.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 16. — A I 16.

207. COMBAT DE GIOURGEVO²⁾.

Gravură în aramă, 15,2×10,2 cm.

Reprezintă o debarcare a Turcilor la malul Dunării, lângă

¹⁾ A făcut parte din colecția d-lui G. Sion.

²⁾ A făcut parte din colecția d-lui G. Sion.

Giurgiu 1854, unde se dă o luptă la baionetă cu Rușii. Rușii sunt bătuți și siliți să fugă lăsând în părăsire tunurile. Gravura este foarte bine executată. Dedesubtul cadrului este titlul de sus, în stânga numele desenatorului *Philippoteaux del.* și în dreapta al gravorului *Barrard sc.* Gravura a făcut parte dintr-o serie de stampe apărute în acel timp, publicată de *Dufour, Mudat et Boulanger* și imprimată la *Imp. Pernel. r. de l'Ecole de Med.-ne 80. Paris.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 17. — A I 17.

208. RETRAITE DES RUSSSES DE GIURGEWO. THE RETREAT OF THE RUSSIANS FROM GIURGEWO.

Cromolitografie 28×17 cm.

Reprezintă retragerea Rușilor dela Giurgiu, după ce au fost bătuți de Turci, Francezi și Englezi, fiind siliți să se retragă în Crimeia. Se vede retragerea în grabă a cavaleriei, artileriei și infanteriei pe un timp foarte urât.

Jos în stânga, în interiorul gravurii, este numele litografului *A. Adam.* Dedesubtul cadrului este titlul de sus, și în dreapta imperia *Imp. Lemercier, Paris.* Gravura este foarte bine executată și face parte din colecția *Episodes de la guerre d'Orient.* pl. 24.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 526. — B XI 23.

209. MORT D'ISMAIL PACHA à KALAFAT. DEATH OF ISMAIL PACHA AT KALAFAT.

Cromolitografie, 27,5×16,5 cm.

Este o luptă sângeroasă corp la corp între Ruși și Turci, unde Rușii sunt bătuți. În planul I, în mijlocul soldaților săi, la un atac, Ismail Pașa cade de pe cal, lovit de un glonț. În planul II cavaleria turcească merge la atac, în fund se vede orașul Calafat. Dedesubtul cadrului este titlul de sus, în stânga este numele litografului *A. Adam lith.,* iar în dreapta al imprimeriei *Imp. Lemercier, Paris.* Gravura este foarte bine executată și face parte din colecția *Épisodes de la guerre d'Orient.* pl. 20.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 522. — B XI 19.

210. SORTIE DE LA CAVALERIE TURQUE DE KALAFAT, VIS-A-VIS DE WIDDIN. A SORTIE OF THE TURKISH CAVALRY FROM KALAFAT, OPPOSITE WIDDIN.

Cromolitografie, 27,5×16 cm.

Arată o trupă de cavalerie ieșind din Calafat și mergând în timpul nopții dealungul Dunării în patrulare. În fund se

vede Dunărea și cetatea Vidin. În stânga pe un deal o casă, unde este postul de observație turcesc, în dreapta alt deal. Dedesubtul cadrului este titlul de sus, în stânga numele litografului *Max. Beeger* și în dreapta al imprimeriei *Imp. de Jacomme et C-tie r. Meslay, 61, Paris.*

Execuția este foarte bună și face parte din colecția *Épisodes de la guerre d'Orient*. pl. 3.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 506. — B XI 3.

211. LE CANON D'ALARME à KALAFAT. THE ALARM GUN KALAFAT'S.

Cromolitografie, 27×16 cm.

Reprezintă pe un dig de pe malul Dunării un post de soldați turci în două grupuri, unii se încălzesc la foc, alții stau de vorbă și lângă ei un tun pe un postament. În fund se vede Dunărea și Vidinul. Această scenă este luată noaptea. Dedesubtul cadrului este titlul de sus, în partea stângă este numele litografului *Lith. par Max: Beeger*, și în dreapta al imprimeriei *Imp. de Jacomme et Cie r. Meslay, 61, Paris.* Gravura este foarte bine executată și face parte din colecția *Épisodes de la guerre d'Orient*. pl. 11.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 514. — B XI 11.

212. HAUPTANGRIFF DER RUSSEN AUF DIE VORWERKE KALAFAT'S.

Litografie, 26×21 cm.

Este o luptă sângeroasă între Ruși și Turci la o întăritură dela Calafat, întărită cu palisade, unde Rușii sunt bătuți, 1853. Jos, în interiorul cadrului, este numele desenatorului *Albrecht* și dedesubtul cadrului titlul de sus și numele editorului *H. Gerhart*. Viena.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 448. — B IX 32.

213. ANGRIF DER RUSSEN BEI DER FESTUNG KALAFAT.

Cromolitografie. 38×25,5 cm. *G. N. Renner in Nürnberg*. No. 240.

Gravura reprezintă, pe o câmpie, o luptă corp la corp între infanteria rusească și cea turcească, lângă Calafat în 1853. În fund artileriile se bombardează una pe alta. Dedesubtul gravurii este titlul și explicația luptei în limba germană. Gravura face parte dintr-o serie de stampe apărute în acel timp (1853—54) *Krieg der Russen mit den Türken*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 594. — C XIII 20.

214. GEFECHT BEI KALARASCH.

Cromolitografie, 39×26,5 cm.

Gravura reprezintă o luptă corp la corp între Ruși și Turci, în planul II artileria turcească bombardează satul Călărași, pe care îl aprinde. Pe Dunăre sunt trei vapoare turcești, iar pe câmpul de luptă se văd tunuri și care cu provizii. În această luptă, Rușii erau comandați de generalul Krulew, Principele de Warschau și generalul Boguschewski. Dedesubtul cadrului este numele editorului *G. N. Renner in Nürnberg No. 240*, explicația acestei lupte în limba germană și titlul de sus. Face parte din colecția *Krieg der Russen mit den Türken* apărută în 1853—54.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 595. — C XIII 21.

215. SCHLACHT BEI OLTENITZA. 23. OCTOBER (4 NOVEMBER) 1853.

Cromolitografie, 33,5×24,5 cm.

Reprezintă un asalt al Rușilor, sub comanda generalului Dannenberg, contra unei întărituri turcești, care are în față palisade. La acest asalt Rușii au fost decimați. Dedesubtul cadrului este titlul și o mică notiță asupra acestui asalt. Gravura face parte din colecția *Skizzen a. d. Russ. Türk. Krieg. — Druck von E. Sieger. Herausg. v. M. Trentsensky in Wien. Bl. 1.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 601. — C XIII 27.

216. ERSTE GROSSE SCHLACHT BEI OLTENITZA AN DER DONAU, AM 4 NOVEMBER 1853.

Cromolitografie, 33,5×23,5 cm.

Gravura reprezintă o luptă la Oltenița, pe malul Dunării, între Ruși și Turci; pe Dunăre se văd și corăbii. Dedesubtul cadrului este titlul și explicația în limba germană asupra acestei lupte. Gravura face parte din colecția *Krieg der Russen mit den Türken*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 600. — C XIII 26.

217. DIE SCHLACHT BEI OLTENITZA, DEN 4-ten NOVEMBER 1853.

Litografie 25,5×20,5 cm.

Gravura reprezintă o luptă corp la corp între Ruși și Turci, pe câmpul de luptă se văd tunuri, ghiulele și de pe un

deal artileria rusească bombardează o cetate — probabil vrea să arate Oltenița sau Turtucaia. — Dedesubtul cadrului este titlul și în dreapta numele litografului *H. Gerhart. Wien.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 453. — B IX 37.

Tot relativ la luptele dela Oltenița, Rușii au publicat o mulțime de litografii cu episoade din aceste lupte pentru popularizare: un post de observație, un atac al infanteriei, o ambulanță, bateria 5 de artilerie ușoară, etc. Toate litografiile sunt foarte bine redată. Mărimea litografiilor 35×41; 33×40 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 602—608. — C XIII 28—34.

218. SCHLACHT BEI OLTENITZA / DEN 4-ten NOVEMBER
1853.

Litografie, 22×16 cm.

Reprezintă o luptă înverșunată corp la corp între infanteria rusească și cea turcească, unde Rușii sunt învinși. În fund se vede Dunărea și peste Dunăre un oraș turcesc. Pe câmpul de luptă sunt tunuri și puști. Dedesubtul gravurii este titlul, în dreapta numele tipografului *Gedr. bei M. Bäcker* și în stânga numele litografului *Lith. v. C. Lanzedelli.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 454. — B IX 38.

219. DÉFENSE DE SILISTRIE. DEFENCE OF SILISTRIA.

Cromolitografie, 27,5×16 cm.

Reprezintă un atac al Rușilor contra fortificațiilor Silistriei, unde Turcii depun o rezistență îndârjită. În planul I se vede rezistența infanteriei turcești contra atacurilor rusești, cum și un fort deasupra căruia fâlfăie steagul verde cu semiluna. În planul II se văd soldații și un fort. Dedesubtul cadrului este titlul de sus, în stânga este numele litografului *A. Adam* și în dreapta al imprimeriei și al editorilor, *Imp. Lemerancier, Paris. Bulla Frères et Jouy Editeurs.* Gravura este foarte bine executată. Face parte din colecția *Épisodes de la guerre d'Orient.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 524. — B XI 21.

220. DER STURM AUF SILISTRIA.

Cromolitografie, 35×25,5 cm.

Scena reprezintă în planul I o luptă între Ruși și Turci lângă întăriturile Silistriei, în anul 1854. În planul II infanteria turcească merge la atac, în dreapta sunt întăriturile cetă-

ții și în stânga o explozie aruncă în aer tunuri și soldați. Dedesubtul cadrului, în stânga, este numele litografului *Geg. u. lith. v. Benseler* și în dreapta al editorului *Druck u. Verlag v. A. Felgner in Berlin*. Mai jos este titlul de sus și următoarea notiță: *Am 19-ten Mai 1854 versuchten die Russen einen Sturmangriff auf die Festung, sie wurden aber durch Sprengung einer Mine und einen Ausfall der Türken zurückgeschlagen, und verloren an Todten und Verwundeten 1250 Mann.*

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 612. — C XIII 38.

221. DIE VERTHEIDIGUNG VON SILISTRIA.

Litografie, 25,5×19,5 cm.

Reprezintă asaltul Rușilor contra cetății Silistra în 1853, ocupată și apărată de Turci. Infanteria rusească se urcă cu scări pe ziduri, dar este respinsă. În stânga o explozie și mulți soldați ruși aruncați în aer. Dedesubtul cadrului este titlul de sus și în stânga numele editorului *Druck. u. Verlag b. H. Gerhart, wie den Kettenbrückgasse No. 827. Wien*. Jos în interiorul gravurii este numele desenatorului *Albrecht*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 470. — B IX 54.

222. BELAGERUNG VON SILISTRIA.

Litografie, 21,5×15,5 cm.

Reprezintă un asalt al cetății Silistra în 1854 de către Ruși, unde Turcii se apără. În stânga, pe un deal din fața Silistrei, artileria rusească bombardează cetatea și infanteria înaintează la atac. Dedesubtul cadrului este titlul de sus și în dreapta numele editorului *C. Lancledelli. Wien*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 471. — B IX 55.

a) Belagerung von Silistria.

Litografie, 21,5×15,5 cm.

O variantă a gravurii de sus. dealul cu artileria lipsește și este ocupat de o explozie. Acțiunea este aceeași. *Lit. v. Lancledelli. Gedr. bei M. Bäcker*. Face parte dintr'o colecție apărută în acel timp. pl. XIII.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 472. — B IX 56.

223. PASSAGE DU DANUBE À TURTUKAI. LES TROUPES RUSSES SONT CULBUTÉES PAR L'ARTILLERIE TURQUE. PASSAGE OF THE DANUBE AT TURTUKAI. THE RUSSIAN TROOPS DEFEATED BY THE TURKISH ARTILLERY.

Cromolitografie 28×17 cm.

Rușii voind să treacă Dunărea pe la Turtucaia în 1853, s'a

dat o luptă corp la corp cu Turcii, unde Rușii au fost respinși. Gravura reprezintă momentul de luptă corp la corp.

În interiorul gravurii, în dreapta, este numele litografului A. Adam. Dedesubtul cadrului este titlul de sus și în dreapta *Imp. Lemer cier. Paris*. Gravura este foarte bine executată și face parte din colecția *Episodes de la guerre d'Orient*. pl. 23.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 525. — B XI 22.

224. DOROBANT VALAQUE DES VILLAGES.

Gravură în aramă, 16 × 25,5 cm. *Valerio*, 1855. *Imp. A. Pierron et Delatre. Paris*.

Soldat în profil spre dreapta. Este îmbrăcat cu o cămașe, încins cu un brâu, unde sunt înfipite pistoale și o sabie încovoiată. Peste cămașe are un ilic scurt până la brâu, frumos împodobit. Pe spate are pușca. Pantalonii îi are cu găitane și în picioare are cisme mai jos de genunchi. El este în fața unui han, unde sunt alți trei dorobanți și trei cai. Face parte din albumul lui *Théodore Vaerio* „Costumes de la Hongrie et des Provinces Danubiennes, Dalmatie, Monténégro, Croatie, Slavonie, Frontières militaires. Dessinés d'après nature & gravés à l'eau-forte par Théodore Valerio, avec une notice par Henri Vuagneux”. Paris 1855. §§ Les populations des Provinces Danubienne en 1854. pl. XII.

1855.

225. CĂLĂREȚ MĂRGINEAN DELA SOROKA DIN VEACUL AL 19. ÎN MOLDAVIA.

Cromolitografie, 18 × 23 cm. [A. Asaki] Yassy Inst. de l'Abeille 1855.

Soldat călare îmbrăcat cu manta lungă de culoare albastră și cu mânecarul desfăcut. Pe spate sunt încrucișate pușca și sulija cu un steguleț în două colori, roșu și albastru; de obline atârnă o sabie întoarsă. În picioare are cisme scurte. pe cap căciulă înaltă rotundă cu fundul de postav roșu și cu un ciucur lăsat spre stânga.

Face parte dintr'un album de Asaki.

226. JANDARM CĂLARE ÎN MOLDOVA.

Cromolitografie, 18 × 23 cm. [A. Asaki] Yassy Inst. de l'Abeille 1855.

Are uniformă albastră deschisă, la guler o bandă albă.

epoleți și brandenburguri toți albi. Pe cap are cască de metal ascuțită fără penaj.

Face parte dintr'un album de Asaki.

227. LÂNCIER DE CAVALERIE ÎN MOLDOVA.

Cromolitografie, 18×23 cm. [A. Asaki] Yassy. Inst. de l'A-beille 1855.

Soldat călare, în mână dreaptă are sulită cu un steguleț roșu și albastru. Uniforma este foarte bogată și colorată. Haina este scurtă până la brâu, prinsă cu nasturi de pantaloni, de culoare albastră și cu pieptul de postav roșu. Peste piept este o bandă lată albă, de care atârna pușca. Pantalonii au vipușcă lată de culoare roșie. Pe cap are o chivără înaltă cu penaj în față și cu fundul înalt, în patru colțuri și de culoare roșie.

Face parte dintr'un album de Asaki.

228. SOLDAT DE INFANTERIE A MILIȚIEI ÎN MOLDOVA.

Cromolitografie, 18×21,5 cm. [A. Asaki] Yassy. Inst. de l'A-beille 1855.

Este în uniformă de culoare albastră-deschisă, la guler, la mâneci și la umăr are postav roșu; pantaloni lungi cu vipușcă roșie. Incins cu o sabie scurtă și cu baionetă. Pe cap are cască de metal cu penaj, în față are marca Moldovei (cap de bou). Soldatul stă rezemat de pușcă pe malul unei ape.

Face parte dintr'un album de Asaki.

1856.

229. CAROUSEL DER K. K. TRUPPEN DER CAVALLERIE BRIGADE DES HERNN GENERALMAJORS Br. GABLENZ. ZU EHREN S-r EXCELLENZ DES HERRN TRUPPEN-COMMAN- DANTEN IN DER MOLDAU, FELDMARSCHAL-LIEUTENANT ALFRED GRAF PAAR. [1856]

Litografie, 56,5×26,5 cm.

În timpul războiului crimeic, 1853, trupele rusești plecând din Moldova, trupele austriace au ocupat Principatele Române. În anul 1854, la marginea orașului Iași, pe un câmp, s'a dat o serbare militară austriacă — un fei de turnois — între ofițerii austriaci, unde a asistat foarte multă lume, ofițeri, bărbați, femei.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 597. — C XIII 23.

1859.

230. UNIFORME MILITARE ROMÂNEȘTI DIN 1859.

Un caiet (24,5×34,5 cm.) cu șase foi manuscrite cu desene, arătând uniforma militară și reproducând tunici, mantale, mâneci, șepci, pantaloni, nasturi și epoleți. Se dă și vederea a doi infanteriști și a unui ofițer. Toate desenele sunt colorate.

B. A. R. Originale.

1873.

231. COSTIESCU (Lt. Colonel A.) și FĂLCOIANU (Maior Alexandru).

Albumul armatei române. 1 volum oblong (45,5×30 cm.) Stab. lith. M. B. Baer, București, 1873.

În primele 19 pagini dela început face un scurt rezumat asupra organizării armatei române, dela întemeierea Principatelor române până la 1873. Restul sunt reproduceri de soldați, din 1873, având câte o mică explicare la fiecare armă în parte. Reproduserile sunt următoarele: Statul major general (2 reproduceri), Statul major domnesc (1), intendența (1), serviciul sanitar (2), trenarii (1), geniu (1), artileria (4), infanteria (2), vânătorii (1), cavaleria (2), jandarmii călări (1), jandarmii pedestri (1), pompierii (1), flotila (1), școala militară (1). *Armata teritorială*: călărașii (1), dorobanții (1), miliția și garda orășenească (2).

232. ARMATA ROMÂNĂ, 1873.

Cromolitografie, 87,5×55 cm. Lucrat în colaborare de C. Szathmari și căpitanul D. Gherghe.

Se arată diferite tipuri militare din anul 1873, dela soldat până la general și dela diferite arme: se dau și două steaguri, unul de infanterie și altul de roșiori. În mijlocul lor se află Domnitorul Carol I.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 827. — D XX 17 și colecția de tablouri.

1877—78.

233. DOAMNE ROMÂNE IMBRĂCATE CA SURORI DE CARITATE PENTRU ÎNGRIJIREA RĂNIȚILOR DIN RĂSBOIUL 1877, ÎN AMBULANȚELE DE LĂNGĂ BUCUREȘTI.

Fotografie 17,5×12 cm.

Grup de 35 de persoane: Maria N. Cesianu, Ana Odobescu, Alexandrina General Manu, Prințesa Alexandrina Ghica, Dr. Stoicescu, Elena Otteteleşanu, Mareșal George Filipescu,

Dadu Filipescu, Prințesa Zoe Sc. Ghica, Maria Filipescu, Elena Costin Catargi, Natalia Sutz, Maria Mihai Sutz, Coralia P. Sevescu, Olga Rhetoridi, Maria Lahovary, Maria Bibescu, Olga Mavrogheni, Ana Maioreescu, Eliza Ghica, Natalia Filipescu, Zoe D. Sturdza, Elena C. Cornescu, Maria Catargi, Dr. Gluk, D-na Diamandescu, Maria Brătianu, (n. Butculescu), Dr. Rădulescu, Dr. Râmniceanu. Afară de aceste persoane mai sunt câți-va doctori români, surori de caritate din Berlin și alte persoane.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 481. — B X 3.

234. ARTILERIA ROMÂNĂ, 1877.

Fotografie 22×11 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 485. — B X 7.

235. POD DE PONTOANE PESTE DUNĂRE, 1877.

Fotografie 23×14 cm.

Pod în lucru, făcut de soldații români.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 486. — B X 8.

236. SERVICIUL SANITAR ROMÂN, 1877—78. CORPUL II DE ARMATĂ. AMBULANȚA CORPULUI DE ARMATĂ. SECȚIA I.

4 fotografii. c. 23×17 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 113—115, 117. — A III 24—26, 28.

237. SOLDAȚI ROMÂNI PONTONIERI LA DUNĂRE, 1877.

Fotogr. 23×14 cm.

Arată cum soldații români fac podul peste Dunăre.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 116. — A III 27.

238. PARC DE ARTILERIE ROMÂNEASCĂ, 1877—78.

Fotografie 25×8,5 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 119. — A III 30.

239. AMBULANȚĂ ROMÂNEASCĂ, 1877—78.

Fot. 13×10 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 120. — A III 31.

240. COMPANIE DE DOROBANȚI ÎN MARȘ, 1877.

Fotogr. 24×18 cm. B. A. R. No. inv. 122. — A III 33.

241. ESCADRON DE CĂLĂRAȘI PE CÂMPUL CALAFATULUI 1877.

Fotogr. 24×18 cm. B. A. R. No. inv. 123. — A III 34.

242. BIVUAC DE SOLDAȚI ROMÂNI (VÂNĂTORI), 1877.

Fot. 24×11,5 cm. B. A. R. No. inv. 124—125. — A III 35—36.

243. UN FURGON DE ARTILERIE LA CALAFAT, 1877.

Fot. 25×12 cm. B. A. R. No. inv. 126. — A III 37.

244. FARMACIA REGIMENT. IV DE ARTILERIE, 1877.

Fot. *B. Brand.* Iassy, 18,5×12 cm. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 109—110. — A III 20—21.

245. EXERCİȚIU CU TARGA SANITARILOR (BUCUREȘTI)
1877.

Fot. 23,5×14 cm. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 111. — A III 22.

246. COMPANIA SANITARĂ, 1877—78. ORAȘUL BUCUREȘTI.

Fot. 23×12 cm. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 112. — A III 23.

247. FURGON DE ARTILERIE 1877.

Fot. 23,5×11 cm. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 488. — B X 10.

248. TRUPĂ DE INFANTERIE ROMÂNEASCĂ (VÂNĂTORI)
1877.

Fot. 22,5×11,5 cm.

Trupa este aliniată în repauz și cu puști.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 490. — B X 12.

249. UN BIVUAC DE CAVALERIE ROMÂNEASCĂ, 1877.

Fot. 22,5×8 cm. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 492. — B X 13.

250. CAVALERIA ROMÂNĂ ÎN MARȘ, 1877.

Fot. 23,5×13,5 cm. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 492. — B X 14.

251. SERVICIUL SANITAR ROMÂN, 1877.

Fot. 23,5×16 cm.

Arată un cort, o căruță și toate cele trebuincioase.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 493. — B X 15.

252. REVISTA ARMATEI ROMÂNE ÎNAINTE DE A PLECA
ÎN RĂȘBOIU, 1877.

Fot. 40×11,5 cm. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 497. — B X 19.

253. SPITAL PENTRU CĂUTAREA RĂNIȚILOR ; O VEDERE
PESTE DRUM DE AZILUL ELENA DOAMNA IN BUCUREȘTI,
1877.

Fotogr. *Franz Mándy*, București, 41×19 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 623. — C XIV 9.

254. BATERIA „MIRCEA“ LA CALAFAT, 1877.

Fotogr. 25×17 cm.

Un tun de calibru mare în poziție de tragere, lângă el
servanții; pe terasament un ofițer dirijează tragerea.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 616. — C XIV 2.

255. VEDEREA PODULUI DE PESTE DUNĂRE, 1877—78.

Fotografie, 27×19 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 106. — A III 17.

256. BATERIE RUSEASCĂ LA CALAFAT, 1877.

Fotografie 23×11 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 489. — B X 11.

257. REȘEDINȚA MARELUI DUCE NICOLAE LA PLOEȘTI,
1877.

Fotografie, *Franz Duschek*, București, 16,5×11 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 214. — A V 12.

258. SOSIREA ȚARULUI IN GARA PLOEȘTI. 1877.

Fot. 23,5×13 cm. B. A. R. No. inv. 102. — A III 13.

259. REȘEDINȚA SUITEI IMPERIALE LA PLOEȘTI IN A-
NUL 1877. (CASA ISTRATE NEGULESCU).

Fotografie, *F. Duschek*. București, 18,5×12 cm.

B. A. R. No. inv. 101. — A III 12.

260. GARA DIN PLOEȘTI LA SOSIREA ȚARULUI ALEXAN-
DRU II, 1877.

Fotografie, *F. Duschek*. București, 17,5×10 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 98. — A III 9.

261. REȘEDINȚA MARELUI DUCE NICOLAE LA PLOEȘTI,
1877.

Fot. *F. Duschek*. București, 17,5×11,5 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 99. — A III 10.

262. CASA IN CARE A LOCUIT MARELE DUCE NICOLAE
NICOLAEVICI LA PLOEȘTI, 1877.

Fot. *F. Duschek*. București, 17,5×12 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 100. — A III 11.

263. INTERIORUL CASELOR ISTRATE NEGULESCU DIN
PLOEȘTI UNDE A LOCUIT ȚARUL RUSIEI, ALEXANDRU II,
1877.

Fotogr. *Fr. Duschek*. București, 12×19 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 211. — A V 9.

264. INTERIORUL CASEI ISTRATE NEGULESCU, UNDE A
LOCUIT ȚARUL RUSIEI, 1877.

Fotografie, *Fr. Duschek*. București, 11,5×17 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 212. — A V 10.

265. SCARA CASELOR ISTRATE NEGULESCU DIN PLOEȘTI
UNDE A LOCUIT ȚARUL RUSIEI, 1877.

Fotografie, *Franz Duschek*. București, 12,5×17 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 213. — A V 11.

266. CASA ISTRATE NEGULESCU DIN PLOEȘTI, UNDE A
LOCUIT ȚARUL RUSIEI 1877.

Fotografie, 16,5×13 cm. Publicul așteaptă pe Țar când iese
în oraș.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 209. — A V 7.

267. CASA ISTRATE NEGULESCU DIN PLOEȘTI, UNDE A
LOCUIT ȚARUL RUSIEI 1877.

Fotografie, *Franz Duschek*. București, 13,5×9,5 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 210. — A V 8.

268. BATERIE RUSEASCĂ LA SATUL CORABIA, 1877.

Fotografie, *Franz Duschek*. București, 24×13 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 219. — A V 17.

269. ARTILERIE RUSĂ LA DUNĂRE, 1877.

Fotogr. *Franz Duschek*. București, 26×14 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 220. — A V 18.

270. ARTILERIE RUSĂ LA DUNĂRE, 1877.

2 fotogr. *Franz Duschek*, București, 22,5×11; 27×12 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 221—222. — A V 19—20.

271. ARMATA RUSĂ LA DUNĂRE, 1877.

Fot. *Franz Duschek*. București, 18,5×12,5 cm.

Este o mică trupă de cavalerie.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 223. — A V 21.

272. ARMATA RUSĂ PE MALUL DUNĂRII, 1877.

Fot. *Franz Duschek*. București, 18,5×12,5 cm.

Este un grup de infanteriști Ruși.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 224. — A V 22.

273. PODUL DELA ZIMNICEA-ȘISTOV, 1877.

3 fot. *Franz Duschek*. București, 19×11,5 ; 19×10,5 ; 18,5×12 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 183, 186, 192. — A IV 43, 46, 52.

274. ARMATA RUSĂ LA DUNĂRE. 1877.

Fot. *Franz Duschek*. București, 18×11,5 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 185. — A IV 45.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

275. TRECEREA DUNĂRII DE RUȘI ÎNTRE ZIMNICEA-ȘISTOV 1877.

Fotografie, 19×12,5 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 184. — A IV 44.

276. ARTILERIE RUSĂ LA DUNĂRE. 1877.

Fotografie, 27×13,5 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 190. — IV 50.

277. DOMNITORUL CAROL I LA GORNI STUDEN. 1877.

a) La reședința Țarului Rusiei, la Gorni Studen (Bulgaria), afară, pe prispă, sunt Țarul Rusiei, Domnitorul Carol I, Marele Duce Nicolae, Marele Duce Alexe și Generalul Milutin. Toți stau în picioare, afară de Țar, care stă pe o bancă. Lângă el un câine în fața ușii. Fotografie 16,5×11 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 479. — B X 1.

b) Aceeași scenă, numai că în dreptul ușii stă în picioare Marele Duce Nicolae, lângă el Țarul, pe bancă, apoi Domnitorul Carol I, Generalul Milutin și alți ofițeri în picioare.

Fotografie 16,5×11 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 480. — B X 2.

c) Aceeași scenă, dar mai completă ca la b). Țarul Rusiei stă pe o bancă, în stânga lui în picioare este Marele Duce Nicolae, în dreapta Țarului sunt: Domnitorul Carol I al României, generalul Miluțin, Marele Duce Alexe, apoi un grup de ofițeri ruși, printre cari sunt: generalul Ignatief, Teodor Văcărescu, Constantin Blaremburg și prefectul Chirițescu. Domnitorul Carol I este în picioare, rezemat de sabie, cu chipiul alb în mâna stânga și cu decorații pe piept.

Fotografie, 18×11,5 cm. *Franz Duschek*, București.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 107. — A III 18.

278. OFIȚERI RUȘI ȘI ROMÂNI ÎN CURTEA REȘEDINȚEI
ȚARULUI LA GORNI STUDEN, 1877.

Fotogr. *Franz Duschek*. București, 18×12 cm.

Este partea dela poartă a grupului dela No. 277 c.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 177. — A IV 37.

279. REVISTA TRUPELOR ÎN PREZENȚA DOMNITORULUI
CAROL I, ȚARULUI RUSIEI, ALEXANDRU II, MARELUI
DUCE NICOLAE, PRINȚULUI DE BATENBERG ȘI ALȚII,
1877.

Fotogr. Serv. Sanitar al Armatei. București, 24×13 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 487. — B X 9.

280. SERVICIUL DIVIN FĂCUT ÎN PREZENȚA DOMNITORU-
LUI CAROL I AL ROMÂNIEI PE CÂMPIILE BULGARIEI,
1877.

Fotogr. Serviciul Sanitar al Armatei. București, 23×14 cm.

În față este o masă cu lumânări, și o cruce, în dreapta patru preoți. În fața mesei, Domnitorul Carol I cu ofițeri superiori, în stânga lui, generalul Davila.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 494. — B X 16.

281. TE DEUM PE CÂMPIILE BULGARIEI, 1877.

Fot. *Frantz Duschek*. București, 19×19,5 cm.

Sub umbrar se află Țarul Rusiei. Domnitorul Carol I și suita lor.

B. R. Ist. milit. No. inv. 182. — A IV 42.

282. ATACUL OPANESULUI. 28 NOEMVRIE 1877.

Heliogravură 32×15 cm. după o pictură de Grigorescu.

Infanteria și artileria română iau poziție de atac la Opamez contra Turcilor.

Grigoresco pinxt. Heliogr. *Dujardin*. Imp. ch. *Chardon aine*. Paris.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 634. — C XIV 20.

283. ALARMA. RAHOVA 9 NOEMVRIE 1877.

Heliotipie, 17×29,5 cm.

Un dorobanț cu pușca pe umăr dă alarma din goarnă, în fund se vede lagărul cu corturi și mișcarea din lagăr. *Grigoresco* pinxt. Heliotypie *J. Löwy*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 635. — C XIV 21.

284. CARTIERUL M. S. DOMNITORULUI CAROL I LA POIANA, 1877.

Fot. *Serviciul Sanitar al Armatei*. 25×19 cm.

Domnitorul Carol I împreună cu ofițeri pe pridvorul unei case dela Poiana (Oltenia), lângă el Ioan C. Brătianu, la scară doi jandarmi de gardă și patru ofițeri. Face parte dintr'o serie de fotografii apărute în 1877. *Armata Română. Souvenir din Războiul 1877—78*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 615. — C. XIV 1.

285. TRANSPORT DE PROVISIUNI ÎN BULGARIA, 1877.

Heliogravură 33×14 cm.

Sunt care trase de boi; păzite de călărași, pe un câmp plin de apă. Este după un tablou de Grigorescu.

Grigoresco pinxt. Heliogr. *Dujardin*. Imp. Ch. *Chardon aine*. Paris.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 627. — C XIV 13.

286. ȘARJA ESCADRONULUI DE CĂLĂRAȘI DE GORJ (DIN REG. 2) COMANDAT DE CĂPITANUL GEORGE LECA LA VADIN. 1877 OCTOMVRIE 18.

Fotografie, 36×18 cm. după tabloul pictorului *Obedeanu*, aflat în posesiunea Marchisei de Belloy.

Șarja s'a făcut contra Nizamilor turci adăpostiți între viile dela satul Vadin. În planul I se vede căpitanul George Leca pe un cal alb urmat de călărași, cari șarjează pe Turci, în planul II este Sergentul Major al escadronului ucis în luptă de un glonț¹⁾.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 502. — B X 24.

¹⁾ Relativ la biografia lui George Leca și asupra șarjei dela Vadin, vezi „Revista Literară” No. 34 din 10 Dec. 1899, pag. 540. Maiorul Gheorghe Leca de Colonel G. Boteanu.

287. SENTINELA.

Heliogravură, 17×30,5 cm.

Un dorobanț de pază cu pușca pe umăr. *Grigoresco* pinxt. Heliog. *Dujaardin*. Imp. ch. *Chardon aîné*. Paris.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 628. — C XIV 14.

288. SPIONU. VERBITZA 28 AUGUST 1877.

Heliotypie, 32,5×18 cm.

O luptă pe un câmp între un călăraș român și un călăreț turc, care trage cu revolverul, dar este isbit de sabia călărașului. În fund un călăraș vine în ajutor.

Heliotypie după o pictură de Grigorescu. *Grigoresco* pinxt. Heliotypie *I. Lăwy*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 629. — C XIV 15.

289. O VEDETĂ. RAHOVA 9 NOEMVRIE 1877.

Heliotypie 18,5×25 cm.

Un călăraș stă de pază, în fund alți doi. Este după o pictură de Grigorescu. *Grigoresco* pinxt. Heliotypie *J. Lăwy*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 630. — C XIV 16.

290. O RECUNOAȘTERE. VERBITZA 1877.

Heliotypie 32×32 cm. după o pictură de Grigorescu.

Într'un post de observație, doi călărași așteaptă pe celalt camarad. *Grigoresco* pinxt. Heliotypie *J. Lăwy*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 631. — C XIII 17.

291. LA SMÂRDAN. 12 IANUARIE 1878.

Heliotypie 32,5×20 cm. după o pictură de Grigorescu.

Este o luptă corp la corp între Români și Turci. *Grigoresco* pinxt. Heliotypie *J. Lăwy*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 632. — C XIV 18; D XX 5 (Fotografie cu iscălitura lui Grigorescu).

292. CORT DE OPERAȚIE LA GRIVIȚA. 1877.

Fotografie 25×13 cm.

În fața cortului, în mijlocul mai multor ofițeri medici, se vede generalul Dr. Davila.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 127. — A III 38.

293. THE SORTIE FROM PLEVNA. DECr. 10. 1877.

Fotografie, 33×22,5 cm. după o pictură, numele pictorului lipsește.

Reprezintă ieșirea Turcilor din Plevna sub comanda lui Osman Pașa și rănirea lui.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 496. — B X 18.

294. BOMBARDAREA VIDINULUI. 1877.

Fotografie¹⁾ *F. Mandy*. București 44×30 cm. după o pictură. Numele pictorului lipsește.

Domnitorul Carol I la Calafat, urcat pe o movilă lângă o baterie de tunuri, dă semnalul pentru bombardarea Vidinului. Aproape de el explodează o bombă, pe care o salută prin ridicarea chipiului spunând „Asta-i muzica ce-mi place”.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 618. — C XIV 4.

295. LUPTA DELA PLEVNA²⁾.

Fotografie 39×24 cm.

Arată luptele din jurul Plevnei. În stânga Domnitorul Carol cu Statul Major primește anunțarea capitulării Plevnei dela generalul Cerkez. În dreapta infanteria merge la atac, în fund luptă pe dealuri. Fotografia este luată de pe o pictură de *Iohn Schoenberg* 1878.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 617. — C XIV 3.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

296. CAPITULAREA PLEVNEI.

Fotografie, 29×20.5 cm., după o pictură.

Este o variantă a scenei de sus.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 129. — A III 40.

Ist. milit. No. inv. 811—817. — D XX 1—7.

297. CĂDEREA PLEVNEI. 28 NOEMVRIE 1877. DOMNITORUL CAROL I FELICITĂ PE OSMAN PAȘA PENTRU EROICA SA RESISTENȚĂ.

Fotografie, 45.5×27 cm., după o pictură de *Kaiser*. Scena arată momentul când Domnitorul Carol I felicită pe Osman

¹⁾ Mai este o fotografie a acestei scene, dar mai mică, 28×20 cm. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 128. — A III 39. O variantă a acestei scene, este tot o fotografie 30×20 cm., însă Domnitorul Carol nu își ridică chipiul la explozia bombei. B. A. R. Ist. milit. Mapa B.

²⁾ Asupra luptelor dela Plevna și capitularea lui Osman Pașa, mai sunt câteva litografii și cromolitografii 67×48 cm. dar nu sunt luate la fața locului, ci după alte tablouri.

Paşa, rănit şi stă în trăsură. În dreapta este suita Domnitorului şi dorobanţi, în stânga călăraşi.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 625,626. — C XIV 11, 12.

298. CĂPITAN ROMÂN INVALID DIN RĂSBOIUL 1877—78.

Fotografie, 17,5×23 cm. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 108. — A III 19.

299. RĂNIȚII DELA GRIVIȚA. 30 AUGUST 1877.

Fotografie, *Serviciul Sanitar al Armatei*. Bucurest. 23,5×10,5 cm.

Sunt răniți pe tărgi, în fața unui cort sanitar, la spatele lor sunt soldați sanitari, Dr. Davila și alți doctori.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 495. — B X 17; A XVIII, 22.

300. CADAVRE DE TURCI ÎN PLEVNA. 1877.

Fot. *F. Duschek*. Bucurest, 19×12,5 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 121. — A III 32.

301. PRIZONIERI TURCI MUNCIND ÎN GRĂDINA DELA COTROCENI 1877—78.

Fotografie, *F. Duschek*. Bucurest, 18,5×13,5 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 215. — A V 13.

302. DEFILAREA PRIMILOR PRIZONIERI DIN PLEVNA ÎNAINTEA A. S. R. CAROL I.

Heliogravură 31,5×15,5 cm., după o pictură de Grigorescu¹⁾. Domnitorul Carol I înconjurat de suita sa privește trecerea prizonierilor turci escortați de călărași. *Grigoresco* pinxt. *Heliog. Dujardin*. Imp. ch. *Chardon* ainé. Paris.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 633. — C XIV 19.

303. VEDEREA PLEVNEI. 1877—78.

3 fotografii [*Fr. Duschek*] 20×8,5 cm.; 19,5×10 cm.; 20×8,5 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 216—218. — A V 14—16.

304. HORĂ LA BIELA DUPĂ CĂDEREA PLEVNEI, 1877.

2 fotografii, *F. Duschek*, București, 17,5×12 cm.; 12×17,5 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 142—143. — A IV 2—3.

¹⁾ Este și o litografie, 23,5×9,5 cm. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 131. — A III 42.

305. ȘOSEAUA DIN PLEVNA SPRE SOFIA (LOCUL CEL
MARE DE LUPTĂ).

Fotografie, 23×17 cm. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 95. — A III 6.

306. CÂRCIUMA DELA VIDIN ÎN CARE A FOST ȚINUT PRISONIER (?) OSMAN PAȘA. (PARTEA DINAPOI).

2 fotografii¹⁾ 23×17 cm.

Cârciuma este așezată la malul râului Vid, în dreapta este șoseaua care merge spre Sofia, în fund dealurile.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 96—97. — A III 7—8.

307. CAPITULAREA PLEVNEI.

Fotografie, 44×30 cm., după o pictură.

Domnitorul Carol înconjurat de Statul Major conduce lupta la atacul Plevnei, în dreapta, batalioanele merg la atac. Generalul Cerchez anunță Domnitorului capitularea Plevnei.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 619. — C XIII 5.

308. DRAPELUL LUAT DELA TURCI ÎN ZIUA DE 30 AUGUST 1877 DE SOLDATUL GRIGORIE IOAN DIN BATALIONUL AL 2-lea DE VÂNĂTORI, PREZENTAT M. S. DOMNITORULUI ROMÂNILOR LA CARTIERUL SĂU GENERAL DELA PORADIM DE MAIORUL CANDIANO-POPESCU.

Fot. 51×32 cm., după o pictură de *Kaiser*²⁾.

Maiorul Candiano-Popescu, însoțit de doi soldați, închină la picioarele Domnitorului, fiind de față Statul Major și Țarul Rusiei, steagul luat dela Turci la Grivița. În acest tablou, figura Domnitorului Carol nu seamănă cu figura cunoscută.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 621. — C XIV 7.

309. BATALIONUL AL II-lea DE VÂNĂTORI SUB COMANDA MAIORULUI CANDIANO-POPESCU, LA ASALTUL ȘI LUAREA REDUTEI GRIVIȚA, ÎN ZIUA DE 30 AUGUST, 1877.

Fotografie, 41×29,5 cm., făcută în Stabil. fotogr. Szöllösy. București, după o pictură de *Kaiser*³⁾.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 501. — B X 23.

¹⁾ Fotografiile sunt făcute prin c. 1890, dar și ele trec la anul 1877, pentru-că din poziția locului nu s'a schimbat nimic.

²⁾ Mai este o fotografie, 39,5×24 cm., după o pictură. Este aceeași scenă. B. A. R. Ist. milit. No. inv. 503. — B X 25.

³⁾ Mai este o fotografie, 38,5×22 cm., după o pictură. Este aceeași scenă.

Scena înfățișează năvala Românilor în redută, unde bat pe Turci.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 622 — C XIV 8.

1900.

310. BISTRIȚA (TRANSILVANIA).

Diferite vederi ale întăriturilor orașului Bistrița.

1. Holzgässerthor.

Fototipie, 22×16 cm. Nach einem Bild von *Konnerth*.

2. Fassbinderturm in Bistritz.

Fototipie, 21,5×16 cm.

Toate aceste întărituri ale orașului fac parte din albumul lui Emil Sigerus *Aus Alter Zeit*. 1900.

311. BRAȘOV.

Diferite vederi din întăriturile cetății Brașov. Toate fac parte din albumul lui Emil Sigerus *Aus Alter Zeit*. 1900.

1. Befestigungstürme in Kronstadt.

Fototipie, 21,5×16 cm. *J. Schuller & Sohn*.

2. Riemerbastei.

Fototipie, 21,5×16 cm. *J. Schuller & Sohn*.

3. Schloss in Kronstadt.

Fototipie, 21,5×16 cm. *J. Schuller & Sohn*.

4. Die Graft in Kronstadt.

Fototipie, 21×15 cm. *Dr. R. Büttner*.

Dă o parte din zidul cetății Brașov.

5. Weberbastei in Kronstadt.

Fototipie, 22×16 cm.; *J. Schuller & Sohn*.

6. Schwarzgässerthor.

2 Fototipii 21,5×16 cm.; *J. Schuller & Sohn*.

7. Lederbastei.

Fototipie, 22×16 cm.; *J. Schuller & Sohn*.

8. Weissner Turm in Kronstadt.

Fototipie, 16×21,5 cm.; *J. Schuller & Sohn*.

312. BURG ROSENAU.

Fototipie, 20,5×13,5 cm.; *J. Schuller & Sohn Kronstadt*.

Dă vederea satului și a cetății Râșnov, întărită cu ziduri și așezată pe un deal. Dedesubt este o explicație asupra cetății. Face parte din albumul lui Emil Sigerus III Auflage. Lieferung 7. 1900.

313. SEBEȘ.

Diferite vederi al întăriturilor din orașul Sebeș.

1. Befestigungsturm in Mühlbach.

2 Fototipii, 16×11,5 cm.; *L. Strobel*; 16×21,5 cm.

Toate aceste întărituri ale orașului fac parte din albumul lui Emil Sigerus *Aus Alter Zeit*, 1900.

314. SIBIIU.

Diferite vederi din întăriturile orașului Sibiiu :

1. Topferturm in Hermannstadt.

Fototipie, 16×11 cm.; *Emil Fischer*.

Fototipie, 16×21 cm.; Nach einem Aquarell v. *R. Krabs*.

Vederea unui turn din întăriturile Sibiului.

2. Das Elisabeththor.

Fototipie, 16×21 cm.; Nach einem Aquarell v. *R. Krabs*.

Fototipie, 16×20 cm. Nach einem Aquarelle von *J. Böbel*.

3. Burgerthor-Thurm.

Fototipie, 21×12,5 cm. Nach einer Oelskizze von *Fritz Schullerus*.

4. Heltauerthor.

Fototipie, 16×20 cm. Nach einem Aquarelle von *J. Böbel*.

5. Sagthor.

Fototipie, 16×20 cm. Nach einem Aquarelle von *J. Böbel*.

6. Ledererturm.

Fototipie 21,5×16 cm. *Fr. Auner*.

7. Soldischbastei.

Fototipie, 16×21,5 cm. *R. Springer*.

Befestigungstürme.

Fototipie, 16×22 cm. *G. Theis*.

9. Pempflingergasse.

Fototipie, 16×21,5 cm. *Fr. Auner*.

Arată marginea zidului cetății, sprijinit de contraforturi cu arcade.

Toate aceste vederi fac parte din albumul lui Emil Sigerus *Aus Alter Zeit*, 1900.

1905.

315. CASTELUL VAIDA-HUNIAD (TRANSILVANIA).

Fototipie, 21×15 cm.

Dă vederea castelului cu zidurile.

Face parte din albumul lui Emil Sigerus *Prin Transilvania*, 1905.

1906.

316. LES TENUES DE L'ARMÉE ROUMAINE. [c. 1906].

1 volum oblong (33,5×24,5 cm.) fără loc și an. [c. 1906].

Reproduce în cele 13 planșe, frumos colorate, uniforme militare românești dela soldat până la general și din diferite arme. Sunt reproduse și steaguri, arme și medalii. Toate sunt din anul c. 1906.

1910.

317. DER ROTE TURM.

Fototypie, 20×11,5 cm. G. Theis. Hermannstadt.

Vederea întăriturii Turnul Roșu lângă Olt. Dedesubt este o notiță asupra acestei întărituri.

Face parte din albumul lui Emil Sigerus, III Auflage.
Lieferung 10, anul 1910.

318. DIE TÖRZBURG.

Fototypie, 20×13 cm. I. Schuller & Sohn. Kronstadt.

Dă vederea castelului Bran de lângă Braşov.

Face parte din albumul lui *Emil Sigerus*, III. Auflage.
Lieferung 8, anul 1910.

Steaguri și arme românești.

319. STEAGUL LUI ȘTEFAN CEL MARE, AFLĂTOR LA MUNTELE ATHOS, MĂNĂSTIREA ZOGRAPHOS, 1901.

Fotografie, după altă fotografie, care se găsește în muzeul mănăstirii Sinaia, 16,5×19,5 cm.

Steagul are formă dreptunghiulară (80 cm.) și are cuspul chipul sfântului Gheorghe, șezând pe tron, cu picioarele pe un balaur cu trei capete (1 în față și două mai mici la coadă). Pe cap sfântul are o coroană cu 9 colțuri, în mână dreaptă are sabia înclinată pe piept și cu stânga ține vârful săbiei; doi indexi — unul la dreapta are în mână o sabie și altul la stânga ține un scut — îi pun coroana pe cap. Deoparte și de alta a feții este inscripția slavonească :

г. оа г. орогс са о Капа, Кид

De jur împrejurul steagului este o inscripție slavonă, care însemnează pe românește: „O luptătorule și biruito-
rule mare Gheorghe, în nevoi și în nenorociri grabnic aju-

tator și cald sprijinitor, iar celor întristați bucurie nespusă, primește dela noi această rugămintă a smeritului tău rob, a Domnului Ioan Ștefan Voevod, din mila lui Dumnezeu Domn al țării Moldovei; păzește-l pe el neatins, în lumea aceasta și în cea de apoi, prin rugăciunile celor ce te cinstesc pe tine; ca să te preamărim pe tine în veci amin. Și a făcut-o aceasta în anul 7008, în al 43-lea an al domniei sale¹.

Acest steag a fost dăruit de Ștefan cel Mare mănăstirii Zographos dela Muntele Athos, în anul 1500; era de atlas roșu și cusut cu fir de argint²), dar atlasul învechindu-se a fost pe urmă înlocuit cu catifea albastră³).

Steagul a stat la Muntele Athos până în anul 1917, când a fost dus la Paris și apoi la București.

Cea dintâi fotografie a acestui steag s'a făcut în anul 1901 de părintele Theodosie Soroceanu, care a dăruit-o regelui Carol cu însemnarea: „Muntele Athos, steag al lui Ștefan cel Mare³).

Asupra steagurilor lui Ștefan cel Mare a făcut o interesantă comunicare la Academia Română, Ioan Bogdan *Două steaguri ale lui Ștefan-cel-Mare din muntele Athos* „Analele Academiei Române”. Desbaterile, Tomul XXIV (1901—1902) pag. 90, unde dă și reproducerea steagurilor. Traducerea inscripției slavone dinprejurul steagului, am luat-o din I. Bogdan.

Pătărlăgeanu (Radu C.), *Călătorii în Macedonia, Thesalia și Muntele Athos*. 1884, pag. 113. Amintește de steagul lui Ștefan cel Mare. *Teodor T. Burada*, *O călătorie la muntele Athos*. 1884, pag. 33, unde dă inscripția steagului și traducerea în românește, însă traducerea se deosebește de a lui I. Bogdan.

N. Iorga, *Istoria armatei românești*, 1910, pag. 78, dă traducerea inscripției.

Th. Capidan, op. c. dă o reproducere a steagului și traducerea inscripției, care se deosebește de a lui I. Bogdan.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 772. — A XVIII 35.

320. STEAGUL LUI ȘTEFAN CEL MARE, AFLĂTOR LA MUNTELE ATHOS, MĂNĂSTIREA ZOGRAPHOS.

Fotografie, după altă fotografie, care se găsește în muzeul mănăstirii Sinaia. 16X28 cm.

¹) Teodor T. Burada *O călătorie la muntele Athos*, 1884, pag. 33.

²) Th. Capidan, *Steagul lui Ștefan cel Mare*, „Cele trei Crișuri”. Oradea Mare. Anul II No. 10 (15 Maiu 1921) pag. 309.

³) În fotografie s'a reprodus și scrisul regelui Carol.

Steagul are formă dreptunghiulară cu trei prelungiri jos, împodobite cu flori. În mijlocul steagului, care este dreptunghiular, este cusută icoana sfântului Gheorghe călare, înfișând sulita în gura unui balaur. În față este o cetate întărită cu ziduri și o figură încoronată; în stânga, o mână îl binecuvântează. La cele patru colțuri ale steagului este câte un arhanghel, asemenea și la prelungirea din mijloc a praporului. De jur împrejurul steagului este o inscripție slavonă, care are următoarea însemnare: „Biruitoarele, mare mucenic Gheorghe, roagă pe Christos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre, tu care ești mântuitorul celor robiți și apărătorul celor săraci, vindecătorul celor neputincioși și al împăraților tovarăș de luptă“.

Steagul a fost dăruit de Ștefan cel Mare mănăstirii Zographos dela muntele Athos.

Cea dintâi fotografie a acestui steag s'a făcut în anul 1901 de părintele Theodosie Soroceanu, care a dăruit-o împreună cu cealaltă fotografie a steagului, Regelui Carol pe care a scris „Muntele Athos, steag al lui Ștefan cel Mare¹⁾“.

Asupra acestui steag este comunicarea lui Ion Bogdan *Două steaguri ale lui Ștefan-cel-Mare din muntele Athos*. „Analele Academiei Române“. Desbaterile. Tomul XXIV (1901—1902), pag. 90 unde dă și reproducerea steagului. Traducerea inscripției slavone dinprejurul steagului, am luat-o din I. Bogdan.

N. Iorga, *Istoria armatei românești*, 1910, pag. 78, dă traducerea inscripției.

321. STEAGUL LUI IEREMIA MOVILĂ. 1601.

Cromolitografie, 9,5×5,7 cm.

Steagul este de culoare roșie și marginile late de culoare gălbue, în mijloc este un cerc alb cu o cruce simplă albă deasupra, în mijlocul cercului este un cap de bou, alb, cu steaua între coarne; deoparte și de alta a coarnelor este câte o lună. În colțul drept al steagului roșu, este o inscripție cu litere cirilice²⁾. Steagul este bătut pe un băț (16,2 cm.), locul unde ține cu mâna mai adâncit. Deasupra bățului are un glob rotund cu un ciucur albastru.

¹⁾ În fotografie s'a reprodus și scrisul Regelui Carol.

²⁾ În inscripție s'ar putea ceti *Io Ieremia Movilă Voevod*, restul nu se poate ceti, pentru-că desenatorul din 1601 a copiat rău forma literelor.

Acest steag a fost luat de Mihaiu Viteazul în lupta dela Gorăslău, Martie 1601 și reprodus — împreună cu alte steaguri — de un artist al Curții imperiale din Viena sau Praga.

Desenurile sunt făcute în colori. După desenurile artistului le-a reprodus *Mika Sándor* în cartea sa *Weiss Mihály* 1893, pl. I No. 2.

322. STEAGURI ROMÂNEȘTI DELA RADU ȘERBAN (1601).

„Due altre Bandiere grandi del Paese, tenute, e stimate miracolose che Radulo s'havea fatto portare innanzi, l'una, di candido Damasco, ov'era penneleggiato un corvo, con croce duplicata, e Stella vermiglia in bocca, stante sopra verde Ginebro; l'altra di sanguigno colore, ov'era dipinta virginea testa di venusta Donzella con bellissimi gieroglifici¹⁾“.

323. STEAG ROMÂNESC DIN 1664.

Steagul lui Grigorie Gheorghe Ghica și Gheorghe Duca.

„Tutte le bandiere, tanto de'Valllacchi, come de Moldavi, havevano croci rosse e bianche, con molte figure di S. Georgio, la coronatione della Madonna santissima, la mostranza con l'hostia portata degl'angeli²⁾“.

324. STEAGURI ROMÂNEȘTI DIN VEACUL 17 ÎN BELGRAD.

În muzeul din Belgrad se găsesc două steaguri românești, probabil din timpul lui Radu Mihnea, pentru-că pe unul se găsește inscripția *Io Mihail Voerod*. Asupra acestor două steaguri a atras atenția Dr. C. I. Istrati într-o lucrare *Macedonia*, București 1911, pag. 19 și planșele. În planșe dă și desenurile acestor două steaguri:

1. Steag de culoare galbenă, dreptunghiular, în partea de jos despărțit în trei părți. În mijloc are o cruce și în dreapta crucii este o coroană cu 5 colțuri. Desen 5×6 cm.

2. Steag dreptunghiular, de culoare roșie cu o coroană în mijloc în partea de sus; mai jos, la stânga, este o icoană ovală reprezentând un sfânt; în dreapta, în lungimea steagului, sunt două rânduri de scriere cirilică, pe care se cetește *Io Mihail Voerod*.

¹⁾ Ciro Spontoni, *Historia della Transilvania*, Veneția, 1638, pag. 247.

²⁾ N. Iorga, *Acte și fragmente* I, pag. 260.

325. STEAGUL LUI MIHNEA VODĂ RADUL IN MUZEUL ISTORIC DIN BELGRAD.

D-l N. Iorga a făcut o comunicare la Academia Română asupra acestui steag¹⁾. Descrierea acestui steag o dau după d-l N. Iorga. „Steagul avea 139 cm. × 105 cm. (145 cm. cu ciucuri de aceeași culoare), este de culoare *moire*, roșie-vișinie cu ape. Între soarele și luna stau literile. Mai jos deoparte și de alta se înșiră 12 stele în stânga, 5 în dreapta, cari se unesc jos prin alte trei stele. Stema înfățișează întâiu o mai mare coroană, apoi o alta mai mică peste capetele unui vultur bizantin sprijinit de lei cu gura căscată, iar jos penele cozii se află între cele două chipuri împărătești.

„La dreapta, spre sulită mai e o cruce, în celălalt sens, cu tivituri de un albastru deschis și însemnarea IC. XC. NHKA. Inscripția spune în slavonește: *Io Mihail Radul, cu mila lui Dumnezeu Domn al Ungro-Vlahiei și al părților megieșite arhiduce*“.

326. STEAGUL LUI ȘERBAN VODĂ CANTACUZINO²⁾.

Fotografie, 10×12 cm. *Swiatonowsky*. Iași³⁾.

Fotografia reprezintă o parte din steag, care se păstrează în muzeul din Dresda și a fost luat de Austriaci la asediul Vienei în 1683, când armata română, alături de Turci, era sub zidurile Vienei. Forma steagului — cât este în fotografie — este aproape pătrată și reprezintă pe Isus Christos șezând pe tron, cu aureolă deasupra capului, ținând în mâna stânga evanghelia deschisă, rezemată pe piciorul drept. Mâna dreaptă este întinsă spre steag în semn de binecuvântare.

Steagul este frumos împodobit cu flori, având trei stele unele sub altele. Deasupra și dedesubtul stelei întâia este scris cu litere cirilice *† riteșica dreaptă / să biruiască*⁴⁾.

¹⁾ *Analele Academiei Române, Tomul XXXVI, (1914), Memoriile Secțiunii istorice.*

²⁾ D. A. Sturdza a făcut o comunocare *Steagul lui Șerban Vodă Cantacuzino* (1683) în „*Analele Academiei Române*“, Tomul VIII (1885—86), pag. 266.

³⁾ Fotografia a trimis-o Lascăr Rosetti Răducanu lui Vasile Alecsandri, care la rândul său a dăruit-o lui Dimitrie A. Sturdza.

⁴⁾ Asupra acestei inscripții amintește și Vasile Alexandri către Lascăr Rossetti în 1881. *Scrisori inedite ale lui Vasile Alecsandri* publicate de Pompiliu Păltănea în „*Vieața Nouă*“ No. 9, 1 Noemvrie 1913, pag. 305.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 771. — A XVIII 34.

Reproduceri: a) Fotografie c. v. *Frații Șaraga*, Iași, 5,5×6,5.

B. A. R. Ist. milit.

b) Litografie, pe coperta cărții *Istoria armatei românești*, 1910 de N. Iorga.

327. STEAGUL LUI SCARLAT GHICA, DOMNUL MUNTENIEI 1758¹⁾.

„O sulică mântuită sus cu un glob și un vârf tocit și scrijelat de tinichea poartă un pătrat de catifea galbenă închis, pe care se desfac în cusături de fir, acum înnegrită, de o parte Sfinții Constantin și Elena, cu însemnarea numelui în slavonește, iar de cealaltă, stema amânduror țărilor, anul 1758 și inițialele lui Scarlat-Vodă Ghica, Domnul Muntean²⁾”.

328. STEAGUL LUI ALEXANDRU NICOLAE SUȚU DOMN ÎN MUNTENIA³⁾.

„Pe un petec de mătăasă frumos zugrăvit Sfântul Gheorghe străpungând balaurul. Inscripția e însă grecească și tot în majuscule grecești se cetesc pe cealaltă față, lângă data de 1818, inițialele lui Alexandru Nicolae Suțu din Țara-Românească⁴⁾”.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

329. STEAGUL LUI TUDOR VLADIMIREȘCU. 1821.

În timpul revoluției din 1821, Tudor Vladimirescu a avut un steag pentru oastea sa. După ce a fost prins, steagul a trecut în posesia lui Ion Căcalețeanu capul tunarilor lui Tudor, apoi la fiul său George I. Căcalețeanu, la care stă până la anul 1873 Septemvrie 17, când îl dăruiește Muzului din Bu-

¹⁾ Steagul a figurat la expoziția jubilară în 1906 din București. În *Călăuza oficială și catalogul expozițiunii acest steag* nu este trecut, asemenea nici în *Organizarea Secțiunii militare la Expozițiunea națională din 1906*.

²⁾ N. Iorga *Trei vechi steaguri „Neamul Românesc”* I 1907, pag. 374.

³⁾ Steagul a figurat la expoziția jubilară în 1906 din București. În *Călăuza oficială și catalogul expozițiunii acest steag* nu este trecut, asemenea nici în *Organizarea Secțiunii militare la Expozițiunea națională din 1906*.

⁴⁾ N. Iorga, *Trei vechi steaguri*, „Neamul Românesc” I, 1907, pag. 374.

curești. Acest dar îl face printr-o scrisoare adresată Ministrului Instrucțiunii Publice, unde dă și descrierea steagului¹⁾. „Pânza-i este de mătase albastră, care și-a pierdut oare cum culoarea sa primitivă; este lung ca de 2 metri și lat ca de 1 $\frac{1}{2}$ metru; pe colțul din dreapta sus este desemnat întreg St. Teodor Tiron (patronul lui Tudor), pe colțul din stânga (tot sus) este desemnat sântul George cu o pavază în mână; în mijlocul lor este desemnat corbul român cu crucea în gură și înconjurat cu două ramure de frunză cari, jos unde se împreună, sunt legate cu o panglică roșie; d'a dreapta corbului și d'a stânga la colțurile de jos ale steagului figurează ca deviză următoarele linii cu litere aurite și sub dânsle este scris asemenea anul 1821 Ghenarie și înainte este rupt.

„Tot norodulă romănescu
Troia de o ființă aci.
Puterea ta cea mare
Nădejde de dreptate
Pre tine te proslăvesc
Trimite-mi ajutorință,
Și 'n brațul tău cel tare
Acum să am și eu parte.
„1821, Ghenarie.

„Acest stindard are încă 3 ciucuri cu bulele de sus în argint și firele lor de mătase cu colorile naționale; sunt independenți de stindard²⁾“.

330. ÎNTÂLNIREA STINDARDULUI LUI ȘTEFAN CEL MARE CU ALUI MIHAI BRAVUL ȘI INFRĂȚIREA OȘTIRILOR MOLDO-ROMÂNILOR ÎN CÂMPIA COLINTINA LĂNGĂ CAPITALA BUCUREȘTI SUBT DOMNIA PREA ÎNĂLȚATULUI NOSTRU DOMN ALECSANDRU IOAN I.

Fotografie. 32×23,5 cm. după o litografie făcută de C. Satmari și editată de Papazoglu. c. 1864.

În dreapta este un șir lung de soldați munteni în frunte cu comandantul lor, în stânga alt șir de soldați moldoveni tot cu comandantul lor. Soldații sunt îmbrăcați cu uniforme ru-

¹⁾ Scrisoarea este publicată și în ziarul *Pressa* 20 Septembrie 1873.

²⁾ Descrieri exacte ale steagului mai dă C. D. Aricescu *Istoria Revoluțiunii Române dela 1821*, pag. 188. N. Iorga *Trei vechi steaguri „Neamul Românesc“* I, 1907, pag. 374.

sești, au chivăre ascuțite sus, unii cu vulturul muntean, alții cu bourul moldovean, în față. În fund se vede un cort, o masă, o biserică, un palat și oameni adunați. Deasupra gravurii, în medaliaoane, sunt busturile generalului moldovean Duca „Colonelul regimentului de Muscheterie din Țara Moldovei”, a lui Barbu Vlădoianu „generalul oștirii din Țara Românească” și a lui Ștefan Vlădoianu „Colonelul regimentului de infanterie din Țara Românească”.

B. A. R. Ist. milit.

331. PAVILIONUL DE COMERȚ AL MOLDOVEI ÎN 1858¹⁾.

Cromolitografie, 7×5,5 cm.

Pânza steagului este dreptunghiulară de culoare albastră, pe ea având imprimat un cap de bou de culoare albă-gri, spre margini. La băț, în partea de sus, este un dreptunghi de stofă roșie cu trei stele albe orizontale, cu opt colțuri.

332. PAVILIONUL DE COMERȚ AL MUNTENIEI ÎN 1858²⁾.

Cromolitografie, 7×5,5 cm.

Pânza este dreptunghiulară, de culoare galbenă cu un vultur auriu cu aripile deschise, cu ciocul întors puțin spre dreapta și în cioc ține o cruce. În ghiare ține un sceptru și o cruce. Deasupra capului are o coroană mică. În partea de sus a steagului, spre băț, este un dreptunghi mic de culoare roșie cu trei stele albe orizontale, cu opt colțuri.

¹⁾ *Album des pavillons, guidons, flammes de toutes les puissances maritimes*, avec texte par A. Le Gras. 1858. Paris. Chromolith. par Auguste Bry pl. 66. Are și următoarea însemnare asupra acestui pavilion: „La Moldavie n'a pas de marine de guerre. Ce pavillon, est celui des quelques bâtiments de commerce armés au port de Galatz. Le pavillon des milices de la Moldavie est à deux bandes horizontales rouge et bleu (la rouge supérieure), avec la tête de boeuf dans un jack à fond blanc, auprès de la hampe, dans la partie supérieure du guindant”.

²⁾ *Album des pavillons, guidons, flammes de toutes les puissances maritimes*, avec texte par A. Le Gras. 1858. Paris. Chromolith. par Auguste Bry. pl. 66. Are și următoarea însemnare asupra acestui pavilion: „Les bâtiments du commerce de la principauté de Valachie portent ce pavillon à l'arrière”.

333. DRAPELUL REGIMENTULUI I ROȘIORI, SFÎNȚIT ȘI INCREDINȚAT LA 14 OCT. 1874.

Aquarelă, 11×21 cm. — B. A. R. Original.

Notă.

Intr'o foaie volantă apărută în 1913, reprezentând pe Regele Carol și Principele Ferdinand, mai arată și câteva steaguri moldovenesti și muntenesti.

Din *Moldova* arată steagul lui Ștefan cel Mare, steagul armatei sub domnia lui Mihail Sturdza (1834—1848), sub Alexandru Gr. Ghica (1849—1856), sub căimăcămie (1856—1859), stegulețul cavaleriei moldovenesti (1828). Din *Muntenia* arată steagul lui Mihai Viteazul, al lui Alexandru Dimitrie Ghica (1834—1842), al gardei orășenești (1848), steagul infanteriei și cavaleriei sub Barbu Dimitrie Știrbei (1849—1856), stegulețul cavaleriei muntenesti (1828), steagul Principatelor unite, steagul gardei orășenești (1867), steagul Locotenenței Domnești (1866) și primele drapele din 1873. Ist. milit. No. inv. 829. — D XX 19. Dela 1873—1919 drapelele se găsesc la Muzeul Militar din București.

334. TUNUL LUI PETRU CERCEL.

„Este o frântură din strălucit bronz al tunului lui Petru Cercel, care a stăpânit Țara-Românească între 1583 și 1585. El poartă înflorituri și dungi, iar într'un cerc încunjurat cu frumoase litere cirilice, Vulturul muntean¹⁾“.

Tunul se găsește la Muzeul Militar din București.

335. SPADE VECHI GERMANE ȘI MOLDOVENESTI AFLATE ÎN MUZEUL DIN CERNĂUȚI.

Fotografie, 12,5×17 cm.

Sunt cinci săbii de diferite mărimi, în tecile lor și un pistol cu cocoș. c. secolul XVII.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 749. — A XVIII 12.

Cetăți între anii 1800—1910 și planuri de luptă făcute între acești ani.

336. SCHLACHT BEI VARNA, DEN 10 NOVEM. 1444.

Plan, 35×25,5 cm. Plan, care pe baza documentelor și a mărturiilor istorice, reconstitue planul de luptă al Turcilor și

¹⁾ N. Iorga *Trei vechi steaguri* „Neamul Românesc“ I, 1907, pag. 374.

al creștinilor la Varna, în Bulgaria, lângă Marea Neagră. La această luptă a luat parte și Vlad Dracul cu 4000 de Români, el eră în frunte alături de cavaleria sârbă și de Unguri¹⁾. Pe plan se arată și relieful; el face parte dintr'un atlas.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 477. — B IX 61.

337. CETATEA LUI VLAD ȚEPEȘ DIN MUNȚII ARGEȘULUI.

Fotografie, 20×23 cm., făcută de I. Niculescu, fotograf, în 1898.

Se văd niște urme de ziduri și un turn ruinat pe o stâncă. Pe dosul fotografiei este următoarea însemnare „Cetatea lui Vlad Țepeș, zidită pe o stâncă de piatră foarte înaltă în munții Argeșului. Legenda zice, că această cetate a fost bătută de Turci din muntele Albina între anii 1462 și 1465²⁾).

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 51. — A II 2.

338. CETATEA LUI NEGRU VODĂ DELA BĂDENI-CETĂȚENI (MUSCEL).

Fotografie, 16,5×11,5 cm. de I. Niculescu c. 1900.

Din cetate se văd numai niște ruini lângă râul Dâmbovița. Se crede că cetatea este zidită pe la începutul secolului al XIV pe ruinele unui lagăr roman.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 53. — A II 4.

339. CETATEA BRAN LÂNGĂ BRAȘOV.

6 fotografii, mărimea între 15×10 cm. și 25×18 cm. făcute de Adler. Orăștie, în 1910.

Vederile sunt luate din diferite părți, de lângă Cetate sau de lângă oraș. Cetatea este restaurată.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 743—748. — A XVIII 6—11.

¹⁾ Pentru lupta dela Varna a scris: G. Bariț. *Campania dela 1444. Bătălia dela Varna* în „Analele Societății Academice Române” Tomul VI (1873), pag. 70—81. C. Brătescu *Dobrogea la 1444. Lupta dela Varna* în „Arhiva Dobrogei” 1919 Aprilie-Iunie pag. 98 sq. cu o bogată bibliografie.

²⁾ Locul, de unde a bombardat Turcii cetatea, este fotografiat, 20×24 cm. de I. Niculescu și se numește Suhatul Tunurilor.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 52. — A II 3.

340. RUINELE CETĂȚII CICEUL, A LUI PETRU RAREȘ.

a) Fotografie, 15,5×12 cm., după o gravură în aramă.

Pe o stâncă sunt două turnuri în ruine.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 55. — A II 55.

b) O altă gravură a cetății Ciceul este în Jurnalul „Vasárnapi Ujság” din 1866 No. 35, care dă Castelul Ciceul cum se găsea atunci și erau încă vizibile două ziduri cu ferestre gotice¹⁾.

341. CETATEA SUCEAVA²⁾.

a) Suceava: cetatea Voevozilor, văzută din oraș. Fot. 17,5×7 cm.

Este partea de N-V a cetății, în timpul săpăturilor (1895—1904). Fotografia este luată dela capătul de sus al străzii Mirăuților, se văd numai zidurile în ruină.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 83. — A II 34.

b) Suceava: Cetatea, vederea dela Cetate spre oraș.

Fotografie, 17×8 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 85. — A II 36.

342. HOTIN³⁾.

a) Vederea cetății dinspre Nistru cu zidurile, turnul și în dreapta orașul.

Fotografie, după o gravură în aramă, 15×9,5 cm.

¹⁾ Dr. C. I. Istrati, *Biserica și podul din Borzești zidite de Ștefan cel Mare*. „Analele Academiei Române” Mem. sect. ist. Tom. XXVI (1903—4), pag. 333. Relativ la Ciceiu este și o monografie ungurescă: Szolnok-Dobokavármegye Monographiája, Tom. II, A vármegye községeknek részletes története. Tagany Károly, Dr. Réthy László és saját kutatása adatgyűjtése alapján írta Kádár József, Debrecen, 1910. Pag. 379—386 dă informații asupra Ciceului. Am citat după Istrati, unde dă în traducere și partea privitoare la Ciceiu, pag. 332—336.

²⁾ Pentru alte fotografii relativ la cetatea Suceava, cum și asupra istoricului ei, se poate consulta admirabila lucrare „Cetatea Sucevii”, descrisă pe temeiul propriilor cercetări făcute între 1895 și 1904 de K. A. Romstorfer. Arhitect. Publicată în românește cu o notă istorică de Alex. Lăpedatu. Ediția Academiei Române. București 1913. 1 Vol. în 4° 112 p.

Volumul mai cuprinde 113 ilustrații în text și 12 planșe anexate.

³⁾ Afară de aceste fotografii ale cetății Hotin sunt reproduse în *Basarabia în secolul XIX* de Zamfir C. Arbure;

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 63. — A II 14.

b) Cetatea Hotinului. Vedere din interior cu zidurile crenelate. Fotografie, 23×17,5 cm.

B. A. R. No. inv. 64. — A II 16.

c) Cetatea Hotinului. Vederea exterioară.

Fot., 23×17,5 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 65. — A II 16.

d) Cetatea Hotinului. Locul unde era podul ridicător.

Fot. 23×17,5 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 66. — A II 17.

e) Cetatea Hotinului. Vedere dela Nistru.

Fotografie, 23×12 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 67. — A II 18.

f) Cetatea Hotinului. Vedere din interior.

Fotografie, 23×15 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 68. — A II 19.

g) Cetatea Hotinului. Vedere exterioară.

Fotografie, 23×14 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 69. — A II 20.

343. CITADELA LUI NEGRU VODĂ, MAI SUS DE RUCĂR, ÎN JUDEȚUL MUSCEL ¹⁾.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fotografie, 16,5×11,5 cm. de [I. Niclescu] c. 1900.

Pe un deal se văd niște ziduri de piatră, în ruine.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 78. — A II 29.

344. CETATEA SOROCA.

3 vederi ale cetății : Vederea generală, vederea exterioară și vederea interioară. (14×9 cm.)

Aceste trei fotografii sunt anexe la studiul d-lui Alex. Lăpedatu *Cetatea Sorocii — notiță istorică descriptivă*. „Buletinul Comisiunii monumentelor istorice“, 1914, pag. 85 sq. *Cetatea Sucevi* de K. A. Romsthorfer, trad. românească de Alex. Lăpedatu, pag. 104, fig. 111; *Despre cetatea Hotinului* de Dr. C. I. Istrati în „Analele Academiei Române“. Mem. secțiunilor științifice. Tomul XXXIV (1911—12). Fotografiiile b-g, sunt date de Radu Rosseti în 1908.

¹⁾ Pentru așa zisa cetate a lui Radu Negru este interesantul studiu al lui Alex. Lăpedatu *Două vechi cetăți românești : Poenarii și Dâmbovița*, în „Buletinul Comisiunii monumentelor istorice“, 1910, pag. 177 sq.

a) O vedere a cetății dinspre Nistru cu poarta de intrare.

Fotografie, 39×22 cm.

Ist. milit.

345. CETATEA DE PĂMÂNT DELA BĂRLAD.

2 fotografii, 14×5,5 cm.; 14×6,5 cm. arătând vederea cetății dela miazăzi, răsărit-miazăzi. Are și o schiță de planul cetății, 13×8 cm., pe scara 1:2000 m. lucrată de N. I. Antonovici. Aceste fotografii și schițe sunt la studiul Preotului I. Antonovici. Cetatea de pământ dela Bârlad, publicată în „Buletinul Comisiunii monumentelor istorice“ 1914, pag. 13. Se zice că cetatea ar fi existat în secolul XII și este adevărită în 1637, 1716, 1797.

346. CETATEA NEAMȚULUI DELA PODUL DÂMBOVITEI IN MUSCEL DE ION PUȘCARIU.

Studiu, însoțit de o vedere a cetății în ruină, 13,5×9,5 cm. Publicată în „Analele Academiei Române“, Tom. XXX (1907—8). Mem. sect. ist., pag. 111—115.

347. CETATEA ALBĂ¹⁾.

a) Akerman sau Cetatea Albă: Vederea cetății dinspre mare.

Fotografie din 1903, 15,5×10 cm., după o gravură în a-ramă din 1790.

Arată zidurile, turnurile și meterezele, în dreapta este marea și în stânga uscatul cu un cheiu.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 50. — A II 1.

b) O reproducere a acestei cetăți — o schiță — este în „Cetatea Sucevii“, de K. A. Romstorfer, pag. 104, fig. 109 și 110. (14×6,2 cm.; 13×7,5 cm.).

348. LUPTELE DELA OGRETIN ȘI TEIȘANI DIN ZILELE DE 13 ȘI 14 SEPTEMBRIE 1602 DE GENERAL P. V. NĂSTUREL.

Studiu însoțit de o hartă 22×23 cm. pe scara 1:50.000. Dă

¹⁾ Relativ la Cetatea Albă se poate consulta: N. Iorga *Studii istorice asupra Chiliei și Cetății Albe*. București. Alex Lăpedatu *Gravuri și vederi dela Cetatea Albă și câteva considerațiuni istorico-arheologice asupra cetăților moldovenești, și Câteva vederi nouă dela Cetatea Albă*. „Buletinul comisiei monumentelor istorice“, 1913, pag. 57 sq. și 1914, pag. 141; Ion Bogdan *Inscripțiile dela Cetatea Albă și stăpânirea Moldovei asupra ei*. „Analele Academiei Române“, Tom. XXX (1907—8), Mem. sect. ist. cu 4 planșe de inscripții, și un plan al Cetății Albe după E. von Stern.

relație asupra luptei purtată de Radu Șerban contra lui Simion Movilă; studiul este bazat — după mărturia autorului — pe două documente interne: piatra mormântului lui Stroe Buzescu și Iirisovul lui Radu Vodă Șerban din 29 Iunie 1604. Harta dă numai regiunea cuprinsă între satele Râncezi, Ogretin, Vălenii de Munte, Teișani și Olteni, fără să arate așezarea trupelor. Atât studiul cât și harta sunt publicate în „Analele Academiei Române”, Tomul XXXII (1909—10) Mem. secț. ist.

349. MIȘCĂRILE OȘTIRILOR ÎN BĂTAIA DELA CĂLLUGHERENI 13/25 AUGUST 1595.

Plan litografiat, 20,5×13 cm.

Arată așezarea și ordinea de luptă a Românilor și a Turcilor. Dedesubtul cadrului este legenda. Acest plan este publicat în „Revista Română” 1861, pag. 756, ca anexă la studiul lui Niculae Bălcescu *Istoria Românilor sub Mihaiu Viteazul*. ȘS Călugăreni.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 7. — A I 7.

350. CETATEA SCHEIA, LÂNGĂ CETATEA SUCEAVA¹⁾.

a) Vederea dela apus a cetății. c. 1900.

Fotografie, 17×12,5 cm. Sunt niște ruini de ziduri înfipte în coasta unui deal.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 79. — A II 30.

b) Vederea generală asupra dealului, care se întinde dela cetatea Zamca spre Scheia. c. 1900.

2 fotografii, 17×11,5 cm.; 16,5×11,5 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 80—81. — A II 31—32.

c) Scheia: podul înalt.

Fotografie, c. 1900; 17×9 cm.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 82. — A II 33.

351. VALEA RACOVEI LÂNGĂ HĂRȘOVENI, CU MOVILA LUI ȘTEFAN CEL MARE. (VASLUI).

Fotografie, 17×8 cm.

Este câmpul — locul de luptă al lui Ștefan cel Mare cu Turcii cu movila lui, în fund niște dealuri, dintre cari unul numit dealul cetățuia.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 86—87. — A II 37—38.

¹⁾ Pentru Scheia vezi „Cetatea Sucevii” de Romsthorfer, trad. Al. Lăpedatu, pag. 11.

352. CETATEA LUI RADU NEGRU V. V.

Cromolitografie, 39×25 cm. editată de *Maior D. Pappasoglu* și litografiată de *M. Danielis*.

Pe niște stânci se vede o bisericuță — făcută în mijlocul ruinelor cetății —, la poalele stâncilor curge râul Dâmbovița. Dedesubtul cadrului este o mică notiță asupra acestei cetăți, scrisă de Pappasoglu.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 423. — B IX 7.

Adaos.

353. LUPTA DELA HOTIN 1673.

Aquaforte, 70,5×46 cm. *Romein de Hooghe*.

Scena reprezintă lupta Polonilor sub comanda lui *Ioan Sobieski*, contra Turcilor. În planul I se vede o luptă între Turci și Poloni și un pod de vase peste Nistru. În planul II se vede luarea cu asalt a cetății Hotinului și o altă luptă sângeroasă între Poloni și Turci. Sus, în stânga, este o legendă care dă informații prețioase.

Ist. milit. No. inv. 836. — D XX 26.

354. PLAN DE L'ATTAQUE ET DE LA VICTOIRE REMPORTÉE PAR LES RUSSSES SUR LES TURCS ET LES TARTARS PRÈS DU LARGE EN MOLDAVIE LE 7 JUILLET 1770.

Plan gravat în aramă, 15×18,5 cm. *P. F. Tardieu*.

Scara este dată în verste rusești și leghe franceze.

În acest plan arată marșul și pozițiunile armatei rusești lângă râul Larga, mișcările generalului *Bauer*, Prințul *Repnin*, generalul *Plemenikof* și atacul artileriei sub comanda generalului *Conte de Soltikof* și generalilor, Prințul *Trubetzkoi* și *Dolgoruki*.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 708. — C XVII 14.

355. PLANN DER AM 1-ten AUGUST 1789 GEGEN DIE TÜRKEN GEWONNENEN SCHLACHT BEY FOCZAN IN DER WALLACHEY.

Gravură în aramă 23×39 cm. *Seitz* sculpt.

Planul dă regiunea cuprinsă între râul *Milcov* și *Putna* cu orașul *Focșani* și mănăstirea *Sfântul Samuel*. Se arată ordinea de bătae și așezarea trupelor austriace.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 706. — C XVII 12.

356. ASALTUL CETĂȚII ISMAIL, 11 DECEMBRIE 1790.

Fotografie 64×37 cm., după originalul aflător în *Primăria Ismail*. Dar dela colonelul *Cernovodeanu*, 29 Aprilie 1920.

În planul I se vede debarcarea Rușilor, asaltul cetății care este întărită cu ziduri, și luptele între Ruși și Turci. În planul II se vede orașul.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 707. — C XVII 13.

357. CUM SE RECRUTAU PE VREMURI SOLDAȚII ÎN ȚARA ROMÂNEASCĂ.

Litografie 40×27 cm. Face parte dintr'un album „Skizzen aus den Donau Fürstenthümern“. Unele din aceste schițe au data „Plojești 1854“ sau „1856“.

Mai înainte flăcăii se prindeau cu funia ca să-i ducă la oaste unde stăteau câte 7 ani până când se liberau.

Scena care este foarte caracteristică, reprezintă pornirea unei cete de flăcăi la oaste dintr'un sat, sub biciul Dorobanților de Județe. Tatăl mângăie pe flăcăi, mamele plâng, iar vr'o soră îi pune în traistă merinde.

— Ist. milit. No. inv. 830. — D XX 20.

358. DOROBANȚII DE JUDEȚE.

Litografie, 23,5×12 cm.

Reprezintă doi dorobanți călări, cu un comandant al lor, pe cap au o caschetă rotundă, cu marginile de blană.

— Ist. milit. No. inv. 775. — A XVIII 38.

359. RUINELE CETĂȚII BALA (MOLDOVA).

Litografie, 12,5×8 cm.

Reprodusă în „Album istoric și literar“ Iassy 1854, pag. 48.

— Ist. milit. No. inv. 774. — A XVIII 37.

360. CETATEA NEAMȚULUI DIN MOLDOVA (astăzi în ruine).

a) Un desen original al cetății este făcut de Michel Bouquet, pictor francez, care a fost la noi în țară prin 1840.

Originalul 40×31 cm. se găsește în colecția Academiei Române.

b) Un alt desen este reprodus în „Album istoric și literar“ Iassy 1854. Pag. 20.

Litografie, 12,5×8 cm.

— Ist. milit. No. inv. 773. — A XVIII 36.

c) Fotografie, 17×12 cm.

— Ist. milit. No. inv. 801. — A XIX 15.

361. MANEVRĂ GENERALĂ DIN 23 AUGUST 1859 LA BĂICOL.

Litografie, 56×35 cm. desen de G. Venrich.

În planul I se vede formațiunea armatei pe batalioane cu

Linia lanțului de trăgători¹. În planul II se vede satul Băicoiu și d'asupra în medalion oval este principele Cuza în uniformă de lăncieri și purtând favorite.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 699. — C XVII 5.

362. GUARDA CETĂȚENIEȘCĂ ROMÂNIEȘCĂ. 1866.

Litografie, 40×29 cm. Lith. Sander & Comp. (București).

Reprezintă diferite grade: soldați (guardiști), caporal, sergent, locotenent și căpitan. Uniforma este la fel, distincție făcând gradele — haină lungă cu guler răsfrânt și cu cravată, pălărie înaltă și cu pene în stânga. Au puști.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 695. — C XVII 1; A XIX 1.

362 a. SĂPĂTOR MILITAR.

Fot., 7×14 cm.

D'asupra are un șorț de piele, în mâini mănuși și pe cap căciulă de blană.

Ist. milit. No. inv. 797. — A XIX 11.

363. a) COMPANIA DE GRĂNICERI DELA SINAIA ÎN
ANUL 1871.

Fot., 29×18,5 cm.

— Ist. milit. No. inv. 753. — A XVIII 16.

b) COMPANIA DE GRĂNICERI ROMÂNI PE LA 1866—1868.

Fot., 34×21 cm.

Soldații au pe cap căciuli mici rotunde cu fundul de postav.

— Ist. milit.

364. DEFILAREA ARMATEI ROMÂNE LA TÂRGOVIȘTE, ÎN
CÂMPUL SUSANI, OCTOMBRIE 5.

Litografie, 58×38 cm. G. Venrich. Editor Major D. Pappasoglu.

În fața Domnitorului Carol și a Doamnei Elisabeta defilează armata compusă din: roșiori, dorobanți, geniu, vânători, călărași, artilerie și sanitari.

— Ist. milit. No. inv. 817. — D XX 7.

¹ Pentru formațiunile de posturi ale armatei din anul 1859 est o litografie 50×41 cm. făcută de Major D. Pappazoglu. — B. A. R. Ist. milit. No. inv. 698. — C XVII 4.

365. MANEVRELE DE TOAMNĂ ALE ARMATEI ROMÂNE
LA BUZĂU, 1874.

Cromolitografie. 68×37,5 cm. Peint et dessiné par *Emil Volkers*. Dusseldorf. Imprimerie *Breidenbach*. Dusseldorf.

Domnitorul Carol înconjurat de ofițeri români și străini: francezi, germani, austriaci, italieni, turci, asistă la tragerea artileriei și la o șarjă de cavalerie.

— Ist. milit. No. inv. 818. — D XX 8.

366. O TABĂRĂ DE DOROBANȚI (CURCANI).

Zincografie. 18×12,5 cm.

Se văd corturi și soldați.

— Ist. milit. No. inv. 758. — A XVIII 21.

367. TRANSPORT DE INTENDENȚĂ ÎN ROMANIA CU CĂRUȚE LOCALNICE ÎN TIMP DE RĂZBOIU. 1877—78.

(Titlul în rusește).

Zincografie, 20×14 cm., în revista rusească „Invierea“.

Scena reprezintă care cu provizii trase de bivoli și păzite de Cazaci.

— Ist. milit. No. inv. 776. — A XVIII 39.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

368. ENVIRONS DE PLEWNA JUSQU'À DANUBE.

1 foaie, hartă, 20×15,5 cm. Paris.

Camp retranché de Plewna (30 Juillet 1878).

Hartă. 1 foaie 20,5×16 cm. scara 1:125.000. Paris. Arată întăriturile turcești din jurul Plevnei.

— Ist. milit. No. inv. 768—769. — A XVIII 31—32.

369. CETATEA DEVEI, (JUD. HUNEDOARA) 1900.

4 vederi a cetății, interior și exterior.

4 fotografii à 17×12 cm. *Adler*. Orăștie.

B. A. R. Ist. milit. No. inv. 738—739. — A XVIII 1—2.

370. CETATEA FELDIOARA (JUD. BRAȘOV).

Vederea cetății în ruină. Fot., 17×12 cm. *Adler*. Orăștie.

— Ist. milit. No. inv. 742. — A XVIII 5.

371. CETATEA RĂȘNOV (JUD. BRAȘOV).

Vederea cetății dela poalele muntelui.

Fot. 17×12 cm. *Adler*. Orăștie.

— Ist. milit. No. inv. 742. — A XVIII 5.

INDICE GENERAL.¹⁾

I. Ordinea alfabetică a gravurilor.

- Ada-Kaleh, 64, 85, 117, 118,
119, 120, 159, 172.
Adjud, 89, 121.
Alba Iulia, 31, 49.
Argeș, 1.
Babadag, 83, 179, 180.
Baia, 359.
Băicoi, 361.
Bărlad, 345.
Basarabia, 36, 68.
Belcești, 86.
Bender, 36, 65, 66, 67, 68,
122, 123, 124, 125, 181.
Biela, 304.
Bistrița (Transilvania), 29,
310.
Boglesta (sat în Oltenia, Ju-
dețul). 182.
Botoșani, 87, 98, 126.
Brăila, 88, 96, 96a, 173, 183.
Bran, 318, 339.
Brașov, 24, 40, 187, 311.
Bucovina, 198.
București, 38, 51, 127, 128, 129,
130, 131, 136, 169, 233, 245,
253, 301.
Buczavia (Cetatea) = (?), 36.
Bulgaria, 280, 281, 285.
Buzău, 159a, 159b, 365.
Cagul, 75.
Calafat, 132, 133, 134, 135, 209,
210, 211, 212, 213, 241, 243,
254, 256, 294.
Călărași, 214.
Călugăreni, 11, 349.
Cetate (satul), 203, 204.
Cetatea Albă, 36, 347.
Cetatea Neamțului dela podul
Dâmboviței în Muscel, 346.
Cetatea Neamțului (Moldova),
360.
Cetatea lui Negru Vodă (Mus-
cel), 338, 343, 352.
Cetatea lui Vlad Tepeș din
munții Argeșului, 337.
Chilia, 36, 74, 174.
Chioaru (Cetatea de piatră),
52.
Ciceul, 340.
Cluj, 25, 39.
Constanța, 184.
Corabia, 268.
Deva, 189, 369.
Doliani, 160.
Drăgășani, 170.
Dunărea, 235, 237, 255, 269,
270, 271, 272, 274, 276.
Făgăraș, 188.
Faraoani, 96.
Feldioara, 370.
Focșani, 89, 137, 138, 139,
140, 141, 166, 355.
Galați, 96, 96a, 97.
Giurgiu, 5, 76, 77, 144, 175,
205, 206, 207, 208.
Gorăslău, 12.
Gorni-Studen, 277, 278.

¹⁾ Numerele arată numărul de ordine din lucrare.

- Grivița, 292, 299, 308.
 Hârșova, 176.
 Hotin, 78, 79, 90, 91, 92,
 93, 94, 95, 99, 145, 146, 147,
 148, 149, 150, 160, 342, 353.
 Iași, 56, 57, 98, 100, 101, 102,
 156.
 Isaceea, 164, 185.
 Ismail, 36, 151, 152, 153, 154,
 155, 356.
 Larga, 80, 354.
 Lipova, 42.
 Leventz, 18, 19, 20, 21.
 Mărtinești, 103, 104, 157.
 Mediaș, 27.
 Mehadia, 59, 60, 158.
 Mirăslău, 6.
 Neu Săufel, 22.
 Obertyn, 1a.
 Ogretin, 348.
 Oituz (treacătoarea), 106.
 Oltenița, 215, 216, 217, 218.
 Opanez, 282.
 Oradia Mare, 13, 33, 48, 54,
 55, 58.
 Orșova, 64, 85, 107, 159.
 Pângărați (Mănăstirea), 108.
 Plevna, 293, 295, 296, 297, 300,
 302, 303, 305, 307, 368.
 Ploești, 257, 259, 260, 261, 262,
 263, 264, 265, 266, 267.
 Podul Beizedei, 169.
 Poiana, 284.
 Porcenii, 161, 162, 163.
 Praga, 12.
 Prut, 81.
 Puma, 142.
 Racova (Valea), 351.
 Rahova, 283, 289.
 Râmnic (Râul), 105, 110, 111,
 112, 143.
 Râșnov, 190, 312, 371.
 Rohatin (pasul), 113.
 Rohatin (satul), 160.
 Satu Mare, 23, 34, 50, 54.
 Scheia, 350.
 Sebeș, 28, 313.
 Sibiiu, 26, 35, 41, 199, 200,
 201, 314.
 Sighișoara, 30, 191.
 Silistra, 44, 77, 167, 177, 186,
 219, 220, 221, 222.
 Sinaia, 363.
 Sistov, 273, 275.
 Slatina (Mănăstirea), 171.
 Smârdan, 291.
 Soroca, 344.
 Stăniliești (lângă Prut), 69,
 70, 71, 72.
 Suceava, 45, 341.
 Târgoviște, 9, 10, 14, 47, 364.
 Teișani, 348.
 Temeș (pasul), 114, 159a.
 Tighina (Vezi Bender).
 Tilgrotin = Bolgrad, 36.
 Timișoara, 15, 16, 32, 46, 53,
 61, 62, 63, 85.
 Troțuș, 89.
 Tulcea, 82, 83, 164, 185.
 Turnu = Turnu Măgurele, 178.
 Turnu Roșu, 43, 168, 317.
 Turtucaia, 84, 223.
 Vadin, 286.
 Vaida Huniad (Castelul), 315.
 Văidenii, 161, 162, 163.
 Valea Seacă, 115.
 Varna, 336.
 Verbița, 288, 290.
 Veteraniienă (peștera), 165.
 Vid, 366.
 Vidin, 294.
 Vulcan (pasul), 116.
 Walachia, 2, 3.
 Warnița, 73.
 Zimnicea, 273, 275.

II. Indice de nume.

A

A. M. 179.
 Achmatow (căpitanul rus), 164.
 Achmet Paşa, 145.
 Adam (A.), 208, 209, 219, 223.
 Adler-Orăştie, 339, 360, 370, 371.
 Alauta (râul Olt), 40, 41, 43.
 Albrecht, 204, 212, 221.
 Alexandru II (Țarul Rusiei), 258, 260, 263, 264, 265, 266, 267, 277, 279, 281, 308.
 Alexandru Ioan I Cuza, 330, 361.
 Alexandru Nicolae Suțu, 328.
 Alexe (Marele Duce), 277.
 Alt (Iacob), 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178.
 Antter (Ios.), 127.
 Antonovici (N. I.), 345.
 Arad (Drumul spre), 53.
 Aron Vodă (Dealul Iașilor), 101.
 Artaria-Viena, 104, 112, 124, 161.
 Asaki (G.), 225, 226, 227, 228.
 Attioli (M.), 33.
 Aufssess (General Major austriac), 131.
 Auner (Fritz), 311, 314.
 Austriaci, 18, 89, 91, 92, 93, 98, 99, 102, 103, 104, 105, 107, 111, 112, 116, 121, 126, 127, 128, 129, 130, 132, 133, 136, 138, 139, 141, 143, 144, 145, 146, 150, 156, 158, 159 a, 159 b, 160, 161, 163, 198, 200, 201, 229.

B

Bäcker (M.), 203, 206, 218, 222.

Baltagi Mehemet (Vizirul), 70, 72.
 Balzer (J.), 74, 125, 126, 136, 137, 138, 143, 149, 150, 156, 159, 163.
 Barco (Colonelul austriac), 109, 142.
 Barrard, 207.
 Barth (Franz), 88.
 Basta (George), 12.
 Báthory (Sigismund), 9, 10, 11, 12, 14, 15.
 Battenberg (Prințul), 279.
 Bauer (Generalul rus), 75, 354.
 Béarn (Hector de), 180, 181, 184.
 Beatling (Locotenentul), 82.
 Begenau (Carol), 193.
 Beeger (Max.), 210, 211.
 Belgrad (Drumul spre), 53, 63.
 Bem (Generalul ungar), 199.
 Benseler, 220.
 Berndt (I. C.), 74.
 Bey (Locot. Colonel austriac), 134.
 Bibescu (Maria), 233.
 Bilz (A.), 202.
 Bizozeri (Simpliciano), *Bo-logna*, 32, 34.
 Blaremburg (Constantin)), 277c.
 Böbel (J.), 314.
 Bodenehr (Gabriel), 58, 59, 61, 62, 63, 64.
 Bogdănești (satul), 106.
 Bogerist = București, 10.
 Boguschewski (Generalul rus), 214.
 Boresko = (?) 12.
 Boulanger, 207.

Bouquet (M.), 192, 195, 196, 360.
 Bouttats (Gasper), 46, 48.
 Braha (satul), 91, 99, 146.
 Brand (B.), - *Jassy*, 244.
 Brătianu (Ioan C.), 284.
 Brătianu n. Butculescu (Maria), 233.
 Breidenbach, 365.
 Bruce (Contele de), 75.
 Bruyn. - *Antverpia*, 4, 17.
 Bry (Auguste), 197, 331, 332.
 Bry (Theodorus de). - *Frankfurt am Mayn*, 5.
 Buldakow (Locotenentul), 82.
 Bulla Frères. - *Paris*, 219.
 Burgarisch (Locot. austriac), 106.
 Burglach (Generalul austriac), 133.
 Büttner (Dr. R.), 311.
 Buzău (râu), 159a.

C

Camenita (cetatea), 92.
 Campe (Fr.), 182, 183, 185, 186.
 Candiano-Popescu (Maiorul), 308, 309.
 Caransebeș (Drumul spre), 53, 63.
 Carol I (Domnitorul României), 277, 279, 280, 281, 284, 294, 295, 297, 302, 308.
 Catargi (Elena Costin), 233.
 Catargi (Maria), 233.
 Căușani, 66.
 Cazaci, 36, 81.
 Cerchez (Generalul român), 295, 307.
 Cerenikof (Generalul), 82.
 Cesianu (Maria N.), 233.
 Cetățuia (Mahalaua Iașilor), 101.

Cibin (râu), 35.
 Chardon aîné (Ch.). - *Paris*, 282, 285, 287, 302.
 Chirițescu (Prefectul), 277c.
 Chodowiecki (D.), 79, 80.
 Colyn (Michiel). - *Antverpia*, 4.
 Comarnic (satul), 159a.
 Copou (dealul Iașilor), 101.
 Cornescu (Elena C.), 233.
 Cornitzen (Generalul), 15.
 Costiescu (Lt. Colonel), 231.
 Christiani (Căpitanul austriac), 106.
 Crișul Mare (râu), 13, 33, 54, 58.
 Crișul Mic (râu), 13.

D

Dannenberg (Generalul rus), 215.
 Danielis (M.), 202, 352.
 Davila (Dr.), 280, 292, 299.
 D'Aubert, 195, 196.
 Dembowicen = râul Dâmbovița, 38.
 Demidoff (Anatole de), 197.
 Derviş Mahomet Pașa, 139, 141.
 Diamandescu (Doamna), 233.
 Dolgoruki (Printul), 75, 354.
 Dorfelden (Generalul rus), 96.
 Dufur, 207.
 Dujardin, 282, 285, 287, 302.
 Dunărea, 9, 10.
 Duschek (Franz) București, 257, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 278, 281, 300, 301, 303, 304.
 Duverger (E.), 196c.

E

Eigenthum, 199.
Ekart (Gottlob), 97, 118, 130.
Engelhart (Generalul), 122.
Erminy, 172, 173, 174, 175, 176,
177.

F

Fabri (colonelul austriac),
87, 98, 102, 121, 126.
Fălcoianu (Maior Alexan-
dru), 231.
Felgner (A.), 220.
Feszki (Locotenentul aus-
triac), 131.
Filipescu (Dadu), 233.
Filipescu (Mareșal George),
233.
Filipescu (Maria), 233.
Filipescu (Natalia), 233.
Filosi (G.), 117.
Fischer (Emil), 314.
Fischer (Colonelul austriac
V.), 131.
Fleischhacker (Consulul aus-
triac în București), 169.
Flotten (Generalul), 15.
Froon (Inginerul austriac),
131.

G

Galata (Mahalaua Iașilor),
101.
Gallizin (Printul), 79, 147.
Geissler, 183.
Geitz (locot.), 159a.
Gerhart (H.), 199, 204, 212,
217, 221.
Gheorghe Duca, 323.
Gheorghe (Căpitan D.), 232.
Gherla (Orașul), 52.
Ghica (Printesa Alexandri-
na), 233.

Ghica (Fliza), 233.
Ghica (Printesa Zoe Sc.), 233.
Gihaut frères - *Paris*, 197.
Glaser (Sublocotenentul aus-
triac), 144.
Gluk (Dr.), 233.
de Grace (Sublocotenentul
austriac), 114.
Gradelehnus (Iohannes). -
Frankfurt am Mayn, 19.
Gran (Răul), 20.
Greci (Eterști), 171.
Grigorescu (Nicolae), 282,
283, 285, 287, 288, 289, 290,
291, 302.
Grigorie Gheorghe Ghica, 323.
Grigorie Ion, 308.
Grozești (satul), 106.
Grüner (Vin.), 143.
Guerdet (L.), 196a, 197b.
Gurabalij (Satul), 77.
Gylkos (Pasul), 106.

H

Hagi Soitary (Seraskierul),
115.
Hartmiller (Maiorul aus-
triac), 131.
Harwin (I.), 38, 40, 41, 43, 44,
45, 49.
Heisinger (G.), 189.
Hessenhomburg (Căpitanul
austriac), 133.
Hirgio (Girgo) = Giurgiu,
10, 11.
Hister (G.), 97, 118.
Höflich (I.), 201.
Hogarth (W.), 65, 70.
Hohenlohe (Printul von), 161,
163.
Holst (I. V.), 52.
Hooghe (Romein de), 353.
Horwath (Colonelul austriac),
89, 106.

Houfnaglius (Georgius), 54.
 Honstein, 117.
 Huber (A.), 37.
 Hulboka (Dealul Iașilor), 101.
 Hudovitz (Generalul rus),
 154.

I

Ibraim Nasir Pașa, 86, 87, 96,
 97, 98.
 Ignatief (Generalul rus),
 277c.
 Ieremia Movilă, 321.
 Ilse, 179.
 Ioan Sobieski (Regele Polo-
 niei), 353.
 Ipsilanti (Domnul Moldovei
 Alexandru), 102.
 Ipsilanti, 169.
 Ismail Pașa, 209.

J

Jacomme. - *Paris*, 210, 211.

K

Kaiser, 297, 308, 309.
 Kaitaji (Satul), 77.
 Kara Mustafa, 161.
 Karaiczai (Colonelul aus-
 triac), 95, 96, 110, 111, 112,
 115, 137, 142, 145, 160.
 Kässner, 84.
 Kettner (Maiorul austriac),
 116.
 Kimmayer (Maiorul aus-
 triac), 111, 112, 127, 130, 131,
 137.
 Kipire (Locot. Colonel aus-
 triac), 86, 121.
 Klairfext (Generalul aus-
 triac), 132, 133
 Kleeman, 74.
 Kolb (I. M.), 188.
 Knopfmacher, 188.
 Kohl, 159a.
 Konnerth, 310.

Krabs (R.), 314.
 Kratschmer (Ioh.), 198.
 Krulew (Generalul rus), 214.
 Kuciuc Hassan Pașa, 103, 110,
 111, 112, 143, 157.
 Kurz (G. M.), 191.
 Kuniki (Generalul polon), 36.
 Kyrali (Albert), 11, 15.

L

L. 68.
 *L. 140.
 L. S. - *Frankfurt am Mayn*,
 18, 23.
 Lagala, 66.
 Lahovary (Maria), 233.
 La Motraye (A. de), 65, 69,
 73.
 Lancedelli (C.), 203, 206, 218,
 222.
 Lange (G. G.), 187, 188, 189,
 190, 191.
 Lange (Janet), 195, 196.
 Lăpușul (Râul), 52.
 Larga (Satul), 98, 102, 354.
 Laudon (Feldmareșalul aus-
 triac), 118.
 Launitza = râul Ialomîța,
 47.
 Laurençon (F. G.), 170.
 Leca (Căpitan George), 286.
 Ledeli (Moriz), 37.
 Le Gras (A.), 331, 332.
 Lemercier. - *Paris*, 208, 209,
 219, 223.
 Levenier (Generalul austriac),
 142.
 Ligne (Principele Carol de),
 152.
 Linge (Colonelul austriac),
 142.
 Lipova (Drumul spre), 53.
 Lockley (D.), 69.
 Longhi (Gioseffo). - *Norim-*

berg. Bologna, 31.
 Löschenkohl. *Wien*, 91, 139a.
 Lövenchr (Colonelul austriac), 109, 131.
 Löwy (J.), 283, 288, 289, 290, 291.
 Lunin (Locotenentul), 82.

M

Mahmud (Sultanul), 179.
 Maiorescu (Ana), 233.
 Mănăstirea Sftu Samuel, lângă Focșani, 355.
 Mandy (Frauz). - *București*, 253, 294.
 Mansfeld (Seb.), 124.
 Maņu (Alexandrina general), 233.
 Markin (I.). - *Wien*, 106, 111, 131, 141, 145.
 Mărtinești (Satul), 110, 111, 112, 143.
 Marocz = râul Mureș, 42, 49.
 Mavrogheni (Olga), 233.
 Mechel (Christian). - *Basel*, 121, 146, 147, 157, 165.
 Mehădia (Drumul spre), 64.
 Mehmet Pașa, 137.
 Melin (Locotenent), 82.
 Mezaros (Colonelul austriac), 145.
 Mihail (Printul rus), 183.
 Mihai Viteazul, 12, 14.
 Mika (Sándor), 321.
 Milcov (râul), 355.
 Miluitin (Generalul rus), 277.
 Mondhare. - *Paris*, 148.
 Mudat, 207.
 München (Feldmareșalul), 147.

N

Năsturel (General P. V.), 348.
 Negulescu (Istrate), 259, 263, 264, 265, 266, 267.

Nemes (Locot. Colonel Contede), 121.
 Neuhauser, 168.
 Niamuk Pașa, 77.
 Nicolaevici (Marele Duce Nicolae), 262, 277, 279.
 Niculescu (I.). - *București*, 337, 338, 343.
 Nilson (I. E.), 79.
 Nowacky (Maiorul), 121.

O

Obedeau (Pictorul), 286.
 Obreskow (Baronul), 166.
 Odobescu (Ana), 233.
 O'dosowan (Căpitanul austriac), 113.
 Oltenia (Drumul spre), 64.
 Orlow (Baronul), 166.
 Ortelius (Hieronymus).
Nürnberg, 9 nota 1, 13, 15.
 Ortelius redivivus et continuatus. *Frankfurt am Mayn*. 18, 23.
 Osman Pașa, 77, 93, 137, 141, 145.
 Osman Pașa (1877), 293, 297, 306.
 Otteteleşanu (Elena), 233.

P

Paar (Feldmarschal Alfred Graf), 229.
 Pappazoglu (Maior D.), 352, 361 nota 1, 364.
 Pappilla (Generalul austriac), 85.
 Parker (S.), 65.
 Pernel, 207.
 Pettauen (Sublocot. austriac), 106.
 Peeters (I.). - *Antwerpiac*, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50.

Petru I (Tarul Rusiei), 70,
72.
Petru Cercel, 334.
Philippoteaux, 207.
Piatra Craiului (Muntele), 9,
10.
Piacreck (Căpitanul austriac), 121.
Plank (Maiorul austriac),
131, 160.
Plemenikof (Generalul rus),
75, 354.
Poloni (Soldați), 1a, 36, 353.
Ponheimer, 159a.
Potemkin (Printul), 122.
Pottier (Căpitanul austriac),
113, 160.
Putna (râul), 355.
Pyka (A.), 200.

R

Raab (Râul), 21.
Radu Mihnea, 324, 325.
Radu Șerban, 322.
Rădulescu (Dr.), 233.
Raffet, 197.
Râmniceanu (Dr.), 233.
Rehm (Căpit. austriac), 147.
Renner (G. N.), 213, 214.
Repnin (Printul), 75, 354.
Revay (Maiorul), 87.
Rhetoridi (Olga), 233.
Ribas (Amiralul rus), 152,
154, 164.
Richter (J.), 187.
Rohbock (L.), 187, 188, 189,
190, 191.
Români, a) boeri, 127, 128,
129, 130, 136. b) soldați
și ofițeri, 1, 1a, 4, 7, 8,
9, 10, 17, 18, 19, 20, 21,
22, 36, 37, 192, 193, 194,
195, 196, 197, 202, 224,

225, 226, 227, 228, 231,
232, 237, 240, 241, 242,
245, 246, 248, 249, 250,
252, 278, 282, 283, 285,
286, 287, 288, 289, 290,
291, 295, 297, 298, 299,
302, 307, 308, 309, 357,
358, 361, 362, 363, 364,
365, 366.
Romanzoff (Generalul rus),
75, 77, 80.
Roos (Maiorul austriac), 145.
Ruși (Soldați). 81, 84, 88, 92,
97, 111, 112, 122, 123,
125, 138, 141, 143, 152,
155, 182, 185, 186, 203,
204, 205, 206, 207, 208,
209, 212, 213, 214, 215,
216, 217, 218, 219, 220,
221, 222, 223, 271, 272,
274, 275, 276, 278, 356,
367.

Rzewuski (Palatinul Cracoviei Vencelas), 148.

S

Saar (A. v.), 173, 174, 175, 176,
177.
Sala (F.), 193.
Samoykowin (Generalul rus),
154.
Sander, 362.
Șaraga (Frații), 326.
Satu Mare (Orașul), 52.
Saukop (Franz), 106.
Sava (Căminarul), 169.
Saxa-Coburg (Printul). 90, 92,
93, 103, 104, 105, 110,
111, 112, 127, 128, 129,
130, 131, 136, 137, 139,
141, 142, 143, 144, 145,
147, 157, 160.
Scarlat Ghica, 327.
Schallemberger (H. J.). -
Nürnberg, 24, 25, 27, 29.

Schuller & Sohn (J.), 311,
312, 318.
Schullerus (Fritz), 314.
Seghedin (Drumul spre), 53.
Seitz, 355.
Semendria (Drumul spre), 63.
Sereni (Căpitanul austriac),
87.
Sereth = râul Siret, 45.
Schley (I. v.), 78.
Schmerzing (General-Maior),
121, 131.
Schonberg (A. Ioh.), 205, 295.
Schönig (Iacob). - *Augsburg*,
56.
Schültz (Colonelul), 159a.
Schütz (C.), 104, 112, 121, 146,
152, 161.
Schwabe, 193.
Șerban Canacuzino, 326.
Serviciul sanitar al armatei.-
București, 279, 280, 284 299.
Sevescu (Coralia P.), 233.
Sieel (Locot.), 114.
Sieger (E.), 215.
Sievers (Colonelul), 82.
Sigerus (Emil). - *Sibiu*, 310,
311, 312, 313, 314, 315, 317,
318.
Sinaia (mănăstirea), 159a.
Sinan Pașa, 11, 14.
Socola (Dealul și mahalaua
Iașilor), 101.
Soltikof (Contele), 75, 82, 92,
145, 147, 354.
Somowka (Râul), 82.
Souches (Generalul de), 18,
19, 20, 21.
Someș (Râul), 50.
Splený (Generalul austriac),
142.
Spontoni (Ciro), 322.
Springer (R.), 314.
Ștefan cel Mare, 319, 320.

Stein (Maiorul austriac), 165.
Steinfeld, 168.
Stoicescu (Dr.), 233.
Stricher (Colonelul), 82.
Strobel (L.), 313.
Strojanich (Maiorul), 114.
Sturdza (Zoe D.), 233.
Sutzu (Maria Mihaiu), 233.
Sutzu (Natalia), 233.
Suwarow (Generalul rus), 103,
105, 110, 111, 112, 137, 141,
142, 143, 152, 155, 157.
Swiatoniowski, 326.
Szathmari (Carol), 232.
Szöllösy, 309.

T

Tardieu (P. F.), 75, 82, 354.
Tătărași (Mahalaua Iașilor),
101.
Tătari, 13, 18, 19, 20, 21, 22,
36.
Târgu Cucului, 110, 112.
Teleky (Căpit.), 159a.
Temeș (Râul), 16.
Theis (G.), 314, 317.
Thurn (General-Major Von),
144.
Trattner (T. E. v.). - *Wien*,
89, 90, 96, 103.
Trentsensky (M.). - *Wien*, 215.
Tsainadij (Sublocot. aus-
triac), 131.
Tröster (Iohann). - *Nüren-
berg*, 24, 25, 26, 27, 28, 29,
30.
Trubetzkoi (Printul), 354.
Tudor Vladimirescu, 329.
Tulcea, 83.
Turci. 5, 9, 10, 13, 14, 18,
19, 20, 21, 22, 36, 51, 76,
88, 89, 93, 98, 102, 104,
105, 107, 111, 111, 112,
121, 123, 125, 126, 692,

132, 133, 138, 139, 141,
143, 144, 145, 150, 155,
156, 158, 159 a, 159 b,
160, 161, 163, 171, 173,
182, 186, 203, 204, 205,
206, 207, 209, 210, 211,
212, 213, 214, 215, 216,
217, 218, 219, 220, 221,
222, 223, 288, 291, 293,
300, 301, 302, 309, 353,
356.

U

Umbach (J.), 190.
Unguri, 1, 9, 10, 14, 198, 199,
201.
Urban (Colonelul austriac),
198.

V

Văcărescu (Teodor), 277c.
Valerio (Théodore), 224.
Vali Paşa, 72.
Vecsey (Generalul austriac),
85.
Veith (J.). - *Carlsruhe*, 167.
Venrich (G.), 361, 364.
Vidin, 132.
Vlad Dracul, 336.
Vogt (Colonelul rus), 82.

Vollweider (J.), 167.
Volkers (Emil), 365.

W

Walter (Căpitanul austriac),
159a.
Warschau (Principele de),
214.
Weibert, 84.
Weinbrecht (Căpit. austriac),
108.
Weinrauch (I. C.). - *Wien*,
159a, 160.
Weissman (Generalul rus),
77, 82, 83.
Wendland (J.), 193.
Winkler (Io. Chr.), 159a.
Will (Joh. Mart.). - *Wien*,
105, 106, 122, 129, 139, 141a,
144, 159b, 162.
Willa (Matti), 98a.
Wolf (F.), 172.
Wolff (Ieremias), 67.
Wunder, 182, 183, 186.

Z

Zaizon (satul), 159a.
Zenta (Drumul spre), 53.
Zwaniecz (Satul), 146.

III. Indice de lucruri.

Ambulanţe, 217, 236, 239, 240,
251, 253.
Arme româneşti, 202, 316.
Bărci, 206, 356.
Bastioane, 12.
Bivacuuri, 366.
Butoaie cu iarbă de puşcă,
9, 10, 91.
Carcă cu muniţii şi provizii, 14,
91, 95, 102, 103, 104, 117,
123, 141, 144, 145, 150,
158, 185, 214, 243, 285.

367.
Corăbii, 5, 134, 152, 164,
173, 183, 214, 216.
Corturi, 9, 10, 12, 13, 14, 51,
91, 93, 99, 105, 111, 117,
122, 129, 132, 139, 143,
144, 152, 154, 158, 162,
164, 193, 283, 292, 299.
Ghiulele de tunuri, 91, 96,
127, 217.
Hangere, 195, 196.
Lagăre, 1 a, 9, 10, 15, 18, 76,

INDICE GENERAL

80, 93, 99, 102, 103, 105.
 111, 125, 141, 143, 152,
 Medalii românești, 316.
 Pistoale, 112, 169, 182, 195,
 196, 197, 224.
 Pod de vase, 5, 81, 185, 235,
 255, 353.
 Puști, 89, 112, 161, 182, 194,
 197, 198, 202, 218, 362.
 Redanuri și redute, 106, 133,
 165, 182, 212, 215, 219, 220,
 309.
 Săgeți, 1, 89.
 Steaguri, a) austriace, 127.
 b) românești. 1 a, 202, 316,
 319, 320, 321, 322, 323,
 324, 325, 326, 327, 328,
 329, 330, 331, 333.
 c) polone 1a.
 d) rusești, 96.

e) turcești, 12, 79, 80, 89,
 96, 158, 219, 308.
 Suliți, 112.
 Tobe, 96, 127, 202.
 Tranșee, 183.
 Tunuri. 1 a, 9, 10, 12, 14,
 79, 89, 91, 92, 93, 97, 98,
 99, 102, 103, 104, 105,
 112, 117, 118, 121, 122,
 127, 129, 134, 141, 143,
 144, 146, 154, 155, 156,
 158, 159 b, 160, 162, 164,
 183, 185, 199, 202, 204,
 206, 207, 208, 211, 214,
 217, 218, 222, 234, 238,
 247, 254, 256, 268, 269,
 270, 282, 294, 334, 365.
 Uniforme militare românești.
 202, 230, 316.

IV. Hărți și planuri de luptă.

6, 20, 21, 22, 55, 62, 63, 69,
 70, 71, 72, 73, 75, 77, 82,
 83, 85, 86, 89, 90, 96 a, 98,
 101, 103, 109, 110, 115, 125,
 134, 135, 137, 140, 142,

147, 149, 151, 153, 157,
 159 b, 160, 164, 165, 166,
 170, 336, 345, 348, 349, 354,
 355, 368.

V. Lupte.

1, 5, 9, 10, 11, 12, 13, 14,
 15, 18, 19, 36, 76, 79, 80,
 84, 87, 88, 89, 91, 92, 94,
 95, 97, 99, 100, 102, 103,
 104, 105, 106, 107, 108, 111,
 112, 113, 114, 116, 117, 118,
 120, 121, 125, 126, 132, 133,
 134, 138, 139, 141, 143, 144,

154, 155, 158, 159, 159 a,
 159 b, 160, 161, 162, 163,
 164, 169, 171, 182, 183, 198,
 199, 200, 201, 203, 204, 205,
 206, 207, 209, 212, 213, 214,
 215, 216, 217, 218, 219, 220,
 221, 222, 223, 291, 295, 307,
 309, 353, 356.

VI. Cetăți și planuri de cetăți.

2, 3, 5, 9, 10, 11, 13, 14,
 15, 16, 18, 22, 23, 24, 25,
 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32,
 33, 34, 36, 38, 39, 40, 41,

42, 43, 44, 45, 46, 47, 48,
 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55,
 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63,
 64, 65, 66, 67, 68, 74, 76,

78, 79, 84, 85, 87, 88, 91,	178, 181, 183, 184, 186, 187,
92, 93, 94, 95, 97, 98, 99,	188, 189, 200, 221, 310, 311,
100, 102, 107, 113, 117, 118,	312, 313, 314, 315, 317, 318,
119, 120, 122, 123, 124, 125,	337, 338, 339, 340, 341, 342,
126, 127, 129, 131, 144, 145,	343, 344, 345, 346, 347, 350,
146, 147, 150, 152, 153, 154,	352, 353, 356, 359, 360, 369,
155, 156, 159, 164, 167, 168,	370, 371.
172, 173, 174, 175, 176, 177,	

BCU Cluj / Central University Library Cluj

